

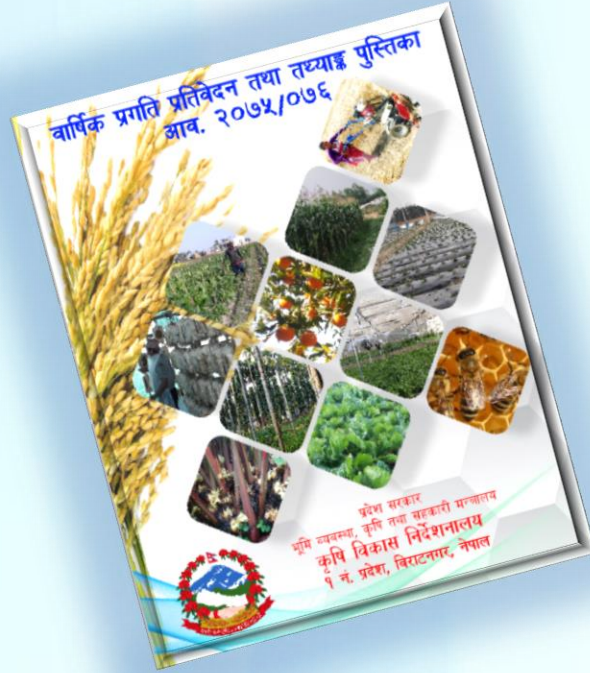
वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आव्र. २०७५/०७६

प्रदेश सरकार
भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय
कृषि विकास निर्देशनालय
१ नं. प्रदेश, विराटनगर, नेपाल

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका

आ.व. २०७५/७६

प्रकाशक

प्रदेश सरकार

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

कृषि विकास निर्देशनालय

१ नं. प्रदेश, विराटनगर, नेपाल

आफ्नो भनाई

कृषि क्षेत्र १ नं. प्रदेशको मात्र नभएर समग्र नेपालको आर्थिक विकासको मेरुदण्डको रूपमा रहिआएको तथ्य हामी सबैमा सर्वविदितै छ। अझै पनि देशको कुल जनसंख्याको दुई तिहाई जनताले कृषिलाई नै मुख्य पेशाको रूपमा अँगालेका छन्। राष्ट्रिय आयको करिब एक तिहाई हिस्सामा कृषि क्षेत्रकै योगदान रहेको अवस्था छ। खेती-किसानी गर्ने हाम्रो सदियौंदेखि चलिआएको परम्पराले गर्दा कृषि पेशालाई एउटा संस्कृतिकै रूपमा पनि नेपाली जनताले अङ्गिकार गर्दै आएका छन्। यसर्थ गरिबी, बेरोजगारी र खाद्य सुरक्षाको समस्यालाई दिगो रूपमा समाधान गर्न कृषि क्षेत्रको विकास अपरिहार्य छ।

यस प्रदेशको कूल ग्राहस्थ्य उत्पादनमा कृषि क्षेत्रको योगदान एक तिहाई भन्दा बढी (३६.७५%) रहेको छ। राष्ट्रिय कृषिको कूल ग्राहस्थ्य उत्पादनमा यस प्रदेशको योगदान २१.५% रहेको छ। देशको कूल ३० लाख ९१ हजार हेक्टर खेती गरिएको जमिनमध्ये करिब २३.११% जमिन यसै प्रदेशमा पर्दछ। यस प्रदेशको राष्ट्रिय खाद्यान्न उपलब्धतामा २३.११% योगदान रहेको छ।

यस प्रदेशमा धान, मकै, गहुँ, आलु, अलैंची, अदुवा, चिया, सुन्तलाजात तथा अन्य फलफूल र तरकारी मुख्य वालीनाली हुन्। तराईका झापा, मोरङ, र सुनसरी जिल्ला तथा भित्री मधेशको उदयपुर जिल्ला धान, गहुँ, मकै, उखु, कोदो र जुट खेतीका लागि उर्वर भूमि हुन्। तराईमा आँप, लिची र केरा जस्ता फलफूल र पहाडी भेगमा विशेष गरी सुन्तलाजात फलफूल, चिया, अलैंची, अदुवा, एभोकाडो, किवी आदि उत्पादन हुन्छ। धनकुटा, इलाम, झापा, मोरङ र सुनसरी तरकारी उत्पादन गर्ने प्रमुख जिल्लाहरू हुन्। समग्रमा यस प्रदेशमा नेपालमा हुने प्रायः सबै किसिमका वालीनालीका लागि उपयुक्त हावापानी रहेको छ। मुलुकको प्रमुख कृषि उत्पादक जिल्लाहरू मध्ये झापा मोरङ र सुनसरी यसै प्रदेशमा पर्ने भएकाले यस प्रदेशको मात्र नभई अन्य प्रदेशको खाद्यान्न आवश्यकताको परिपूर्तिमा यस प्रदेशले योगदान गर्नुपर्ने समेत दायित्व छ।

जमिनको खण्डिकरण एवं घडेरिकरण हुनु, कृषिको व्यवसायिकरण तीव्र गतिमा हुन नसक्नु, सिंचाईको अपर्याप्तता, प्रशोधन क्षमताको कमी, कृषकमा नयाँ प्रविधिको ग्रहण गर्ने जोखिम, कृषकहरूको लगानी गर्ने क्षमता कम हुनु, गुणस्तरीय वीउ विजन, मलको अपर्याप्तता, रोग कीरा व्यवस्थापनमा अज्ञानता, सुधारिएका तथा नविनतम प्रविधिको कम जानकारी, कृषि उपजको उचित मूल्य नपाउनु, कृषि अनुसन्धान, प्रसार र कृषि शिक्षा बीच समन्वयको कमी र कृषि पेशालाई सम्मानजनक पेशाको रूपमा नहेरिनु आदि यस प्रदेशका समग्र कृषि विकासका प्रमुख समस्याहरू रहिआएका छन्।

कृषि प्राविधिकहरूको पर्याप्त उपलब्धता सुनिश्चित गर्नु, कृषि सम्बद्ध संस्थागत तथा संरचनागत व्यवस्था गर्नु, संघ, प्रदेश र स्थानीय तहहरू बीच संस्थागत एवं संरचनागत समन्वय, सहकार्य र सहअस्तित्व कायम गर्नु, परम्परागत कृषि प्रणालीको पुनर्खोज गरी आधुनिकिकरण गर्नु, जग्गाको चक्रलाबन्दी गर्नु, कृषि यान्त्रिकरणलाई दीगो र व्यवस्थित गर्नु, रासायनिक विषादीको प्रयोगलाई न्यूनीकरण गर्दै प्रतिस्पर्धी, स्वस्थ र सुरक्षित कृषि उत्पादन गर्नु र कृषि उपजको उचित बजार व्यवस्थापन गर्नु उत्तिकै चुनौतिपूर्ण छ।

यस प्रदेशमा कृषिका धेरै समस्याहरू रहेका छन् तथापि उत्तिकै सम्भावना पनि रहेको छ । खाद्य सम्बन्धी हक संवैधानिक रूपमा स्थापित हुनु, दिगो विकास लक्ष्यमा खाद्य तथा पोषणको विषय समाविष्ट हुनु, राष्ट्रिय तथा प्रादेशिक आवधिक योजनामा खाद्य तथा पोषणलाई प्राथमिकता दिईनु, कृषि उत्पादनको बढ्दो माग, वाली वस्तुका पकेट क्षेत्र, ब्लक, जोन र सुपरजोनको बलियो आधार हुनु, भौगोलिक विविधताको कारण वर्षेभरि विविध कृषि उत्पादनको लागि मौसमी अनुकूलता, प्राङ्गारिक खेतीतर्फ बढ्दो आकर्षण, तुलनात्मक लाभका उच्च मूल्यका वालीको प्रचुर सम्भावना, आन्तरिक खपत तथा वाह्य बजारमा निर्यातको सम्भावना, वैदेशिक रोजगारबाट फर्किएका युवाहरू कृषि क्षेत्रमा आकर्षित हुनु, संघ, प्रदेश र स्थानीय सरकारको उच्च प्राथमिकतामा कृषि क्षेत्र पुर्न कृषि विकासका लागि महत्वपूर्ण अवसरहरू हुन् ।

मुलुक संघीय संरचनामा प्रवेश गरिसकेपछि १ नं. प्रदेश सरकार अन्तर्गत भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयको मातहतमा रहेको कृषि विकास निर्देशनालय र निर्देशनालय अन्तर्गतका निकायहरूले यस प्रदेशको कृषि विकासका समस्या, चुनौति र अवसरहरूको विश्लेषण गर्दै कृषि विकास रणनीति, राष्ट्रिय तथा प्रादेशिक आवधिक योजनाले परिलक्षित गरे अनुरूपका प्रतिफल प्राप्त गर्न आ.व. ०७५/७६ देखि नै कृषि विकासका विभिन्न कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्न शुरु गरेको छ ।

यस वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिकामा कृषि विकास निर्देशनालय र अन्तर्गतका निकायहरूले आ.व. २०७५/७६ मा सञ्चालन गरेका विभिन्न कार्यक्रम, प्रगति तथा प्राप्त उपलब्धि सहित कृषिसँग सम्बन्धित आवश्यक विवरण संलग्न गर्ने प्रयास गरिएको छ । यस पुस्तिकालाई यो रूपमा ल्याउन विभिन्न तथ्याङ्क, सल्लाह, सुझाव उपलब्ध गराई सहयोग पुऱ्याउनु हुने कृषक, कृषक समूह/सहकारी, सरकारी कार्यालय तथा गैरसरकारी संघ-संस्थाहरूलाई हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु । यो पुस्तिका तयारीका लागि प्रगति विवरण लगायत आवश्यक सम्पूर्ण विवरण तयार गर्नुहुने कृषि अर्थ विज्ञ द्वय श्री नेत्रमणी काफ्ले र विवेक आचार्यलाई विशेष धन्यवाद दिन चाहन्छु । पुस्तिका प्रकाशनमा महत्वपूर्ण योगदान दिनुहुने यस निर्देशनालयका सम्पूर्ण शाखा प्रमुखहरू, कृषि ज्ञान केन्द्र, तालिम केन्द्र, फार्म केन्द्रका प्रमुखहरू र सम्बन्धित कार्यालयका सहयोगी कर्मचारीहरूलाई समेत धन्यवाद दिन चाहन्छु । तत्कालिन निर्देशनालय प्रमुख श्री वेनुप्रसाद प्रसाई र वरिष्ठ कृषि अर्थ विज्ञ श्री पशुपति पोखरेललाई समेत उहाँहरूको योगदानका लागि हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु । त्यसै गरी विभिन्न तथ्याङ्कको आधार स्तम्भको रूपमा रहेका स्थानीय तह र अन्तर्गतका कृषि विकास शाखाका प्राविधिक कर्मचारीहरूलाई समेत विभिन्न तथ्याङ्क उपलब्ध गराई सहयोग गर्नुभएकोमा धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

अन्त्यमा, कृषि विकास निर्देशनालय र यस अन्तर्गतका निकायहरूको स्थापना पछि सञ्चालन भएका कृषि विकास कार्यक्रमहरूको वार्षिक प्रतिवेदन र तथ्याङ्कको विवरण पस्किने यो पहिलो जमर्को हो । साविक क्षेत्रीय कृषि निर्देशनालय र अन्तर्गतका निकायहरूको विघटन र नयाँ कार्यालयहरूको स्थापनाको अवस्था र त्यससँग सम्बन्धित विविध कारणहले गर्दा प्रगति प्रतिवेदन र सम्बन्धित तथ्याङ्कका विवरणहरू समयमै पस्किन सकिएन । कतिपय विवरणहरू अद्यावधिक पनि भएका छैनन् । तथापी, जे जति विवरण तथा सूचनाहरू छन् ती आगामी दिनमा कृषि विकासका योजना तर्जुमा लगायत यस प्रदेशको कृषि सम्बन्धी जानकारीका लागि सहयोगी हुनेछन् भन्ने आशा गरेको छु । पुस्तिकामा सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू औँल्याई आवश्यक सुझाव समेत दिनु हुनेछ, भन्ने अपेक्षा राख्दछु ।

प्रकाशकुमार डाँगी

नि. प्रमुख, कृषि विकास निर्देशनालय

विराटनगर २०७६।१२।१५

विषय सूची

क.भाग १: परिचय.....	२
१. प्रदेश नं.१ को परिचय.....	३
२. प्रदेश नं.१ को कृषि क्षेत्र: संक्षिप्त परिचय.....	६
३. प्रदेश सरकारको प्रथम आवधिक योजनामा कृषि,पशुपंक्षी तथा मत्स्य क्षेत्र.....	७
४. कृषि विकास निर्देशनालयको परिचय.....	१२
४.१.ऐतिहासिक पृष्ठभूमि.....	१२
४.२.कृषि विकास निर्देशनालयको कार्यविवरण.....	१३
४.३. निर्देशनालय अन्तरगतका कार्यालयहरू.....	१४
४.३.१.कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन सहयोग तथा तालिम केन्द्र.....	१४
४.३.२.कृषि ज्ञान केन्द्रहरू.....	१६
४.३.३.प्रयोगशालाहरू.....	१७
४.३.४.फार्म केन्द्रहरू.....	१८
४.४. मुख्य कार्यक्रमहरू.....	१९
४.५. कृषि विकास निर्देशनालय र मातहतका कार्यालयहरूको संगठन संरचना.....	२१
४.६. जनशक्ति विवरण.....	२३
ख.भाग २: प्रगति विवरण.....	२७
१.वार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम तथा बजेट आ.व २०७५/७६.....	२८
१.१. कृषि विकास निर्देशनालय.....	२८
१.२.कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन सहयोग तथा तालिम केन्द्र.....	३२
१.३.कृषि ज्ञान केन्द्रहरूको स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम -सबै ज्ञान केन्द्रहरू.....	३४
२. कृषि विकास निर्देशनालयको वार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम तथा बजेट आ.व २०७६/७७.....	३६
३.वार्षिक भारित प्रगति अवस्था.....	४९
४.वार्षिक बजेट निकासी र खर्चको अवस्था तथा वित्तीय प्रगति (रु. हजारमा).....	५१
५.मुख्य मुख्य क्रियाकलापहरूको लक्ष्य तथा प्रगति.....	५३
५.१. कृषि विकास निर्देशनालय.....	५३
५.२. कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन सहयोग तथा तालिम केन्द्र, झुम्का, सुनसरी.....	५३
५.३. वागवानी केन्द्र, जौवारी, इलाम.....	५५
५.४. वागवानी केन्द्र, फाप्लु,सोलुखुम्बु.....	५६

५.५. रेशम प्रशोधन केन्द्र, ईटहरी, सुनसरी.....	५८
५.६. बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर	५८
५.७. माटो तथा मल परीक्षण प्रयोगशाला, झुम्का, सुनसरी	५९
५.८. वीउ विजन प्रयोगशाला, झुम्का, सुनसरी.....	६०
५.९. कृषि ज्ञान केन्द्रहरुको मुख्य मुख्य क्रियाकलापहरुको प्रगति विवरण.....	६१
६.आ.व. २०७५/७६ का मुख्य मुख्य उपलब्धीहरु.....	६६
७. सुशासनका लागि भएका प्रयासहरु	६९
८. प्रगति नपुगका कारणहरु.....	७५
९. बेरुजुको विवरण	७५
१०.संकलित गैर कर राजश्वको विवरण (रु.हजारमा)	७६
११.लाभान्वित कृषक विवरण तथा सहभागिता.....	७७
१२.प्रदेश वार्षिक खाद्यान्न वासलात.....	८०
१३.निर्देशनालय र मातहतका कार्यालयहरुको अनुदानको विवरण.....	८१
१४.व्यवसायिक कृषि तथा पशुपन्छी कर्जा.....	८२
१५.विषादी अवशेष द्रुत विश्लेषण	८४
१६.माटो परिक्षण प्रयोगशालाको नतिजा	८४
१७.साझेदारीमा भएका माटो परिक्षण शिविरको विवरण.....	८६
ग. भाग ३ अनुसूची: तथ्याङ्क.....	८८
अनुसूची १: प्रदेश नं. १ को कुल खेती योग्य जग्गाको विवरण (क्षेत्रफल हेक्टर)	८९
अनुसूची २: प्रदेश नं. १ को भू-उपयोग (क्षेत्रफल हेक्टर)	९०
अनुसूची ३: प्रदेश नं. १ को खाद्यान्न बालीको उत्पादनको अवस्था (क्षेत्रफल हे, उत्पादन मे.टन र उत्पादकत्व मे.टन/हे आ.व.२०७५/७६)	९१
अनुसूची ४: प्रदेश नं. १ को दलहन वालिको उत्पादनको अवस्था (क्षेत्रफल हे, उत्पादन मे.टन र उत्पादकत्व मे.टन /हे आ.व. २०७५/७६)	९४
अनुसूची ५: प्रदेश नं. १ को आलु उत्पादनको अवस्था (क्षेत्रफल हे, उत्पादन मे.टन र उत्पादकत्व मे.टन/हे आ.व. २०७३/४४- आ.व. २०७५/७६).....	९६
अनुसूची ६: प्रदेश नं. १ को अदुवा, वेसार र लसुनको उत्पादनको अवस्था (क्षेत्रफल हे, उत्पादन मे.टन र उत्पादकत्व मे.टन/हे आ.व. २०७५/७६)	९७
अनुसूची ७: प्रदेश नं. १ को अलैचीको उत्पादनको अवस्था (क्षेत्रफल हे, उत्पादन मे.टन र उत्पादकत्व मे.टन/हे आ.व. २०७३/७४- आ.व. २०७५/७६).....	९८

अनुसूची ८: प्रदेश नं. १ को चिया उत्पादनको अवस्था (क्षेत्रफल हेक्टर,उत्पादन मे.टन,उत्पादकत्व मे.टन/हे).....	१००
अनुसूची ९: प्रदेश नं. १ को कफी उत्पादनको अवस्था (क्षेत्रफल हेक्टर,उत्पादन मे.टन, उत्पादकत्व मे.टन/हे).....	१०१
अनुसूची १०: प्रदेश नं. १ को रासायनिक मल बिक्री वितरणको स्थिति (परिमाण: मे.टन).....	१०१
अनुसूची ११: प्रदेश नं. १ मा उन्नत बीउ विजन बिक्री वितरणको अवस्था.....	१०१
अनुसूची १२: प्रदेश नं. १ मा रहेका मौरी पालन श्रोत केन्द्रहरूको विवरण	१०२
अनुसूची १३: प्रदेश नं. १ मा रहेका च्याउ खेती श्रोत केन्द्रहरूको विवरण	१०३
अनुसूची १४: प्रदेश नं. १ मा रहेका खाद्यान्न बीउ तथा तरकारी बेर्ना उत्पादन श्रोत केन्द्रहरूको विवरण.....	१०४
अनुसूची १५: प्रदेश नं. १ मा रहेका फलफूल तथा तरकारी बाली खाद्यान्न बीउ उत्पादन श्रोत केन्द्रहरूको विवरण.....	१०६
अनुसूची १६: प्रदेश नं. १ मा रहेका व्यवसायिक बाली श्रोत केन्द्रहरूको विवरण	१०८
अनुसूची १७: प्रदेश नं.१ कृषि विकास निर्देशनालय अन्तर्गतका कार्यालयहरूको विवरण	१११
अनुसूची १८: प्रदेश नं. १ मा रहेका क्षेत्रीय कृषि अनुसन्धान केन्द्र र अन्तर्गतका कार्यालयहरु	११२
अनुसूची १९: प्रदेश नं. १ अन्तर्गत रहेका कार्यालयहरूको सम्पर्क नं., इमेल र वेभसाइट	११३
अनुसूची २०: प्रदेश नं. १ मा रहेका प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकिकरण परियोजना अन्तर्गतका परियोजना कार्यान्वयन इकाईहरु	११४
अनुसूची २१: प्रदेश नं. १ अन्तरगतका स्थानिय तहहरूको विवरण	११६
अनुसूची २२: कमर्सियल एग्रीकल्चर एलायन्स (सि.ए.ए.) मार्फत साना कृषि व्यवसायिक परियोजना सञ्चालन कार्यक्रमका अनुदानग्राहीहरूको विवरण आ.व. २०७५/७६	१२४
अनुसूची २३: माटो परिक्षण मिनिल्याब संचालन कार्यक्रमका अनुदानग्राहीहरूको विवरण आ.व. २०७५/७६.....	१२८

तालिका सूची

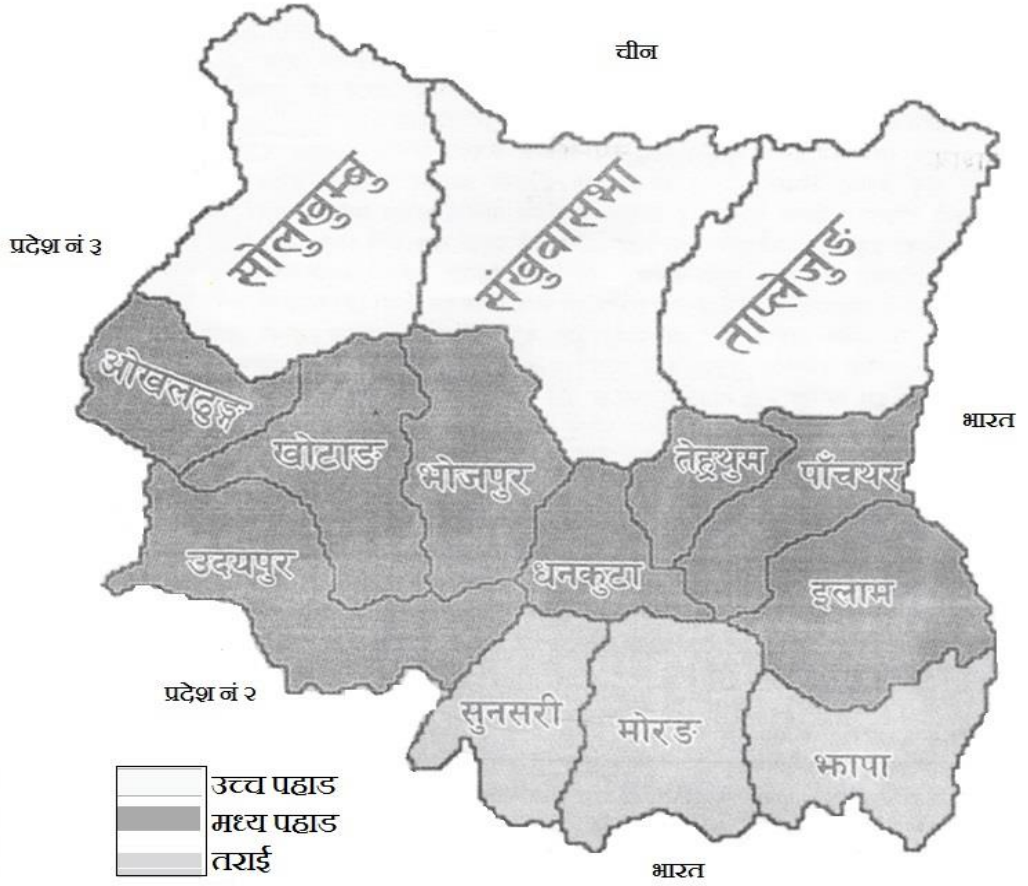
तालिका १: कृषि विकास निर्देशनालय र मातहतका कार्यालयहरूको कर्मचारी विवरण आ.व २०७५/७६	२३
तालिका २: कृषि विकास निर्देशनालयको कर्मचारी विवरण आ.व. २०७५/७६. २४	
तालिका ३: कृषि विकास निर्देशनालयको वार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम तथा बजेट आ.व २०७५/७६	२८
तालिका ४: कृषि विकास निर्देशनालय र यस मातहतका विभिन्न कार्यालयहरूको भारत प्रगति	४९
तालिका ५: कृषि विकास निर्देशनालयको क्रियाकलापहरूको लक्ष्य तथा प्रगति ...	५३
तालिका ६: कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन सहयोग तथा तालिम केन्द्रको क्रियाकलापहरूको लक्ष्य तथा प्रगति	५३
तालिका ७: वागवानी केन्द्र, जौवारी, इलामको क्रियाकलापहरूको लक्ष्य तथा प्रगति	५५
तालिका ८: वागवानी केन्द्र, फाप्लु, सोलुखुम्बुको क्रियाकलापहरूको लक्ष्य तथा प्रगति	५६
तालिका ९: रेशम प्रशोधन केन्द्र, ईटहरी, सुनसरीको क्रियाकलापहरूको लक्ष्य तथा प्रगति	५८
तालिका १०: बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगरको मुख्य मुख्य क्रियाकलापहरूको लक्ष्य तथा प्रगति	५८
तालिका ११: माटो तथा मल परीक्षण प्रयोगशाला, झुम्का, सुनसरीको मुख्य मुख्य क्रियाकलापहरूको लक्ष्य तथा प्रगति	५९
तालिका १२: वीड विजन प्रयोगशाला प्रयोगशाला, झुम्का, सुनसरीको मुख्य मुख्य क्रियाकलापहरूको लक्ष्य तथा प्रगति	६०
तालिका १३: कृषि ज्ञान केन्द्रहरूको मुख्य मुख्य क्रियाकलापहरूको लक्ष्य र तिनको प्रगति विवरण.....	६१
तालिका १४: मुख्य मुख्य कार्यक्रम र प्राप्त प्रतिफलहरू	६६
तालिका १५: कृषि विकास निर्देशनालय र अन्तर्गतका निकायहरूका सूचना अधिकारीहरूको विवरण.....	७२
तालिका १६: प्रगति कम हुनाका कारणहरू	७५
तालिका १७: बेरुजुको विवरण	७५

तालिका १८: कृषि विकास निर्देशनालय र मातहतका कार्यालयहरुको राजस्व संकलन अवस्था	७६
तालिका १९: विभिन्न कार्यक्रमहरुबाट लाभान्वित कृषक परिवार संख्या	७९
तालिका २०: खाद्यान्न वासलत तालिका	८०
तालिका २१: अनुदान कार्यक्रमको लागि विनियोजित बजेट र खर्च	८१
तालिका २२: विभिन्न बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुले प्रवाह गरेको व्यवसायिक कृषि तथा पशुपन्छी कर्जाको जिल्लागत अवस्था (२०७६ भदौ मसान्तसम्म)	८२
तालिका २३: विभिन्न बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुले प्रवाह गरेको व्यवसायिक कृषि तथा पशुपन्छी कर्जाको बैंक अनुसारको विवरण (२०७६ भदौ मसान्तसम्म)....	८३
तालिका २४: विषादीहरुको अवशेष द्रुत विश्लेषण नतिजा	८४
तालिका २५: पि.एच र प्राङ्गारिक पदार्थको अवस्था	८५
तालिका २६: साझेदारीमा भएका माटो परिक्षण शिविरको विवरण	८६

चित्र सूची

चित्र १: प्रदेश नं १ को नक्सा.....	१
चित्र २: कृषि विकास निर्देशनालयको संगठन संरचना.....	२२
चित्र ३: कृषि विकास निर्देशनालय मातहतका कार्यालयहरूको कर्मचारी दरवन्दी तथा पदपूर्ति अवस्था	२६
चित्र ४: विभिन्न कार्यक्रमहरूबाट लाभान्वित युवा कृषक परिवार संख्या	७८
चित्र ५: माटो तथा मल परिक्षण प्रयोगशाला, झुम्का र सुरुङ्गाको ल्यावमा परिक्षण गर्दा प्राप्त नाइट्रोजन, फस्फोरस र पोटासको अवस्था.....	८५

चित्र १: प्रदेश नं १ को नक्सा

क.भाग १: परिचय

यस भागमा प्रदेश नं १ को परिचय , यहाँको कृषिको सामान्य विवरण तथा प्रदेश सरकारको प्रथम आवधिक योजनामा कृषि क्षेत्रका विषयमा समेटिएका विभिन्न कुराहरूको चर्चा गरिएको छ। यस खण्डमा कृषि विकास निर्देशनालयको ऐतिहासिक विवरण, यसका कार्य विवरण, यस अन्तरगतका कार्यालयहरूको जानकारी तथा जनशक्ति विवरणहरूको बारेमा संक्षिप्त चर्चा गरिएको छ ।

१. प्रदेश नं.१ को परिचय

क.भौगोलिक अवस्थिती र राजनीतिक विभाजन

हिमाल, पहाड र तराई तिनै प्रकारको भौगोलिक धरातल समेटिएको यो प्रदेशमा विश्वका ६ वटा अग्ला हिमशिखर मध्ये संसारकै अग्लो हिमाल सगरमाथा (८८४८ मी.) लगायत कञ्चनजंघा, ल्होत्से, मकालु र चोयु पर्दछन्। यस प्रदेशको कूल क्षेत्रफल २५,९०५ वर्ग कि.मी. रहेको छ। नेपालको कुल क्षेत्रफलको १७.६ प्रतिशत भू-भाग यो प्रदेशमा रहेको छ। प्रदेशको कुल क्षेत्रफलको १८ प्रतिशत तराईमा र ८२ प्रतिशत पहाड र हिमाली क्षेत्रमा पर्दछ। संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको प्रदेश नं. १ पूर्वी नेपालका १४ जिल्लाहरूलाई समेटेर बनाइएको छ। यस प्रदेशमा १ महानगरपालिका, २ उपमहानगरपालिका, ४६ नगरपालिका र ८८ गाउँपालिका गरी १३७ स्थानीय तह छन्।

ख.ऐतिहासिक, धार्मिक र सांस्कृतिक पक्ष

किरात धर्मगुरु फाल्गुनन्द, सिरिजङ्गा, बालगुरु षडानन्द, सामाजिक अभियन्ता योगमाया, स्वामी प्रपन्नाचार्य लगायतका विद्वान विदुषीहरू जन्मेको यो क्षेत्र ऐतिहासिक, सांस्कृतिक तथा पौराणिक दृष्टिकोणले महत्वपूर्ण छ। किरात राजादेखी महाभारतकालिन विराट राजा सम्मको राज्य रहेको यो प्रदेशमा धार्मिक शक्तिपीठहरू तथा पौराणिक महत्वका स्थलहरू पाथिभरा, हलेसी महादेव, वराहा क्षेत्र, दन्तकाली, सिद्धकाली, विष्णुपादुका, किच्चक वध, अर्जुनधारा, पिण्डेश्वरी धाम, बौद्ध धर्मावलम्बीको प्रशिद्ध स्थल सांग्रीला वा स्वर्ग भनी उल्लेख गरिएको ठाउँ खेम्पालुङ तथा तेडवोचे गुम्बा तथा किरातकालिन ईतिहास र संस्कृतिसँग जोडिएका धेरै स्थल पर्दछन्।

ग.जनसंख्या

यस प्रदेशको जनसंख्या वि.स. २०६८ को जनगणना अनुसार ४५,३४९,४३३ रहेको छ। जुन मुलुकको कुल जनसंख्याको १७.१ प्रतिशत हो। जनसंख्याको वितरण तराईमा ५६ प्रतिशत, पहाड र हिमालमा ४४ प्रतिशत रहेको छ। प्रदेशको जनघनत्व १७५ प्रति वर्ग किलोमिटर भए पनि तराईमा ५४९ र पहाड हिमालमा ९४ प्रति वर्ग

किलोमिटर मात्र छ । जनसंख्याको वार्षिक औषत वृद्धिदर ०.७ प्रतिशत छ भने २०५८ -२०६८ को अवधिमा ९ वटा जिल्लाको औषत वार्षिक जनसंख्या वृद्धिदर नकारात्मक रहेको छ । यस अवधिमा जनसंख्या वृद्धि ईलाममा ०.२६ प्रतिशत, उदयपुरमा ०.९९ प्रतिशत, झापामा १.६६ प्रतिशत, मोरङमा १.३५ प्रतिशत र सुनसरीमा १.९९ प्रतिशत रहेको छ ।

घ.ग्राहस्थ उत्पादन र राजश्व

यस प्रदेशको आ.व. २०७५/०७६ को कुल ग्राहस्थ उत्पादन ५ खर्ब ५ अर्ब ८४ करोड ८ लाख छ, जुन नेपालको कुल ग्राहस्थ उत्पादनको १७.३ प्रतिशत हो । केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागका अनुसार आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ मा यस प्रदेशको कुल ग्राहस्थ उत्पादनमा कृषि क्षेत्रको योगदान ३७.३ प्रतिशत रहेको छ । यस प्रदेशको प्रति व्यक्ति आय ९३४ अमेरिकी डलर (नेपालको औषत १०४७ अमेरिकी डलर) रहेको छ । राजश्व संकलनको अवस्था हेर्दा भन्सार, अन्त शुल्क, आय अभिवृद्धि कर, आयकर, घरजग्गा रजिष्ट्रेशन आदी शिर्षकमा यस प्रदेशबाट जम्मा रु ४२.अर्ब २२ करोड राजश्व संकलन भएको देखिन्छ। जुन नेपालको सम्पूर्ण राजश्वको ८.८ प्रतिशत हुन आउँछ । भन्सार विन्दुको राजश्व बाहेक यस प्रदेशबाट जम्मा राजश्व रु १२ अर्ब १२ करोड संकलन भएको देखिन्छ। जुन मुलुकको गैर भन्सार राजश्वको २.५२ प्रतिशत हो। यस प्रदेशको समग्र राजश्व संकलनमा भन्सार विन्दुको योगदान ७१.२९ प्रतिशत छ ।

ड.उद्योग र रोजगारी

प्रदेशमा ठुला र मझौला उद्योगको कुल संख्या ७४० र कुल ग्राहस्थ उत्पादनमा उद्योग क्षेत्रको योगदान १९.९२ प्रतिशत रहेको छ । यस मध्ये विदेशी लगानीमा साना ७३, मझौला ३०, र ठुला २२ गरी जम्मा १२५ उद्योगमा १०२४.३ करोड लगानी स्वीकृत भएको देखिन्छ। उद्योग क्षेत्रमा प्रदेशमा १ लाख १ हजार २ सय ७९ ले रोजगारी पाएका छन् ।

च.भू-वनोट र उपयोग

भू-स्रोत व्यवस्थापनका हिसावले खेतीका लागि बढी उपयुक्त जमिन तराई र भित्री मधेशमा १७ प्रतिशत मात्र छ । पहाडमा भिरालो र गरा वनाएर मात्र खेती हुने जमिन २४ प्रतिशत, घाँसपातका निम्ती २४ प्रतिशत र वन्यजन्तु संरक्षण र पर्यटनका निम्ति १५ प्रतिशत उपयुक्त छ । झन्डै २० प्रतिशत जमिन अति भिरालो वा चट्टान वा वरफले ढाकेको छ ।

छ.वन तथा निकुञ्ज

प्रदेशको कुल ४३ प्रतिशत भाग वन जङ्गलले ढाकेको छ । तराईका ३ जिल्लामा १९ प्रतिशत भू-भाग वन जङ्गलले ढाकेको छ । यस प्रदेशमा सगरमाथा, मकालु वरुण, कञ्चनजंघा र कोशी टप्पु गरी ४ वटा निकुञ्ज र आरक्षण क्षेत्रहरूले प्रदेशको १९ प्रतिशत भू-भाग ओगटेको छ ।

ज.जल तथा उर्जा

जल तथा उर्जाको यस क्षेत्रमा प्रशस्त सम्भावना रहेको छ । १७ स-साना आयोजनाबाट हाल १३६.९ मेगावाट विद्युत उत्पादन भईरहेको छ भने अन्य ५२१.३ मेगावाट निर्माणाधिन अवस्थामा छन् । २१७५.९ मेगावाट क्षमताका आयोजना अध्ययनका चरणमा छन् । हालै शिलान्यास भएको अरुण-३ को निर्माण पश्चात यो प्रदेश जलविद्युत उत्पादनका दृष्टिले मुलुककै धनी प्रदेश मध्ये एक हुनेछ ।

झ.कृषि र सिंचाई

प्रदेशको कुल भू-भागको २३ प्रतिशत कृषि क्षेत्रमा पर्दछ । ३८.६ प्रतिशत कृषि भूमिमा सिंचाई सुविधा पुगेको छ । जसको अधिकांश भू-भाग (८७ प्रतिशत) तराईका तीन जिल्ला झापा, मोरङ र सुनसरीमा पर्दछ । खाद्यान्न उत्पादनका दृष्टिले यो प्रदेश आत्मनिर्भर मात्र होईन अन्य प्रदेश र छिमेकमा समेत निर्यात गर्ने हैसियत राख्दछ । धान, मकै, कोदो, फापर, गहुँ र जौ मा ३ लाख मेट्रिक टन भन्दा बढी वचत हुन्छ । यो प्रदेशको उपभोगलाई चाहिने भन्दा ३७ प्रतिशत बढी हो ।

ज.पूर्वाधार

यो प्रदेशमा २३८९ कि.मी. पूर्व -पश्चिम र उत्तर दक्षिण रणनीतिक सडक छन् । ११.८३७ कि मि. जिल्ला र स्थानीय सडक छन्। यि मध्ये कालोपत्रे सडक १० प्रतिशत भन्दा पनि कम छ। यस प्रदेशका १३ वटा विमानस्थल मध्य विराटनगर र तुम्लिङटारमा अतिरिक्त चालु अवस्थाका ८ वटा साना विमानस्थल छन् ।

२. प्रदेश नं.१ को कृषि क्षेत्र: संक्षिप्त परिचय

प्रदेशको कुल भू-भागको २३ प्रतिशत रहेको कृषि क्षेत्र प्रदेश विकासकै मेरुदण्ड हो । कृषि उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धिका लागि भू-उपयोग नीति अनुरूपको कृषि भूमिको उपयोग, प्राङ्गारिक खेतीको प्रवर्द्धन, उत्पादकत्व वृद्धिका लागि क्षमता विकास र प्रविधिको प्रवर्द्धन र उत्पादनको कृषक मैत्री भण्डारण र वजारीकरणमा जोड दिईएको खाद्य तथा पोषण सुरक्षा कृषि रणनीतिको अभिन्न अंगको रूपमा रहेको छ।

प्रदेशको तराई क्षेत्र कृषिजन्य र अन्य आयात प्रतिस्थापक र निकासीमूलक उद्योगको उथेष्ट सम्भावना बोकेको क्षेत्र हो । कृषि सम्बद्ध उद्योगको प्रवर्द्धनमा जोड दिएको छ। उद्योगमा स्वदेशी र बैदेशिक लगानी आर्कषित गर्ने प्रतस्पर्धात्मक क्षमता, सीपमूलक र प्राविधिक दक्षता र उद्यमशिलता प्रवर्द्धन गर्ने रणनीति र कार्यनीतिहरू प्रस्ताव गरिएको छ। औद्योगिक क्षेत्र र कोरीडोरको विकासले औद्योगिक रोजगारीको विस्तार हुने अपेक्षा छ। प्रदेशमा उपलब्ध खनिज स्रोतको सम्भाव्यता सर्बेक्षण र विकासलाई उद्योग प्रवर्द्धन संग जोडिनेछ ।

सम्भाव्यता

- अलैंची खेती विस्तार, उत्पादन तथा निर्यात सम्भाव्यता (ताप्लेजुङ्ग ,इलाम, पाँचथर ,संखुवासभा)
- बेमौसमी तरकारी खेतीको सम्भाव्यता (धनकुटा ,इलाम, पाँचथर ,तेह्रथुम)
- सुन्तला खेती विस्तार/उत्पादन तथा निर्यातको सम्भाव्यता (धनकुटा,इलाम, पाँचथर)
- सुपारी खेती विस्तार/उत्पादन तथा निर्यातको सम्भाव्यता (झापा)
- केरा खेती विस्तार/उत्पादन तथा निर्यातको सम्भाव्यता (सुनसरी, मोरङ्ग)
- अमला खेती विस्तार/उत्पादन तथा निर्यातको सम्भाव्यता (सुनसरी)

३. प्रदेश सरकारको प्रथम आवधिक योजनामा कृषि, पशुपंक्षी तथा मत्स्य क्षेत्र

प्रदेशको आर्थिक विकास मेरुदण्डको रूपमा कृषि क्षेत्र रहेको छ। संविधानले भू-उपयोग नीतिको अवलम्बन गरी भूमिको व्यवस्थापन गर्ने, कृषिको व्यवसायिकरण, विविधीकरण र आधुनिकिकरण गर्ने, कृषकका लागि कृषि सामग्री, कृषि उपजको उचित मूल्य र बजार पहुँचको व्यवस्था गर्ने जस्ता महत्त्वपूर्ण कृषि सम्बन्धी नीति निर्धारण गरेको छ। यसका लागि कृषि बालीको उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि, भण्डारण र बजारीकरण, पशुपंक्षी तथा मत्स्य प्रजनन एवम् नस्ल सुधार, आहार तथा पोषण, पशु स्वास्थ्य र बजार प्रवर्द्धनमा प्रदेश सरकारले नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्नु पर्ने हुन्छ। धान, मकै, गहुँ, आलु, अलैची, अदुवा, चिया आदि प्रदेशका मुख्य बालीनाली हुन्। तराईका झापा, मोरङ र सुनसरी जिल्ला तथा भित्री मधेसको उदयपुर जिल्ला धान, गहुँ, उखु, मकै, कोदो र जूट खेतीका लागि उर्वर भूमि हुन्। तराईमा आँप, लिची र केरा जस्ता फलफूल र पहाडी भेगमा मूख्य रूपमा सुन्तला, चिया, अलैची, एभोकाडो, किवी, अदुवा आदि उत्पादन गरिन्छ। यस प्रदेशको पहाडी क्षेत्रको प्रमुख बाली चिया हो। झापा र इलाम जिल्ला चिया उत्पादनका लागि मुलुककै अग्रणी क्षेत्र हुन् भने इलाम, पाँचथर, धनकुटा, भोजपुर, मोरङ र सोलुखुम्बु जिल्लामा प्रमुख रूपमा अर्थोडक्स चिया उत्पादन हुन्छ। चियाको राष्ट्रिय उत्पादनमा प्रदेशको योगदान ९९ प्रतिशत रहेको छ। नेपालको प्रमुख कृषि उत्पादन हुने ५ जिल्ला मध्ये मोरङ, झापा र सुनसरी यसै प्रदेशमा पर्दछन्। झापा, मोरङ र सुनसरी नेपालका सर्वाधिक धान उत्पादन हुने जिल्ला हुन् भने धनकुटा, इलाम र झापा तरकारी उत्पादन गर्ने जिल्ला मध्ये प्रमुख हुन्। दुग्ध उत्पादन तर्फ गाई र भैसी तथा मासुजन्य उत्पादन तर्फ बाखा, सुँगुर, कुखुरा र माछा मूख्य रूपमा रहेका छन्। क्षेत्रगत सोच समुन्नत कृषि, सम्पन्न किसान : समृद्ध प्रदेश रहेको छ।

लक्ष्य

कृषि क्षेत्रको ग्राहस्थ उत्पादन वृद्धि हुने।

उद्देश्य

१. कृषिको उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गर्नु।
२. तुलनात्मक लाभ भएका बाली तथा पशुपंक्षीजन्य उत्पादनको विकास एवम् विस्तार गर्नु।

३. कृषि तथा पशुसेवा प्रसारको पहुँचमा वृद्धि गर्नु।

रणनीति

१. भू-उपयोग नीति अनुरूप कृषि जमिनको संरक्षण र उपयोग गर्ने।
२. निजीक्षेत्र, सहकारी तथा अन्तर सरकार समन्वय र सहकार्य गर्ने।
३. प्राङ्गारिक खेती, आधारभूत खाद्यवस्तु तथा तुलनात्मक लाभ भएका बाली र पशुपंक्षी उत्पादनमा वृद्धि गर्ने।
४. कृषक र कृषि सम्बद्ध निकायको क्षमता विकास एवम् प्रविधि हस्तान्तरण गर्ने।
५. उत्पादित वस्तुको बजारीकरण गर्ने।
६. कृषि एवम् पशुपंक्षी उद्योगको संरक्षण, विकास र विस्तार गर्ने।

कार्यनीति

रणनीति १: भू-उपयोग नीति अनुरूप कृषि जमिनको संरक्षण र उपयोग गर्ने।

क. कृषि विकासका लागि आवश्यक प्रादेशिक नीति नियमको तर्जुमा गरिनेछ।

ख. भूमि बैंक मार्फत जग्गा धनीलाई न्यूनतम उत्पादन मूल्य तोकी आधुनिक कृषिको विकासका लागि भूमिको उपलब्धता सुनिश्चित गरिनेछ।

ग. कृषि क्षेत्रमा ग्रामीण पूर्वाधार निर्माण गर्न लगानीलाई प्राथमिकताका साथ परिचालन गरिनेछ।

घ. सहकारी खेती एवम् जग्गाको चक्लाबन्दीलाई प्रोत्साहन गरिनेछ।

रणनीति २ : निजीक्षेत्र, सहकारी तथा अन्तर सरकार समन्वय र सहकार्य गर्ने।

क. कृषि, पशुपंक्षी र मत्स्यजन्य क्षेत्रको विकास र व्यवसायीकरणमा निजी क्षेत्र, सहकारी तथा अन्तर सरकार समन्वय, सहयोग र सहकार्य गरिनेछ। कृषि, पशुपंक्षी तथा मत्स्य विकासको लागि निजी र सहकारी क्षेत्रलाई प्रोत्साहन गरिनेछ।

ख. प्रतिस्पर्धी क्षमता भएका प्रमुख कृषि, पशुपंक्षी र मत्स्यजन्य वस्तुको पहिचान गरी उत्पादन र उत्पादकत्व बढाउन विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।

ग. कृषि व्यावसायीकरण र बजार पहुँचमा सुधार गर्न सूचना प्रविधिको विकास, विस्तार र उपयोग गरिनेछ।

- घ. कृषि, पशुपंक्षी र मत्स्यजन्य कार्यक्रम सञ्चालनमा समावेशी सहभागिता सुनिश्चित गरिनेछ।
- ड. कृषि तथा पशुपंक्षीजन्य विकास सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गर्न स्थानीय तहको क्षमता अभिवृद्धि गरिनेछ।
- च. निजी क्षेत्रसँगको सहकार्यमा कृषकलाई स्तरीय कृषि सेवा उपलब्ध गराइनेछ।
- छ. निजी, सहकारी तथा सामुदायिक क्षेत्रसँगको सहकार्य कृषि यान्त्रिककरणलाई बढावा दिइनेछ।
- ज. उत्पादन, भण्डारण र बजारीकरणमा किसानको सामूहिक स्वामित्व प्रोत्साहन गरिनेछ।
- झ. स्थान विशेषमा उत्पादन हुने खाद्यान्न, तरकारी तथा फलफूल लगायत कृषि तथा पशुपंक्षी उत्पादन अभिवृद्धिका लागि स्थानीय तहसँग सहकार्य गरिनेछ।
- ञ. मत्स्य विकासका लागि पकेट क्षेत्र लगायतका कार्यक्रम सञ्चालन गर्न स्थानीय तहलाई सहयोग गरिनेछ।

रणनीति ३ : प्राङ्गारिक खेती, आधारभूत खाद्यवस्तु तथा तुलनात्मक लाभ भएका बाली र पशुपंक्षी उत्पादनमा वृद्धि गर्ने।

- क. माटो र हावापानी एवम् भौगोलिक धरातलको सम्भाव्यताका आधारमा आधारभूत खाद्य वस्तु, उच्च मूल्य बाली तथा पशुपंक्षीको पकेट क्षेत्र निर्धारण गरी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
- ख. प्राङ्गारिक खेतीलाई प्रोत्साहित गरी प्राङ्गारिक उत्पादनको ब्राण्डिङ गरिनेछ।
- ग. अपघटक (अर्गानिक डीकम्पोजर) र मोहनी-पासो (क्यूलियर) जस्ता प्रविधिको प्रयोग मार्फत रासायनिक मल र अस्वस्थकर प्रविधिमुक्त हरित कृषि अभियान सञ्चालन गरिनेछ।
- घ. प्राङ्गारिक खेतीमा निजी तथा सहकारी क्षेत्रको संलग्नता बढाउँदै करार तथा सहकारी खेतीलाई प्रोत्साहन गरिनेछ।
- ड. कृषि विकास कार्यक्रमसँग समन्वय र आवद्ध हुने गरी सिँचाइ र कृषि सडकको विकास गरिनेछ।
- च. बहु-बाली, नगदे बाली, फलफूल र औषधीजन्य कृषि उत्पादन अभिवृद्धि सम्बन्धी कार्ययोजना निर्माण गरी लागू गरिनेछ।

छ. सिर्जनशील तथा कृषि क्षेत्रमा नवीनतम प्रणाली अवलम्बन गर्ने सफल किसानलाई प्रोत्साहन एवम् कदर गरिनेछ।

ज. सुलभ कृषि कर्जामा सहजीकरण गरी पहुँचको विस्तार गरिने छ।

झ. प्रदेशको प्राथमिकतायुक्त बालीमा सहज एवम् सहूलियतपूर्ण ऋण तथा अनुदान उपलब्ध गराइनेछ।

ञ. वैदेशिक रोजगारीबाट फर्किएका युवालाई कृषि, पशुपंक्षी तथा मत्स्य व्यवसायमा प्रोत्साहन गर्न सुलभ तथा सहूलियतपूर्ण ऋण तथा अनुदान, तालिम, प्रविधि, बजार पहुँच जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।

रणनीति ४ : कृषक र कृषि सम्बद्ध निकायको क्षमता विकास एवम् प्रविधी हस्तान्तरण गर्ने।

क. कृषि तथा पशुपंक्षीजन्य संस्थाको संस्थागत विकास र सुदृढीकरण गरिनेछ।

ख. कृषि अनुसन्धान केन्द्रहरूको सहकार्यमा जडीबुटी खेती गर्ने, कृषक र पशुपालकका लागि तालिम सञ्चालन गरिनेछ।

ग. जलवायु परिवर्तन र प्राकृतिक प्रकोपबाट कृषि क्षेत्रमा पर्ने नकारात्मक असर न्यूनीकरण गर्न उपलब्ध प्रविधि तथा सेवा कृषकलाई उपलब्ध गराइनेछ।

घ. उत्पादकत्व वृद्धिका लागि कृषि अनुसन्धानबाट प्राप्त उपलब्धिलाई कृषक समक्ष पुराउने नवीन प्रविधीको उपयोगमा कृषकको क्षमता अभिवृद्धि गरिनेछ।

ङ. निजी क्षेत्रसँगको सहकार्यमा कृषि यन्त्र तथा उपकरण, उन्नत नस्ल तथा बिउ विजन र प्राङ्गारिक मल सुलभ दरमा उपलब्ध गराइनेछ।

च. कृषि उपजको स्वच्छता र गुणस्तर कायम राख्न ज्ञान तथा प्रविधी हस्तान्तरण जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।

छ. जलवायु परिवर्तन तथा प्राकृतिक प्रकोपबाट कृषि क्षेत्रमा पर्ने असर न्यूनीकरण गर्न बाली तथा पशु बीमा तथा राहतका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।

ज. बाली तथा पशुपंक्षीजन्य रोगको अनुसन्धान गरि उपयुक्त उपचार सेवा उपलब्ध गराइनेछ।

झ. पशु चिकित्सालयको सुदृढीकरण गरि सेवा प्रभावकारी बनाइनेछ।

रणनीति ५: उत्पादित वस्तुको बजारीकरण गर्ने।

क. आन्तरिक तथा बाह्य बजार लक्षित निर्यातजन्य बालीको प्रशोधन, भण्डारण, प्याकेजिङ, ब्राण्डिङ लगायतका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।

ख. सम्पूर्ण मूल्यशृङ्खला (उत्पादन, भण्डारण, प्रशोधन र बजारीकरण)मा आधारित कृषि प्रणाली अवलम्बन गरिनेछ।

ग. निर्यात विविधिकरण गर्नका साथै निर्यातमा आउने बाधाको सम्बोधन गर्न संघीय सरकारसँग सहकार्य गरिनेछ।

रणनीति ६ : कृषि एवम् पशुपंक्षी उद्योगको संरक्षण, विकास र विस्तार गर्ने।

क. कृषिमा आधारित साना, मझौला तथा ठूला उद्योगको स्थापनालाई प्रोत्साहन र सहजीकरण गरिनेछ।

ख. कृषिजन्य उद्योगका उत्पादनलाई गुणस्तर परीक्षणको विशेष सुविधा उपलब्ध गराइनेछ।

ग. कृषि उत्पादनको ब्राण्डिङ र बजारीकरणलाई सहयोग गरिनेछ।

घ. कृषिमा आधारित उद्योगको लागि सुलभ कृषि कर्जाको व्यवस्था गरिनेछ।

ड. कृषि क्षेत्रको उन्नतिका लागि लगानी प्रवर्द्धन गरिनेछ।

अपेक्षित उपलब्धी:

कृषि प्रशोधन र कृषिजन्य उद्योगमा निजी क्षेत्रको लगानीमा वार्षिक वृद्धि १५ प्रतिशत, मकै को उत्पादकत्व प्रति हेक्टर २.५ मे.टन बाट ५ मे.टन., धानको उत्पादकत्व ३.५ मे. टन. प्रति हेक्टरबाट ५ मे.टन., माछाको उत्पादकत्व ३.८ मे.टन. प्रति हेक्टरबाट ६.५ मे.टन. प्रति हेक्टर हुने, तरकारीको उत्पादनमा वार्षिक १० प्रतिशत वृद्धि, कुखुराको मासुको उत्पादनमा वार्षिक १५ प्रतिशत वृद्धि भएको हुने र मिल्क होलिडे अन्त्य हुने, खसीको मासुको उत्पादनमा वार्षिक १५ प्रतिशत वृद्धि हासिल गर्ने, निर्यात गरिने कृषिजन्य उपज मध्ये २० प्रतिशत वस्तु प्रशोधित एवम् मूल्य अभि वृद्धि भएको हुने, स्वस्थकर खाद्यान्नको उपलब्धतामा सुधार भएको हुने, जैविक खेतीको पकेट क्षेत्र विस्तार भएको हुने, रैथाने जातका कृषि तथा पशुपंक्षी उत्पादन वृद्धि भएको हुने, असहाय, गरीब र सीमान्तकृत समुदायमा खाद्य तथा पोषणको पहुँच पुगेको हुनेछ।

स्रोत: प्रदेश योजना आयोग, २०७६

४. कृषि विकास निर्देशनालयको परिचय

४.१. ऐतिहासिक पृष्ठभूमि

नेपालमा कृषि विकासका कार्यक्रम कार्यान्वयनको संस्थागत विकासको थालनी विक्रम सम्बत १९७८ मा चारखालमा स्थापित कृषि अड्डावाट शुरु भएको पाईन्छ । विभिन्न कालखण्डमा यसले विभिन्न स्वरूपमा आफ्नो अस्तित्व गर्दै हालको अवस्थामा आईपुगेको हो । कृषि प्रदर्शनी फार्म, कृषि परिषद, भेटेरीनरी हस्पिटल भेडा फर्म, अनुसन्धान परिषद, कृषि विभाग, वागवानी केन्द्र, मत्स्य विकास केन्द्र लगायतको संरचनाको विकास क्रमले हाल सम्मको कृषिको अवस्थाको प्रतिविम्बित गर्दछ । आ.व.२०३७/०३८ वाट कृषि मन्त्रालयको विधिवत शुरुवात भएको थियो ।

आ.व.२०४७/०४८ मा साझा विकास विभाग सम्बन्धी कार्यक्रमलाई कृषि मन्त्रालय अन्तरगत राख्न थालियो। यसै क्रममा आ.व.२०५५/०५६ देखि मन्त्रालयको नाम कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय भएको थियो भने नेपाल सरकार (मन्त्रपरिषद) को मिति २०६९ जेष्ठ ५ गतेको निर्णयअनुसार यस मन्त्रालयवाट सहकारी विभागलाई अलग गरेपछि मन्त्रालयको नाम कृषि विकास मन्त्रालय भएको हो । यसै बीच नेपाल सरकार (मन्त्रपरिषद) को मिति २०७२ पौष ९ गतेको निर्णयअनुसार कृषि विकास मन्त्रालयको नाम यथावत भएपनि पशु सेवा विभाग अन्तरगत संचालित कामहरूलाई समेटेर नयाँ पशुपंक्षी विकास मन्त्रालयको गठन भई सकेपछी पशु सेवासंग सम्बन्धित निकायहरू यस मन्त्रालयको कार्यक्षेत्र भित्र रहेनन् ।

वि.स. २०७२ सालमा जारी गरिएको नेपालको संविधानमा देशमा संघियता लागू गरी सो को कार्यान्वयन गर्ने उदेश्य अनुरूप संघ, प्रदेश, र स्थानीय तह गरी तीन तहको राजनीतिक तथा प्रशासनिक ईकाईहरू रहने व्यवस्था भएको छ । संवैधानिक व्यवस्था अनुसार २०७४ सालमा तीनै तहको निर्वाचन सम्पन्न भई संघियता कार्यान्वयनको चरणमा अगाडी वढिरहेको छ । पछिल्लो चरणमा देशलाई एक संघ सात प्रदेश तथा ७५३ स्थानीय महानगरपालिका, उपमहानगरपालिका, गाउँपालिका र ७७ जिल्ला समन्वय समितिहरू समेत तहमा विभाजन गरी सबैलाई संविधानले प्रदत्त गरेको आर्थिक प्रशासनिक तथा राजनैतिक अधिकारको उच्चतम प्रयोग गर्ने अवसर प्राप्त भएको छ । यहि क्रममा प्रदेश नं १ को अस्थायी प्रदेश सदरमुकाम विराटनगरमा भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयको माघ २९, २०७४ मा औपचारिक स्थापना भएको थियो ।

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय अन्तरगत यस कृषि विकास निर्देशनालय २०७५ असोज ९ गते स्थापना भई हाल कार्य गरि रहेको छ । यस निर्देशनालय अन्तरगत तालिम केन्द्र, कृषि ज्ञान केन्द्र, ल्याबहरु तथा फर्म केन्द्रहरु रहेका छन् । नेपालको संविधान संघीय कानून तथा प्रदेश कानूनको अधिनमा रहि प्रदेशको आवश्यकता र सम्भाव्यता अनुरूप कृषि विकास सम्बन्धि नीति तर्जुमा एवं कार्यान्वयन गर्ने मूल उदेश्य बोकेर व्यवसायिक एवं प्रतिस्पर्धात्मक कृषि प्रणालीबाट उच्च एवं दिगो आर्थिक वृद्धि हासिल गरी खाद्य सुरक्षा तथा गरिवी निवारणमा योगदान पुराउनु मुख्य लक्ष्य राखेको छ ।

४.२. कृषि विकास निर्देशनालयको कार्यविवरण

- प्रदेश सरकारको सोच, नीति तथा कार्यक्रम, आवश्यकता तथा औचित्यताका आधारमा कृषि विकास निर्देशनालयको कार्य विवरण देहाय बमोजिम तोकिएको छ ।
- क. प्रादेशिक कृषि सम्बन्धी नीति नियम तथा व्यवसायिक योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन गर्ने तथा सो मा आवश्यक सहयोग गर्ने ।
  - ख. मातहत कार्यालयहरुको प्रभावकारी संचालनका लागि प्रशासनिक र प्राविधिक निर्देशन, अनुगमन, निरिक्षण प्राविधिक पृष्ठपोषण गर्ने ।
  - ग. खाद्य सुरक्षाको अवस्थाको अनुगमन तथा विश्लेषण गरी प्रदेश सरकारलाई पृष्ठपोषण गर्ने तथा खाद्य सुरक्षाको दृष्टिकोणले महत्वपूर्ण वालीको पहिचान गरी विकास एवं प्रवर्द्धन गर्ने ।
  - घ. पोष्टहार्भेष्ट व्यवस्थापन वाली संरक्षण तथा व्यवसायिक कीट विकास बजार तथा अन्य कृषि पूर्वाधार विकास कृषि यान्त्रिकरण नीति तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्ने ।
  - ङ. प्रदेश स्तरको कृषि सम्बन्धी तथ्याङ्क संकलन एवं अद्यावधिक गर्ने ।
  - च. कृषि उत्पादन सामग्रीको आपूर्ति स्थितिको नियमित अनुगमन गर्ने तथा गुणस्तर नियन्त्रण गर्ने कार्यमा आवश्यक सहयोग गर्ने ।
  - छ. कृषि प्रसार कार्यमा सुचना तथा संचार प्रविधिको प्रयोग प्रवर्द्धन सम्बन्धी कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने ।

- ज. प्रदेश स्तरमा माटोको उर्वराशक्ति नक्सा तयार गरी सो को आधारमा माटो सुधार सम्बन्धी नीति योजना तर्जुमा गर्ने ।
- झ. प्रदेशमा संचालन हुने संघीय कृषि विकास कार्यक्रमको संयोजन र समन्वय गर्ने ।
- ञ. प्रदेश कृषि विकासमा संलग्न निकायहरू बीच समन्वय तथा सहकार्य गर्ने ।
- ट. प्रदेश स्तरमा कृषि प्रविधि विस्तार कार्यको समन्वय गर्ने ।
- ठ. प्रदेश स्तरमा कृषि प्रसार कृषि शिक्षा र कृषि अनुसन्धान सम्बद्ध निकायहरू बीच कार्यमूलक सम्बन्ध स्थापित गराउने ।
- ड. प्रदेश स्तर गुणस्तरिय श्रोत वीउ उत्पादन तथा व्यवस्थापनमा आवश्यक सहयोग गर्ने ।
- ढ. कृषि क्षेत्रसँग सम्बन्धित ऐन, कानून, निति तथा नियमले श्रृजना गरेका कानुनी दायित्वहरू निर्वाह गर्ने तथा सहयोग गर्ने ।
- ण. प्रदेशस्तरमा कार्यरत कृषि जनशक्तिको क्षमता विकासका लागि नीति तथा योजना तर्जुमा गर्ने ।
- त. कृषि क्षेत्रको संघीय तथा प्रादेशिक नीति मापदण्ड कार्यान्वयन तथा पृष्ठपोषण गर्ने
- कृषि विकास निर्देशनालयका हालसम्मका निर्देशकहरूको नामावली

क्र.स.	नाम	अवधि	कैफियत
१	वेनु प्रसाद प्रसाईं	२०७५/०६/०८-२०७६/०८/११	
२.	प्रकाशकुमार डागीं	२०७६/०८/११-हालसम्म	निमित्त प्रमुख

४.३. निर्देशनालय अन्तरगतका कार्यालयहरू

४.३.१. कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन सहयोग तथा तालिम केन्द्र

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय, कृषि विकास निर्देशनालय अन्तर्गत रहने गरी स्थापित कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन सहयोग तथा तालिम केन्द्रको कार्य विवरण सम्बन्धमा प्रदेश सरकारको सोच नीति तथा कार्यक्रम एवं औचित्यताको आधारमा

कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन सहयोग तथा तालिम केन्द्रको कार्य विवरण देहाय वमोजिम निम्नानुसार तोकिएको छ ।

कार्य विवरण:-

१. तालिम तथा क्षमता विकासका क्षेत्रमा प्रदेश सरकारको कार्यान्वयन ईकाईको रूपमा कार्य गर्ने ।
२. प्रदेश स्तरका कृषि उद्यमी तथा व्यवसायीहरूलाई व्यवसाय संचालनका लागि आवश्यक ज्ञान तथा सीप प्रदान गर्न तालिम आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुरूप तालिम कार्यक्रम संचालन गर्ने ।
३. तालिमको आवश्यकता पहिचान, प्रभावकारिता र अनुसरण सम्बन्धी अध्ययन अनुसन्धान गर्ने ।
४. सम्भाव्यताका आधारमा फर्म केन्द्रहरूमा सीपमूलक आवासीय व्यवहारिक तालिमहरू संचालन गर्ने
५. कृषि उद्यमी तथा व्यवसायीहरूलाई व्यवसाय संचालन गर्नका लागि आवश्यक पूर्वाधार तथा सुविधाको पहिचान गरी आवश्यक कार्यक्रम संचालन गर्न सहयोग गर्ने ।
६. कृषि उद्यमी तथा व्यवसायीहरूलाई व्यवसाय संचालनका लागि आवश्यक व्यवसायिक योजना तयारीमा सहयोग गर्ने ।
७. कृषि उद्यमी तथा व्यवसायीहरूलाई व्यवसाय संचालनका लागि आवश्यक सेवा सुविधा प्राप्तिका लागि सम्बन्धीत निकायहरूसँग समन्वय गराउने ।
८. विभिन्न कृषि उद्यम तथा व्यवसाय संचालनका लागि आधारभूत जानकारीहरू प्रदान गर्ने ।
९. कृषि व्यवसाय तथा उद्यम गर्न चाहने युवा कृषकहरूलाई उद्यम तथा व्यवसाय संचालनमा आवश्यक सहजिकरण गर्ने ।
१०. तोकिएको शुल्क लिएर अन्य निकायबाट माग भए वमोजिम कृषि उद्यम तथा व्यवसाय संचालन एवं प्रवर्द्धन सम्बन्धी तालिमहरू संचालनको व्यवस्था गर्ने ।
११. कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन सहयोग तथा तालिम केन्द्रको प्रविधि सिकाई केन्द्रको रूपमा परिणत गर्ने ।
१२. स्थानीय तह तथा प्रदेश स्तरमा कार्यरत कृषि प्राविधिकहरूको क्षमता अभिवृद्धि तथा वृत्ति विकास सम्बन्धी तालिमहरू संचालन गर्न साथै कृषि क्षेत्रमा कार्यरत संघ

संस्थाका कृषि प्राविधिकहरूको मागका आधारमा क्षमता अभिवृद्धि तालिम संचालन गर्ने ।

४.३.२.कृषि ज्ञान केन्द्रहरू

प्रदेश भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय, कृषि विकास निर्देशनालय अन्तर्गत रहने गरी स्थापित कृषि ज्ञान केन्द्रको कार्य विवरण प्रदेश सरकारको सोच, नीत तथा कार्यक्रम आवश्यकता, औचित्यताका आधारमा देहाय बमोजिम तोकिएको छ ।

कार्यविवरण:-

- प्रदेश सरकारको कृषि विकास कार्यक्रम संचालनका लागि प्रदेश सरकारको कृषि विकास कार्यक्रम कार्यान्वयन ईकाईको रूपमा काम गर्ने ।
- स्थानीय समस्यामा आधारित स-साना अध्ययन परिक्षण तथा भ्यालिडेशन परिक्षण संचालन गर्ने ।
- स्थानीय तहसंग समन्वय गरी कृषि सम्बन्धी तथ्याङ्क संकलन तथा सम्प्रेषण गर्ने ।
- विभिन्न वालीहरूको अवस्था नियमित अनुगमन गरी मासिक रूपमा मौसमी प्रतिवेदन तथा प्राकृतिक प्रकोप मौसम प्रतिकुलता आदिवाट देखा पर्ने समस्याको क्षतिको विवरण संकलन तथा सम्प्रेषण गर्ने ।
- विषादी, वीड विजन रासायनिक तथा प्राङ्गारिक मलको गुणस्तर अनुगमन तथा आपूर्ति व्यवस्था बारे नियमित अनुगमन तथा समन्वय गर्ने ।
- माटो तथा मल वाली संरक्षण र वीड विजन परिक्षण सम्बन्धी सामान्य प्रयोगशाला सेवा संचालन गर्ने ।
- व्यवसायिक कृषक र व्यवसायीहरूको लागि कृषिसँग सम्बन्धित तालिम संचालन गर्ने ।
- स्थानीय तहको क्षमताले नभ्याउने प्रकृतिका विशेषज्ञ प्राविधिक सेवा टेवा प्रदान गर्ने ।
- स्थानीय किसान कृषि उद्यमी तथा कृषि प्राविधिकका लागि नविनतम कृषि प्राविधिका श्रव्यदृश्य लगायतका प्रचार प्रसार र जानकारीमूलक सामाग्री उपलब्ध गराउन सुचना केन्द्रको रूपमा कार्य गर्ने ।
- स्थानीय कृषि जैविक विविधताको पहिचान, संरक्षण र उपयोग सम्बन्धी कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने ।

- नेपाल कृषि अनुसन्धान परिषदको वाह्य अनुसन्धान कार्यक्रममा समन्वय र सहयोग पुर्याउने ।
- बीउ विजन तथा उन्नत नश्वको लागि श्रोत केन्द्र विकासमा सहयोग गर्ने ।
- प्रदेशमा संचालित संघीय कृषि विकास कार्यक्रम कार्यान्वयन, समन्वय तथा सहजीकरण गर्ने ।
- कृषि स्नातक तथा जे.टी./जे.टी.ए. अध्ययनरत विद्यार्थीका लागि ईन्टर्नसिप कार्यक्रममा सहयोग गर्ने ।
- कृषि उद्यम तथा व्यवसाय संचालन गर्न चाहनेहरूको लागि व्यवसाय विकास सेवा उपलब्ध गराउने ।
- वाली विमा तथा सहूलियत व्याज दरको कृषि कर्जा कार्यक्रम कार्यान्वयन समन्वय तथा सहजीकरण गर्ने ।
- माहामारी र प्राकृतिक प्रकोपका कारण भएको कृषि धनको क्षति विवरण संकलन तथा क्षतिपूर्ति राहत र पुनःस्थापनाका कार्यहरू गर्ने गराउने ।
- समग्र कृषि विकासको विषयमा प्रदेश र स्थानीय तह बीच समन्वयको काम गर्ने ।
- कृषि क्षेत्रसंग सम्बन्धित ऐन, कानून, नीति, तथा नियमले श्रृजना गरेका कानुनी दायित्वहरू निर्वाह गर्ने । तथा सो कार्यमा आवश्यक सहयोग गर्ने ।

४.३.३. प्रयोगशालाहरू

प्रदेश भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय, कृषि विकास निर्देशनालय अन्तरगत रहने गरी स्थापित प्रयोगशालाको कार्य विवरण प्रदेश सरकारको सोच, नीत तथा कार्यक्रम आवश्यकता, औचित्यताका आधारमा देहाय वमोजिम तोकिएको छ ।

- विभिन्न बालीको पकेट क्षेत्र, कृषकको खेतबारी र फर्महरूमा स्थलगत निरिक्षण गरी रोग कीरा, बाली उत्पादन, बीउ उत्पादन र व्यवस्थापनमा सहयोग गरी कृषि उत्पादन वृद्धिमा जोड दिने ।
- कृषकको खेतबारीमा निरिक्षण गरी हानिकारक रोग तथा कीराहरूको अध्ययन तथा अद्यावधिक रेकर्ड राख्ने, स्थलगत पहिचान गरि नमूना संकलन गर्ने, तिनको नोक्सानीबाट बचाउन कृषकहरूलाई प्राविधिक सल्लाह दिई बाली संरक्षण कार्यक्रम संचालन गर्ने ।

- विषादीको असर कम गर्न एकिकृत वाली संरक्षण प्रवधि कृषक समक्ष पुर्याउने ।
- हानिकारक विषादीको प्रयोगमा कमी ल्याई स्थानीय श्रोत साधन (जडिबुटी तथा विरुवा इत्यादी) बाट बनाईने बिषादी र सुरक्षित रसायनिक विषादीको प्रयोग गरेर रोग तथा कीराहरूको व्यवस्थापन गर्ने ।
- बाली संरक्षण तथा विषादी प्रयोग सम्बन्धमा यस क्षेत्रको कृषकहरूलाई भेला गराई कृषक दिवस अन्तरक्रिया तथा गोष्ठि गर्ने ।
- प्रतिबन्धित रोग तथा किटनासक विषादी बारे कृषक समक्ष जानकारी गराउने ।
- विभिन्न वाली उत्पादनमा नोकसानी पुर्याउन शत्रु जीव तथा फाइदा पुर्याउने मित्र जीव बारे कृषक पाठशाला तथा अन्य कार्यक्रम मार्फत कृषक समक्ष जानकारी गराई एकिकृत वाली संरक्षण व्यवस्थापनमा सहयोग पुर्याउने ।
- वाली संरक्षण सम्बन्धमा अध्ययन अनुसन्धान गर्ने ।
- विभिन्न बालीहरूको वीउ उत्पादन, परिक्षण तथा प्रमाणिकरण गर्ने ।
- कृषकहरूले उत्पादन गरेको वीउको गुणस्तर मापन गर्ने ।
- वीउ बाली निरिक्षण, वीउ भण्डारण निरिक्षण, वीउ बजार अनुगमन निरिक्षण गर्ने ।
- वीउ विजन सम्बन्धी सरोकारवालाहरूको अन्तरक्रिया गोष्ठी गर्ने ।
- वीउ नमूना गुणस्तर परिक्षण, रेफ्री नमूना गुणस्तर परिक्षण गर्ने ।
- माटो नमूना परिक्षण, मलखाद्यको गुणस्तर विश्लेषण, शुष्क तत्वको नमूना संकलन तथा विश्लेषण गर्ने ।
- साझेदारीमा घुम्ती प्रयोगशाला मार्फत शिविर संचालन, माटो परिक्षण शिविर संचालन गर्ने ।
- माटो जाँचको लागि समन्वयहरू गर्ने ।
- IPNS कृषक पाठशाला संचालन गर्ने ।
- कृषकको माग अनुसार उत्पादीत क्षेत्रहरूमा वाली संरक्षण, वीउ उत्पादन, माटो परिक्षण लगायतका प्राविधिक सेवा उपलब्ध गराउने ।

४.३.४.फार्म केन्द्रहरू

- स्थलगत उद्यमशिलता, रोजगारी मुलक, सशक्तिकरण, सीप विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि, स्कूल हर्टिकल्चर तालिमहरू संचालन गर्ने ।

- मौसम अनुसारका फलफूल तथा तरकारी उत्पादन सम्बन्धी कृषकस्तर तालिमहरु संचालन गर्ने ।
- ईडिमयल, स्थानीय नास्पाती, आरुको जर्मप्लाज्म खरीद तथा संरक्षण र विकास गर्ने ।
- पि.वि.एस बीउ आलु उत्पादन, तरकारी वेर्ना उत्पादन तथा विक्री, रुटस्टक विरुवा उत्पादन तथा खरीद, हिँउदे फलफूल विरुवा विक्री गर्ने ।
- फार्ममा उत्पादित फलफूल प्रसोधन गर्ने ।

रेशम विकास कार्यक्रम तथा फार्म

- रेशम किरापालन तथा किम्बु बगैँचा व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम प्रदान गर्ने
- व्यवसायिक रेशम कोया उत्पादन र बिक्री वितरण गर्ने
- रेशम किरा पालन सम्बन्धी प्रदेश योजना तयार गर्ने तथा सम्भाव्यता अध्ययन गर्ने ।
- फार्मभित्र व्यवसायिक रेशम कोया उत्पादन कार्यक्रम संचालन गर्ने
- कृषक स्तरमा रेशम कोया उत्पादन प्रोत्साहन कार्यक्रम संचालन गर्ने

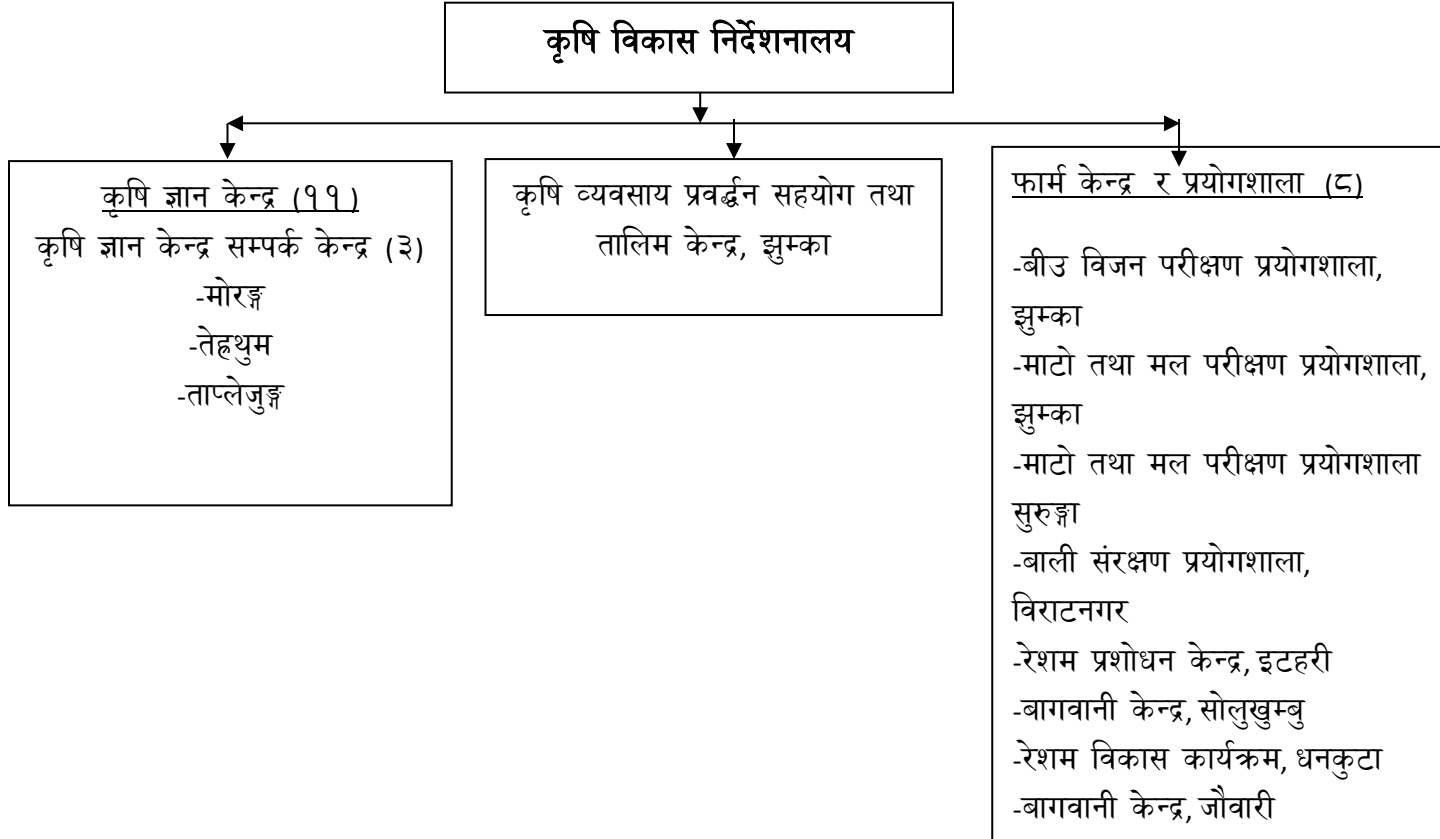
४.४. मुख्य कार्यक्रमहरु

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय अन्तरगत कृषि सम्बन्धी विभिन्न क्रियाकलापहरु यस प्रकार छन् ।

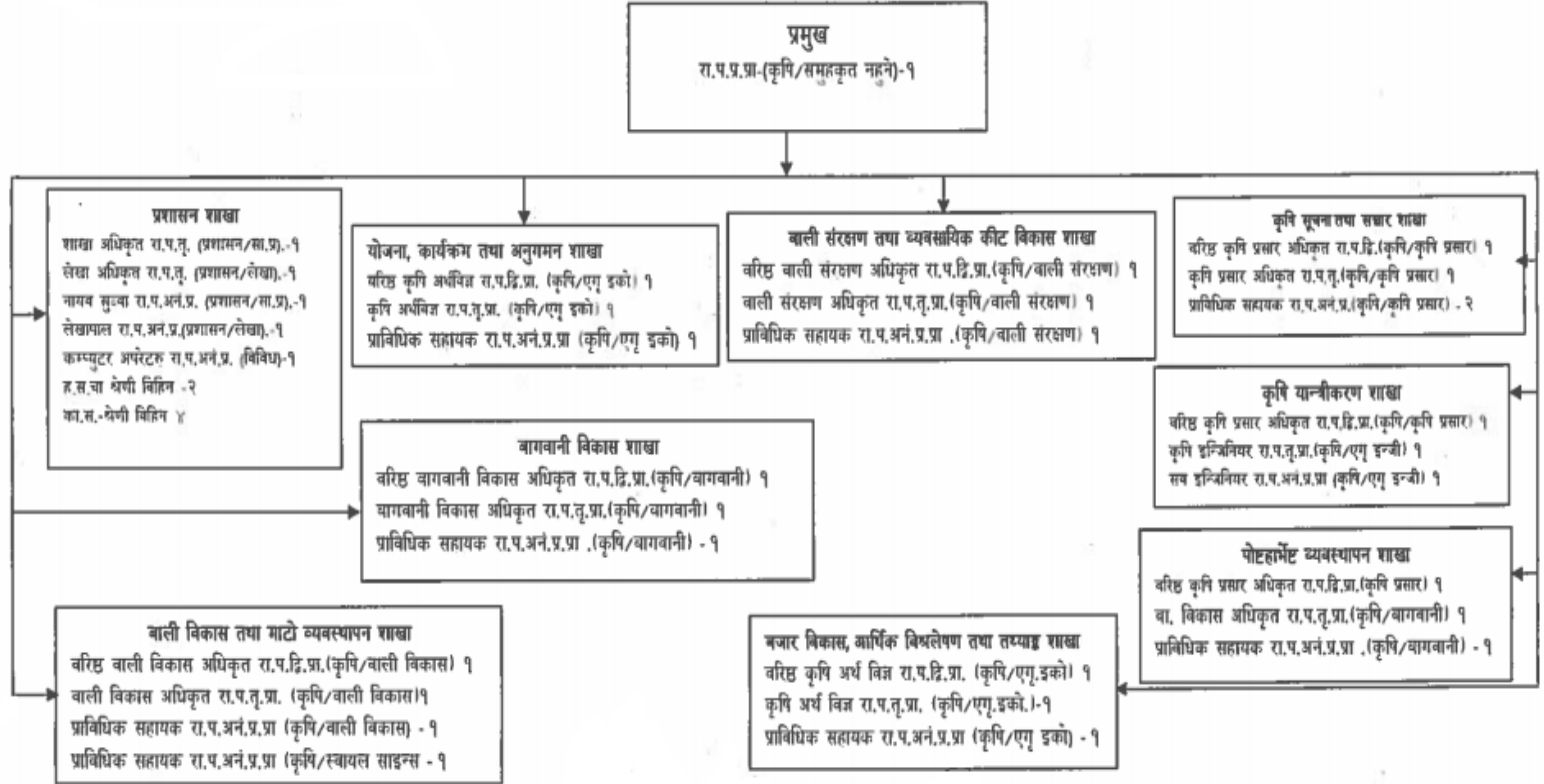
१. कृषि पर्यटन प्रवर्द्धन कार्यक्रम
२. प्रोटेक्टेड हर्टिकल्चर प्रवर्द्धन तथा विस्तार कार्यक्रम
३. चियाखेती प्रवर्द्धन तथा आधुनिकिकरण कार्यक्रम
४. शित भण्डार घर निर्माण कार्यक्रम
५. एक हेक्टर भन्दा बढि क्षेत्रफलमा किवीफल खेती विस्तारका लागि प्रस्तावनामा आधारित अनुदान कार्यक्रम
६. बगर खेती कार्यक्रम
७. स्क्रिन हाउस निर्माण कार्यक्रम
८. सुन्तलाजात बगैँचा व्यवस्थापन एवं सुदृढिकरण कार्यक्रम
९. व्यवसायिक फलफूल बगैँचा स्थापना सहयोग कार्यक्रम
१०. नमूना कृषि फार्म स्थापना तथा सञ्चालन कार्यक्रम

११. आलु भण्डारणको लागि रष्ट्रिक स्टोर निर्माण कार्यक्रम
१२. खेर गएका सार्वजनिक जग्गामा फलफूल खेती प्रवर्द्धन कार्यक्रम
१३. कागती खेती प्रवर्द्धन कार्यक्रम
१४. किवी खेती प्रवर्द्धन कार्यक्रम
१५. कफि खेती विस्तार कार्यक्रम
१६. व्यवसायिक बीजबृद्धि प्रवर्द्धन तथा बीउ आत्मनिर्भर कार्यक्रम
१७. समुदायिक कृषि यान्त्रिकरण सेवा केन्द्र स्थापना तथा संचालन कार्यक्रम
१८. कृषि बजार तथा संकलन केन्द्र निर्माण कार्यक्रम
१९. नगद प्रोत्साहनमा आधारित हिउँदै मकै खेती क्षेत्र विस्तार कार्यक्रम
२०. सघन वाली विकास कार्यक्रम
२१. उन्नत बिउ बिजन उत्पादन सामग्रीमा सहयोग कार्यक्रम
२२. चैते धान विशेष सहयोग कार्यक्रम
२३. कमर्सियल एग्रीकल्चर एलायन्स (CAA) मार्फत सन्चालन हुने व्यवसायिक कृषि विकास कार्यक्रम
२४. स्रोत केन्द्र च्याउ तथा मौरी विकास कार्यक्रम
२५. चक्लाबन्दी खेती प्रवर्द्धन कार्यक्रम
२६. अभियानमुखी अदुवा उत्पादन प्रवर्द्धन कार्यक्रम
२७. माटो परिक्षण मिनील्याब स्थापना तथा सुदृढिकरण कार्यक्रम
२८. अलैची खेती कार्यक्रम
२९. कृषि यान्त्रिकरण अनुदान परिचालन कार्यक्रम
३०. मकै उत्पादकत्व अभिवृद्धि कार्यक्रम
३१. रैथाने वाली उत्पादन प्रवर्द्धन कार्यक्रम
३२. विश्वविद्यालय, अध्ययन सस्थान र कलेजहरुको समन्वयमा कृषि प्रसार कार्यक्रम
३३. बीउ उत्पादन, प्रशोधन तथा भण्डारण सहयोग
३४. हुलाकी राजमार्ग तथा मुख्य राजमार्ग लक्षित ताजा तरकारी उत्पादन कार्यक्रम
३५. युवा लक्षित कृषि विकास कार्यक्रम
३६. प्राङ्गारिक मल उत्पादन सहयोग कार्यक्रम भर्मिकम्पोष्ट
३७. प्राङ्गारिक कृषि प्रवर्द्धन कार्यक्रम
३८. महिला दलित विपन्न तथा पिछडिएको समुदाय लक्षित कार्यक्रम
३९. साझेदारीमा कृषि पूर्वाधार विकास कार्यक्रम

४.५. कृषि विकास निर्देशनालय र मातहतका कार्यालयहरुको संगठन संरचना

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

१२. कृषि विकास निर्देशनालयको संगठन संरचना

४.६. जनशक्ति विवरण

कृषि विकास निर्देशनालय र मातहतका कार्यालयहरूको आ.व २०७५/७६ को स्वीकृत दरवन्दी, पदपूर्ति अवस्था तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ । स्वीकृत दरवन्दी अधिकृत स्तर एघारौंमा पद रिक्त रहेको छ भने करिब ५३ प्रतिशत मात्र प्राविधिक कर्मचारीहरूको पदपूर्ति भएको देखिन्छ । कृषि विकास निर्देशनालय र मातहतका कार्यालयहरूमा स्वीकृत दरवन्दीको कुल ६० प्रतिशत मात्र कर्मचारी पदपूर्ति भएको देखिन्छ । आ.व २०७५/७६ असार मसान्तसम्मका यस कृषि विकास निर्देशनालयमा कार्यरत कर्मचारीहरूको विवरण तल तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका १: कृषि विकास निर्देशनालय र मातहतका कार्यालयहरूको कर्मचारी विवरण आ.व २०७५/७६

क्र.सं.	तह	स्वीकृत दरवन्दी	पदपूर्ति	रिक्त
१	अधिकृत स्तर एघारौं	२	०	२
२	अधिकृत स्तर नवौं/दशौं	२६	११	१५
३	अधिकृत स्तर सातौं/आठौं (प्रशासन)	१	०	१
४	अधिकृत स्तर सातौं/आठौं (आ.प्र.)	२	२	०
५	अधिकृत स्तर सातौं/आठौं (प्राविधिक)	७६	२५	५१
६	अधिकृत स्तर पाँचौं/छैटौं (प्रशासन)	२०	१६	४
७	अधिकृत स्तर पाँचौं/छैटौं (आ.प्र.)	१५	१३	२
८	अधिकृत स्तर पाँचौं/छैटौं (प्राविधिक)	७२	५३	१९
९	सहायक स्तर चौथो/पाचौं (प्रशासन)	५	१	४
१०	सहायक स्तर चौथो/पाचौं (आ.प्र.)	३	३	०
११	सहायक स्तर चौथो/पाचौं (प्राविधिक)	६	४	२
१२	हलुका सवारी चालक	१७	८	९
१३	कार्यालय सहयोगी	६१	४७	१४
जम्मा		३०६	१८३	१२३

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

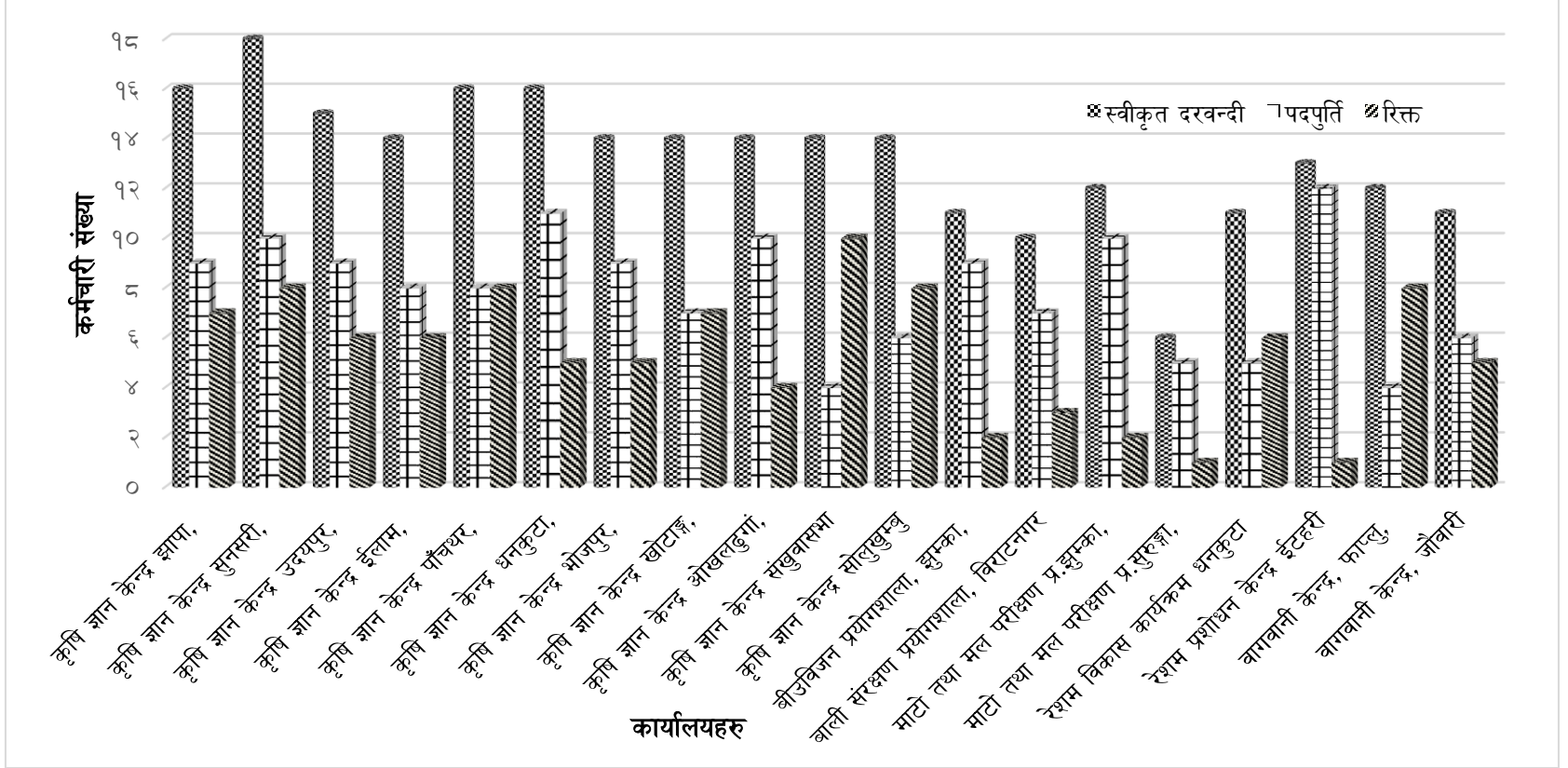
तालिका २: कृषि विकास निर्देशनालयको कर्मचारी विवरण आ.व. २०७५/७६

क्र.सं.	पद	नाम थर	सेवा / समूह	श्रेणी / तह	कैफियत
१	प्रमुख	श्री वेनुप्रसाद प्रसाई	समूहकृत नहुने	अधिकृतस्तर एघारौं	
२	बरिष्ठ कृषि प्रसार अधिकृत	श्री प्रकाश कुमार डाँगी	कृषि/ कृषि प्रसार	अधिकृतस्तर दशौं	
३	बरिष्ठ कृषि अर्थ विज्ञ	श्री पशुपति पोखरेल	कृषि/ एग्री.ईको.एण्ड मार्केटिङ्ग	अधिकृतस्तर नवौं	
४	लेखा अधिकृत	श्री विजय हरि शर्मा	प्रशासन/ आ.प्र.	अधिकृतस्तर आठौं	
५	शाखा अधिकृत	श्री टिकाबहादुर कार्की	प्रशासन/ सा.प्र.	रा.प.तृ.	
६	कृषि प्रसार अधिकृत	श्री हृदयराम पोखरेल	कृषि/ कृषि प्रसार	अधिकृतस्तर आठौं	
७	बाली संरक्षण अधिकृत	श्री सरस्वति श्रेष्ठ	कृषि/ बाली संरक्षण	अधिकृतस्तर सातौं	
८	कृषि अर्थ विज्ञ	श्री नेत्रमणि काफ्ले	कृषि/ एग्री.ईको.एण्ड मार्केटिङ्ग	अधिकृतस्तर सातौं	
९	वागवानी विकास अधिकृत	श्री दिपा देव	कृषि/ वागवानी	अधिकृतस्तर सातौं	
१०	कृषि ईन्जिनियर	श्री निश्चल तामाङ्ग	कृषि/ ईन्जिनियरीङ्ग	रा.प.तृ. (प्रा.)	
११	अधिकृत	श्री चुडामणि ढकाल	प्रशासन/ आ.प्र.	अधिकृतस्तर छैटौं	
१२	अधिकृत	श्री सोमबहादुर खड्का	प्रशासन/ सा.प्र.	अधिकृतस्तर छैटौं	
१३	अधिकृत	श्री उदय कुमार सिंह	कृषि/ कृषि प्रसार	अधिकृतस्तर छैटौं	
१४	प्राविधिक सहायक	श्री दीपक गिरी	कृषि/ कृषि प्रसार	सहायकस्तर पाचौं	
१५	प्राविधिक सहायक	श्री गंगामाया अधिकारी	कृषि/ एग्री.ईको.एण्ड मार्केटिङ्ग	सहायकस्तर पाचौं	

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

क्र.सं.	पद	नाम थर	सेवा / समूह	श्रेणी / तह	कैफियत
१६	प्राविधिक सहायक	श्री सविना राई	कृषि/ एग्री.ईको.एण्ड मार्केटिङ्ग	सहायकस्तर पाचौं	
१७	प्राविधिक सहायक	श्री हरिबहादुर खत्री	कृषि/ वागवानी	सहायकस्तर पाचौं	
१८	अधिकृत	श्री रामचन्द्र राम	कृषि/ बाली विकास	अधिकृतस्तर छैटौं	
१९	प्राविधिक सहायक	श्री रञ्जना प्रसाई	कृषि/ माटो विज्ञान	सहायकस्तर पाचौं	
२०	अधिकृत	श्री तारावहादुर घिमिरे	कृषि/ ईन्जिनियरीङ्ग	अधिकृतस्तर छैटौं	
२१	हलुका सवारी चालक	श्री कपिल कुमार राजवंशी	ईन्जिनियरीङ्ग/ मेकानिकल	श्रेणी विहिन	करार
२२	हलुका सवारी चालक	श्री सन्तोष चौधरी	ईन्जिनियरीङ्ग/ मेकानिकल	श्रेणी विहिन	करार
२३	का.स.पांचौं	श्री उद्धव प्रसाद अधिकारी	प्रशासन/ आ.प्र.	श्रेणी विहिन	
२४	का.स.पांचौं	श्री मान बहादुर बाराकोटी	प्रशासन/ आ.प्र.	श्रेणी विहिन	
२५	का.स.पांचौं	श्री जनक चौधरी	प्रशासन/ आ.प्र.	श्रेणी विहिन	
२६	का.स.	श्री सुर्यनारायण यादव	प्रशासन/ आ.प्र.	श्रेणी विहिन	करार

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

चित्र ३: कृषि विकास निर्देशनालय मातहतका कार्यालयहरूको कर्मचारी दरवन्दी तथा पदपूर्ति अवस्था

ख.भाग २: प्रगति विवरण

यस भागमा कृषि विकास निर्देशनालय र यस मातहतका विभिन्न कार्यालयहरूको यस आ.व. २०७५/७६ मा विनियोजित बजेटको अवस्था, प्रगति तथा कार्यक्रमहरूको भार, भारित, प्रगति तथा वार्षिक प्रगति अवस्था, बजेट कार्यान्वयनको अवस्था आदि विश्लेषण गरिएको छ । यस खण्डमा कृषि विकास निर्देशनालय र मातहतका कार्यालयहरूको मुख्य मुख्य क्रियाकलापहरूको लक्ष्य, प्रगति तथा प्राप्त उपलब्धीहरू, वेरुजु आदिको विश्लेषण गरिएको छ ।

१. वार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम तथा बजेट आ.व. २०७५/७६

१.१. कृषि विकास निर्देशनालय

कृषि विकास निर्देशनालयमा यस आ.व. २०७५/७६ मा २७ वटा विभिन्न कार्यक्रमहरू संचालनका लागि कुल रु. ५०,९२,५०,००० विनियोजन भएको थियो तर आ.व को अन्त्य सम्म स्वीकृत भएको कार्यक्रम संचालनका लागि कार्यविधिहरू तयार नभएकोले अभ्यर्पण पश्चात जम्मा रु. १३,७५,३०,००० कायम भएको थियो । विस्तृत विवरण तलको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका ३: कृषि विकास निर्देशनालयको वार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम तथा बजेट आ.व २०७५/७६

क्र.स	कार्यक्रम/आयोजनाको नाम	खर्च शीर्षक	इकाई	लक्ष्य	प्रथम चौमासिक	विनियोजन रु '०००		जम्मा	कै
						दोश्रो चौमासिक	तेस्रो चौमासिक		
१	स्थानीय तहमा कार्यरत कृषि कर्मचारीहरूसँग अन्तरक्रिया गोष्ठी तालिम (कार्यक्रम तयारी)	२२५१२	पटक	४	०	१३००	०	१३००	
२	स्थानीय सरकारमा कार्यरत कृषि प्राविधिकहरूको प्राविधिक विषयमा क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम	२२५१२	पटक	२	०	४००	४००	८००	
३	आकस्मिक प्रकोप सहयोग	२२५२२	पटक	२		१२५	१२५	२५०	
४	कृषि प्राविधिकहरूलाई नविनतम कृषि प्रविधि सम्बन्धी तालिम तथा भ्रमण कार्यक्रम	२२५२२	पटक	७	२१००	१४००	१४००	४९००	

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

क्र.स	कार्यक्रम/आयोजनाको नाम	खर्च शीर्षक	इकाई	लक्ष्य	प्रथम चौमासिक	विनियोजन रु '०००		जम्मा	कै
						दोश्रो चौमासिक	तेस्रो चौमासिक		
५	जनचेतनामुलक पम्पलेट, बुकलेट तथा अन्य प्रचार सामग्रीहरू प्रकाशन तथा वितरण	२२५२२	पटक	३	०	१००	१००	२००	
६	प्रदेशभरिका संभावित बालीहरूको समस्यामा आधारित प्रविधि संगालो प्रकाशन (खाद्यान्न, तरकारी, फलफुल)	२२५२२	पटक	३	१५००	०	०	१५००	
७	मोबाईल मार्फत अत्यावश्यक जानकारी कृषकमा हस्तान्तरण (आकस्मिक व्यवस्थापन प्रयोजन)	२२५२२	पटक	१	०	०	८००	८००	
८	मौरी पालन श्रोत केन्द्र विकास कार्यक्रम	२२५२२	संख्या	१०	२५००	१५००	१०००	५०००	
९	राष्ट्रिय कृषि विकास सम्बन्धी कृषि प्राविधिक कर्मचारीहरूको अध्ययन अवलोकन भ्रमण (ट्राभलिंग सेमिनार)	२२५२२	पटक	३	७००	७००	७००	२१००	
१०	स्थानीय तहको लागत सहभागितामा प्रस्तावनामा आधारित कार्यक्रम (नमुना कृषि फार्म स्थापनार्थ सहयोग)	२२५२२	संख्या	२५	२५०००	२५०००	१२५००	६२५००	

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

क्र.स	कार्यक्रम/आयोजनाको नाम	खर्च शीर्षक	इकाई	लक्ष्य	प्रथम चौमासिक	विनियोजन रु '०००		जम्मा	कै
						दोश्रो चौमासिक	तेस्रो चौमासिक		
११	सफ्टवेयरनिर्माण तथा कृषि तथ्यांक अद्यावधिक कार्य (प्रकाशन समेत)	२२५२२	पटक	१	०	४००	०	४००	
१२	एक कृषि सहकारी एक कृषि मोडेल फर्म कार्यक्रम	२६४१३	संख्या	१४			५२५००	५२५००	
१३	किबी खेती पवर्धन कार्यक्रम	२६४१३	पटक	३	२०००	२०००	२०००	६०००	
१४	फलफुल तरकारी श्रोत केन्द्रहरु विकास कार्यक्रम	२६४१३	संख्या	३	१००००	१००००	१००००	३००००	
१५	माटो परीक्षण सेवा (Lab/Mini Lab) स्थापनामा सहयोग	२६४१३	संख्या	२०	२५००	५०००	२५००	१००००	
१६	व्यावसायिक फलफुल बगैँचा स्थापना सहयोग (प्रस्तावनामा आधारित)	२६४१३	संख्या	१००	१५०००	३००००	१५०००	६००००	
१७	शहरी तरकारी खेति प्रवर्धन कार्यक्रम (माहा, उपमाहा, नगरपालिका संग साझेदारीमा)	२६४१३	संख्या	६	३०००	३०००	३०००	९०००	
१८	CAA मार्फत साना कृषि व्यवसायिक परियोजना सञ्चालन	२६४२३	पटक	३	३०००	३०००	३०००	९०००	

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

क्र.स	कार्यक्रम/आयोजनाको नाम	खर्च शीर्षक	इकाई	लक्ष्य	प्रथम चौमासिक	विनियोजन रु '०००		जम्मा	कै
						दोश्रो चौमासिक	तेस्रो चौमासिक		
१९	अदुवा खेती प्रवर्धन कार्यक्रम (सफाई, ग्रेडिगं मेशिनरी उपकरण ७५ अनुदानमा सहयोग समेत)	२६४२३	पटक	३	४०००	४०००	४०००	१२०००	
२०	अदुवा प्रशोधन केन्द्र स्थापना	२६४२३	संख्या	२	५०००	५०००	०	१००००	
२१	कृषि बजार तथा संकलन केन्द्र निर्माण (निजी, सहकारी, सरकारी साझेदारीमा)	२६४२३	संख्या	२		८०००	८०००	१६०००	
२२	जग्गा चक्लाबन्दी गरि ५ हे. भन्दा बढी क्षेत्रफलमा नया एकिकृत फार्म स्थापना गर्ने निजि कम्पनी लाई कृषि यन्त्रीकरण अनुदान	२६४२३	संख्या	५	१००००	१००००	५०००	२५०००	
२३	जग्गा चक्लाबन्दी गरी खेती गर्ने कृषि सहकारीलाई जग्गा मिलाउन तथा यान्त्रिकरण सहयोग (५ हे. भन्दा बढी क्षेत्रफल)	२६४२३	संख्या	१०	१५०००	२५०००	१००००	५००००	
२४	रबर खेती विस्तार आयोजना	२६४२३	संख्या	१	०	२००००	०	२००००	
२५	बीउ उत्पादन ग्रेडिगं, भण्डारण, प्रशोधन कार्य (साझेदारमा आधुनिकीकरण सहयोग)	२६४२३	पटक	३	५०००	५०००	५०००	१५०००	

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

क्र.स	कार्यक्रम/आयोजनाको नाम	खर्च शीर्षक	इकाई	लक्ष्य	प्रथम चौमासिक	विनियोजन रु '०००		जम्मा	कै
						दोश्रो चौमासिक	तेस्रो चौमासिक		
२६	सहकारीको सहकार्यमा नमुना Custom Hiring Center स्थापना र संचालन (निजी, सहकारी, सरकारी साझेदारीमा)	२६४२३	संख्या	१५	२५०००	२५०००	२५०००	७५०००	
२७	साना मेसिनरी औजार उपकरण (५० प्रतिशत अनुदानमा) वितरण	२६४२३	पटक	३	१००००	१००००	१००००	३००००	
	कुल जम्मा				१४१३००	१९५९२५	१७२०२५	५०९२५०	

१.२.कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन सहयोग तथा तालिम केन्द्र

क्र.स.	कार्यक्रम/आयोजनाको नाम	खर्च शीर्षक	इकाई	लक्ष्य	प्रथम चौमासिक	विनियोजन बजेट रु '०००		जम्मा	कैफिय त
						दोश्रो चौमासिक	तेस्रो चौमासिक		
१	कृषि उद्यमीलाई कृषक पाठशालामा आधारित क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम	२२५१२	संख्या	११	२५००	३०००	०	५५००	
२	कृषि प्राविधिकहरुलाई क्षमता अभिवृद्धिको लागि कृषक पाठशाला कार्यक्रम संचालन								

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

क्र.स.	कार्यक्रम/आयोजनाको नाम	खर्च शीर्षक	इकाई	लक्ष्य	प्रथम चौमासिक	विनियोजन बजेट रु '०००			कैफिय त
						दोश्रो चौमासिक	तेस्रो चौमासिक	जम्मा	
२.१	कृषि प्राविधिकहरुलाई क्षमता अभिवृद्धिको लागि कृषक पाठशाला पुर्नताजगि तालिम	२२५१२		२	-	१४००	१४००	२८००	
२.२	तालिम केन्द्रमा कृषक पाठशाला संचालन नमुना फार्म स्थापना	२२५१२	संख्या	२	-	९००	९००	१८००	
३	नविनतम कृषि प्रविधि तथा उद्यमशीलता तालिम (कृषक स्तर)	२२५१२	पटक	३३	२७५०	२७५०	२७५०	८२५०	
४	युवा कृषि उद्यमीहरुलाई उद्यमशीलता तथा व्यावसायिक खेती प्रविधि तालिम	२२५१२	पटक	१४	२५००	२५००	२०००	७०००	
५	स्थानीय सरकारमा कार्यरत कृषि प्राविधिकहरुको प्राविधिक विषयमा क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम	२२५१२	पटक	५	-	१२००	८००	२०००	
	कुल जम्मा					७७५०	११७५०	७८५०	२७३५०

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

१.३.कृषि ज्ञान केन्द्रहरूको स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम -सबै ज्ञान केन्द्रहरू

क्र.स	कार्यक्रम/आयोजनाको नाम	खर्च शीर्षक	इकाई	लक्ष्य	प्रथम चौमासिक	विनियोजन बजेट रु.			कै
						दोश्रो चौमासिक	तेस्रो चौमासिक	जम्मा	
१	कृषि प्राविधिकहरूलाई क्षमता अभिवृद्धिको लागि कृषक पाठशाला कार्यक्रम संचालन								
१.१	कृषि प्राविधिकहरूबाट कृषक पाठशाला कार्यक्रम संचालन	२२५१२	संख्या	४४		२२००	२२००	४४००	
२	स्थानीय तहमा कार्यरत कृषि कर्मचारीहरूसँग अन्तरक्रिया गोष्ठी तालिम (कार्यक्रम तयारी)	२२५१२	पटक	११		२२००		२२००	
३	अदुवा मिसन कार्यक्रम	२२५२२	पटक	३	६०००	६०००	६०००	१८०००	
४	आकस्मिक प्रकोपमा सहयोग	२२५२२	पटक	११		३७५	३७५	७५०	
५	कागती खेती मिसन कार्यक्रम	२२५२२	पटक	४	१९००	१९००	३८००	७६००	
६	खेर गएका सार्वजनिक जग्गाहरूमा फलफुल खेती प्रवर्धन कार्यक्रम (साझेदारीमा)	२२५२२	पटक	३	४०००	४०००	४०००	१२०००	
७	खाद्यान्न बीउ आतमनिर्भरका लागि उन्नत बीउ उत्पादन आयोजना	२२५२२	पटक	३	७५००	७५००	७५००	२२५००	
८	चैते धान विशेष सहयोग कार्यक्रम (क्षेत्र विस्तार तथा उत्पादकत्व बृद्धि)	२२५२२	हेक्टर	५०० ०	०	०	५००००	५००००	

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

९	जैविक तथा वानस्पतिक विषादी प्रयोग विस्तार कार्यक्रम	२२५२२	संख्या	२२	३३००	३३००	०	६६००
१०	बगर खेती विकास तथा प्रवर्द्धन आयोजना	२२५२२	संख्या	४	२५००	५०००	२५००	१००००
११	विभिन्न स्थानहरूमा प्लान्ट किलिनक संचालन	२२५२२	पटक	३३		११००	५५०	१६५०
१२	विभिन्न स्थानहरूमा माटो परिक्षण शिविर संचालन	२२५२२	पटक	५५	१५००	२५००	१५००	५५००
१३	सुन्तलाजात बगैचा व्यवस्थापन एवम् सुदृढिकरण आयोजना	२२५२२	संख्या	३०	५०००	५०००	५०००	१५०००
१४	अलैची नर्सरी तथा बगान सुदृढिकरण आयोजना	२६४१३	पटक	३	५०००	५०००	५०००	१५०००
१५	अलैची प्रशोधन केन्द्र स्थापना	२६४१३	संख्या	३	५०००	५०००	५०००	१५०००
१६	उन्नत बीउ विजन, उत्पादन सामग्रीहरूमा सहयोग (५० प्रतिशत अनुदान)	२६४१३	पटक	३	२००००	२००००	२००००	६००००
१७	कफी खेति विस्तार कार्यक्रम	२६४१३	पटक	३	३५००	३५००	३५००	१०५००
१८	सघन वाली विकास आयोजना (धान, मकै गहुँ)	२६४१३	पटक	३	१००००	१००००	१००००	३००००
१९	साना सिंचाई विशेष कार्यक्रम	२६४१३	संख्या	३००	३००००	३००००	३००००	९००००
२०	हाईब्रिड मकै खेती विस्तार आयोजना (Area based cash incentives) क्षेत्र विस्तार	२६४१३	पटक	२	५०००	५०००	०	१००००
२१	आलु भण्डारणको लागि रस्टिक स्टोर भण्डार निर्माण (निजी, सहकारी, सरकारी साझेदारीमा)	२६४२३	संख्या	१०	४०००	१००००	६०००	२००००

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

२२	कृषि बजार तथा संकलन केन्द्र निर्माण (निजी, सहकारी, सरकारी साझेदारीमा)	२६४२३	संख्या	१२	-	१२०००	१२०००	२४०००
	कुल जम्मा					११४२००	१४१५७५	१७४९२५
								४३०७००

२. कृषि विकास निर्देशनालयको वार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम तथा बजेट आ.व २०७६/७७

क्र.सं.	आयोजना/ क्रियाकलापहरूको विवरण	खर्च शीर्षक नं.	ईकाई	परिमाण	वार्षिक लक्ष्य		कैफियत
					भार	बजेट रु. लाखमा	
१	२	३	४	५	६	७	
११.१.२.१	कार्यालय भवन निर्माण(भवन निर्माण)	३१११२	प्र.श.	१	६.२०	१५०	
११.३.२.१	मोटर साईकल खरिद(सवारी साधन)	३११२१	संख्या	१	०.१०	२.५	
११.३.२.२	स्कुटर खरिद(सवारी साधन)	३११२१	संख्या	२	०.१७	४	
११.३.२.४	साईकल खरिद(सवारी साधन)	३११२१	संख्या	२	०.०२	०.४	
११.३.७.३	कम्प्युटर ल्यापटप खरिद(कार्यालय संचालनसंग म्बन्धी यन्त्र,उपकरण तथा मेशीन औजार)	३११ २२	संख्या	४	०.१३	३.२	
११.३.७.४	कम्प्युटर डेक्सटप खरिद(कार्यालय संचालनसंग सम्बन्धी यन्त्र,उपकरण तथा मेशीन औजार)	३११२२	संख्या	२	०.०६	१.५	
११.३.७.५	प्रिन्टर खरिद(कार्यालय संचालनसंग सम्बन्धी यन्त्र,उपकरण तथा मेशीन औजार)	३११२२	संख्या	५	०.०६	१.५	

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

क्र.सं.	आयोजना/ क्रियाकलापहरूको विवरण	खर्च शीर्षक नं.	ईकाई	परिमाण	वार्षिक लक्ष्य		कैफियत
					भार	बजेट रु. लाखमा	
१	२	३	४	५	६	७	
११.३.७.६	फोटोकपि खरिद(कार्यालय संचालनसंग सम्बन्धी यन्त्र,उपकरण तथा मेशीन औजार)	३११२२	संख्या	१	०.०४	१	
११.३.७.१५	Air conditioner खरिद तथा जडान(कार्यालय संचालनसंग सम्बन्धी यन्त्र,उपकरण तथा मेशीन औजार)	३११२२	सेट	३	०.१२	३	
११.३.७.१६	रेफ्रिजेरेटर खरिद(कार्यालय संचालनसंग सम्बन्धी यन्त्र,उपकरण तथा मेशीन औजार)	३११२२	संख्या	२	०.०४	१	
११.३.७.१७	भ्याकुम क्लिनर खरिद(कार्यालय संचालनसंग सम्बन्धी यन्त्र,उपकरण तथा मेशीन औजार)	३११२२	संख्या	१	०.०१	०.२	
११.३.७.१९	प्रादेशिक बजारहरूका लागि यन्त्र उपकरण खरीद(कार्यालय संचालनसंग सम्बन्धी यन्त्र,उपकरण तथा मेशीन औजार)	३११२२	पटक	२	०.३३	८	
११.३.१०.२	सोलार प्यानल खरिद(कृषि - खेतीको साथै सिंचाई प्रयोजन र पशु चिकित्सा सम्बन्धी उपकरण तथा मेशीन औजार)	३११२२	संख्या	१	०.२१	५	

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

क्र.सं.	आयोजना/ क्रियाकलापहरूको विवरण	खर्च शीर्षक नं.	ईकाई	परिमाण	वार्षिक लक्ष्य		कैफियत
					भार	बजेट रु. लाखमा	
१	२	३	४	५	६	७	
११.६.१३.१	कार्यालयको लागि फर्निचर तथा फिक्चर्स(कार्यालयको लागि फर्निचर फिक्चर्स)	३११२३	पटक	३	०.१९	४.५	
११.६.१३.९	कटहरी फलफूल तथा तरकारी थोक बजारका लागि फर्निचर खरिद(कार्यालयको लागि फर्निचर फिक्चर्स)	३११२३	पटक	२	०.३३	८	
पूँजीगत कार्यक्रमको जम्मा:					८.०१	१९३.८	
आ) चालु खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरू							
१.१.१.२	अधिकृतस्तर एघारौँ(स्थायी कर्मचारी)	२११११	जना	१	०.३४	८.२५	
१.१.१.३	अधिकृतस्तर दशौँ(स्थायी कर्मचारी)	२११११	जना	६	१.९६	४७.५२	
१.१.१.५	अधिकृतस्तर आठौँ(स्थायी कर्मचारी)	२११११	जना	८	२.२२	५३.७२	
१.१.१.७	अधिकृतस्तर छैटौँ(स्थायी कर्मचारी)	२११११	जना	१३	३.३३	८०.६७	
१.१.१.२९	ह.स.चा. प्रथम स्तर(स्थायी कर्मचारी)	२११११	जना	२	०.२९	६.९	
१.१.१.३०	का. स. पाँचौँ स्तर(स्थायी कर्मचारी)	२११११	जना	४	०.७२	१७.४९	
१.२.२.१	स्थायी कर्मचारीको महंगी भत्ता(महंगी भत्ता)	२११३२	जना	३८	०.३८	९.१२	
१.२.४.४	कार्यदलको बैठक भत्ता(बैठक भत्ता)	२११३४	पटक	२४	०.१२	२.८८	
१.२.१०.१	पाले पहरा भत्ता(पाले पहरा भत्ता)	२११३९	जना	१	०.०४	०.९१	

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

क्र.सं.	आयोजना/ क्रियाकलापहरूको विवरण	खर्च शीर्षक नं.	ईकाई	परिमाण	वार्षिक लक्ष्य		कैफियत
					भार	बजेट रु. लाखमा	
१	२	३	४	५	६	७	
१.३.१.१	निजामती कर्मचारीहरूको पोशाक खर्च(कर्मचारी पोशाक)	२११२१	जना	३४	०.१४	३.४	
२.१.१.१	धाराको महसुल(धाराको महसुल)	२२१११	पटक	५००	०.०६	१.५	
२.१.२.१	बिद्युत महशुल(बिजुली महसुल)	२२१११	पटक	८००	०.०७	१.७३	
२.१.३.१	जरको पिउने पानी(पिउने पानी)	२२१११	जार	२०	०.०३	०.८४	
२.१.६.१	टेलिफोन महसुल(टेलिफोन महसुल)	२२११२	पटक	६०००	०.०९	२.१६	
२.१.७.१	ईमेल/ इन्टरनेट/वेवसाइट महसुल(ईमेल/ इन्टरनेट/वेवसाइट)	२२११२	पटक	५	०.०४	१.०१	
२.१.९.१	हुलाक/कुरियर खर्च(हुलाक/कुरियर खर्च)	२२११२	जना	३००	०.०७	१.८	
२.२.२.२	पेट्रोल- दुई पाइप्रे(इन्धन कार्यालय प्रयोजन)	२२२१२	लीटर	२८८०	०.१२	३.०२	
२.२.२.३	डिजेल(इन्धन कार्यालय प्रयोजन)	२२२१२	लीटर	७२००	०.२८	६.८४	
२.२.२.४	मोबिल(इन्धन कार्यालय प्रयोजन)	२२२१२	लीटर	८००	०.०७	१.६	
२.२.३.२	ग्याँस(इन्धन- अन्य प्रयोजन)	२२३१४	संख्या	३६	०.०२	०.५४	
२.२.३.५	व्याट्री(इन्धन- अन्य प्रयोजन)	२२३१४	संख्या	२०	०.०१	०.२६	
२.२.३.७	कार्यालय प्रयोजनका लागि अन्य ईन्धन(इन्धन- अन्य प्रयोजन)	२२३१४	पटक	१२००	०.०५	१.१४	

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

क्र.सं.	आयोजना/ क्रियाकलापहरूको विवरण	खर्च शीर्षक नं.	ईकाई	परिमाण	वार्षिक लक्ष्य		कैफियत
					भार	बजेट रु. लाखमा	
१	२	३	४	५	६	७	
२.३.१.२	हलुका सवारी साधन मर्मत खर्च(सवारी साधन मर्मत)	२२२१३	वटा	२	०.२१	५	
२.३.१.३	दुई पाङ्ग्रे सवारी साधन मर्मत खर्च(सवारी साधन मर्मत)	२२२१३	वटा	१०	०.०६	१.५	
२.३.२.१	कम्प्यूटर/ल्यापटप मर्मत खर्च(मेशिनरी तथा औजार मर्मत सम्भार तथा सञ्चालन खर्च)	२२२२१	वटा	१७	०.११	२.५५	
२.३.२.२	फोटोकपी/स्क्र्यानर मर्मत खर्च (मेशिनरी तथा औजार मर्मत सम्भार तथा सञ्चालन खर्च)	२२२२१	वटा	३	०.०४	०.९	
२.३.२.३	जेनेरेटर मर्मत खर्च (मेशिनरी तथा औजार मर्मत सम्भार तथा सञ्चालन खर्च)	२२२२१	वटा	१	०.०२	०.६	
२.३.९.१	कार्यालय भवन मर्मत सुधार(भवन)	२२२३१	पटक	३	०.७४	१८	
२.४.१.१	कार्यालय सामग्री खर्च(कार्यालय मसलन्द सामान खर्च)	२२३११	पटक	५	०.२७	६.५	
२.४.१३.१	पत्रपत्रिका छपाई विज्ञापन तथा सुचना प्रकाशन (पत्रपत्रिका तथा पुस्तिका)	२२३१५	पटक	१०	०.१२	३	

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

क्र.सं.	आयोजना/ क्रियाकलापहरूको विवरण	खर्च शीर्षक नं.	ईकाई	परिमाण	वार्षिक लक्ष्य		कैफियत
					भार	बजेट रु. लाखमा	
१	२	३	४	५	६	७	
२.४.१४.१	कार्यालयबाट सूचना तथा विज्ञापन छपाई खर्च (विज्ञापन तथा सूचना प्रकाशन)	२२३१५	पटक	६	०.११	२.७	
२.५.२.१	कृषि विकास सम्बद्ध ठुला आयोजनाको डीपीआर तयारीका लागि परामर्श सेवा खरीद(विज्ञ र सल्लाहकार सेवा)	२२४११	पटक	४	०.८३	२०	
२.५.२.३	कृषि यन्त्र उपकरणको स्पेशिफिकेसन निर्धारण सम्बन्धी अध्ययनका लागि परामर्श सेवा खरीद(विज्ञ र सल्लाहकार सेवा)	२२४११	पटक	१	०.२१	५	
२.५.२.७	विभिन्न वाली सम्बद्ध प्रविधिको knowledge product तयार गर्न विज्ञको परामर्श सेवा खरीद(विज्ञ र सल्लाहकार सेवा)	२२४११	पटक	३	०.३१	७.५	
२.५.२.११	प्रदेशस्तर Plant Diagnostic Clinic स्थापना संभाव्यता अध्ययनका लागि परामर्श सेवा खरीद(विज्ञ र सल्लाहकार सेवा)	२२४११	पटक	१	०.२१	५	
२.५.५.१	वेभसाईट संचालन तथा तथ्याङ्क अद्यावधिक गर्न परामर्श सेवा खरीद(परामर्श सेवा खर्च)	२२४१२	पटक	१	०.०२	०.६	

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

क्र.सं.	आयोजना/ क्रियाकलापहरूको विवरण	खर्च शीर्षक नं.	ईकाई	परिमाण	वार्षिक लक्ष्य		कैफियत
					भार	बजेट रु. लाखमा	
१	२	३	४	५	६	७	
२.५.७.२	हलुका सवारी चालक सेवा करार(व्यक्ति करार)	२२४१३	महिना	२	०.२५	६	
२.५.७.३	कार्यालय सहयोगी सेवा करार(व्यक्ति करार)	२२४१३	महिना	१	०.११	२.६४	
२.५.८.१	सेवा करार(सेवा तथा परामर्श)(सेवा करार)	२२४१३	पटक	२	०.१२	२.८८	
२.६.१.४	कर्मचारीलाई सवारीचालक तालिम(कर्मचारी दक्षता बृद्धि तालिम (प्रमाण पत्र दिने))	२२५११	संख्या	५	०.०२	०.५	
२.६.२.२	लेखा प्रशासन शुसासन सम्बन्धी अभिमुखीकरण गोष्ठी(कर्मचारी दक्षता बृद्धि तालिम (प्रमाण पत्र नदिने))	२२५११	पटक	२	०.२५	६	
२.६.२.३	सफटवेयर आद्यावधिक तथा कृषि तथ्यांक अद्यावधिक अभिमुखीकरण गोष्ठी(कर्मचारी दक्षता बृद्धि तालिम (प्रमाण पत्र नदिने))	२२५११	पटक	१	०.१२	३	
२.६.४.२	स्थानीय तहमा कार्यरत कृषि कर्मचारीहरूसँग अन्तरक्रिया गोष्ठी/तालिम(उद्यमशीलता , रोजगारी मुलक / सशक्तिकरण / सीप विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि तालिम)	२२५१२	पटक	२	०.२१	५	

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

क्र.सं.	आयोजना/ क्रियाकलापहरूको विवरण	खर्च शीर्षक नं.	ईकाई	परिमाण	वार्षिक लक्ष्य		कैफियत
					भार	बजेट रु. लाखमा	
१	२	३	४	५	६	७	
२.६.४.३	कृषि प्राविधिकहरूको प्राविधिक विषयमा क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम(उद्यमशीलता ,रोजगारी मुलक / सशक्तिकरण / सीप विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि तालिम)	२२५१२	पटक	२	०.२९	७	
२.६.४.१२	कार्यक्रम संचालनवारे कृषि ज्ञानकेन्द्रहरूलाई अभिमुखीकरण(उद्यमशीलता ,रोजगारी मुलक / सशक्तिकरण / सीप विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि तालिम)	२२५१२	पटक	१	०.१२	३	
२.६.६.४	आगामी बर्षको योजना तर्जुमा गोष्ठी(गोष्ठी तथा कार्यशाला)	२२५१२	पटक	१	०.१२	३	
२.६.६.५	चौमासिक तथा वार्षिक प्रगति समिक्षा तथा योजना तर्जुमा गोष्ठी(गोष्ठी तथा कार्यशाला)	२२५१२	पटक	३	०.३१	७.५	
२.७.५.२३	प्रदेश कृषि डायरी छपाई तथा वितरण(प्रचार प्रसार तथा सामाग्री उत्पादन तथा प्रकाशन र वितरण)	२२५२२	पटक	१	०.२१	५	

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

क्र.सं.	आयोजना/ क्रियाकलापहरूको विवरण	खर्च शीर्षक नं.	ईकाई	परिमाण	वार्षिक लक्ष्य		कैफियत
					भार	बजेट रु. लाखमा	
१	२	३	४	५	६	७	
२.७.५.४३	मागमा आधारित कृषि कार्यक्रम (प्रचार प्रसार तथा सामाग्री उत्पादन तथा प्रकाशन र वितरण)	२२५२२	संख्या	६	०.५०	१२	
२.७.२५.८	वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका प्रकाशन(अन्य)	२२५२२	पटक	१	०.०४	१	
२.७.२५.१०	आकस्मिक प्रकोपमा सहयोग(अन्य)	२२५२२	पटक	३	०.१२	३	
२.७.२५.१५	राष्ट्रिय कृषि विकास सम्बन्धी कृषि प्राविधिक कर्मचारीहरूको अध्ययन अवलोकन भ्रमण (ट्राभलिंग सेमिनार)(अन्य)	२२५२२	पटक	१	०.२१	५	
२.७.२५.१६	तथ्याङ्क अद्यावधिक तथा प्रकाशन(अन्य)	२२५२२	पटक	२	०.०६	१.५	
२.७.२५.१७	जनचेतनामुलक पम्पलेट, बुकलेट तथा अन्य प्रचार सामग्रीहरू प्रकाशन तथा वितरण(अन्य)	२२५२२	पटक	४	०.२१	५	
२.७.२५.१८	रेडियो तथा टिभी मार्फत कृषि कार्यक्रम संचालन(अन्य)	२२५२२	पटक	३	०.१९	४.५	
२.७.२५.२२	उत्कृष्ट कर्मचारी पुरस्कार(अन्य)	२२५२२	पटक	१	०.०१	०.१५	

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

क्र.सं.	आयोजना/ क्रियाकलापहरूको विवरण	खर्च शीर्षक नं.	ईकाई	परिमाण	वार्षिक लक्ष्य		कैफियत
					भार	बजेट रु. लाखमा	
१	२	३	४	५	६	७	
२.७.२५.२३	कृषि बजार सूचना प्रणाली विकास कार्यक्रम(अन्य)	२२५२२	पटक	१	०.०४	१	
२.७.२५.५०	कृषि विकास सम्बद्ध विभिन्न विषयमा सरोकारवालाहरूको अन्तरक्रिया गोष्ठी(अन्य)	२२५२२	पटक	३	०.५०	१२	
२.७.२५.६०	मध्यपहाडी प्राङ्गरीक कृषि प्रवर्द्धन अभियान सर्पोट(अन्य)	२२५२२	पटक	३	०.१९	४.५	
२.८.१.१	अनुगमन मुल्याङ्कन तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन भ्रमण खर्च(अनुगमन, मुल्याङ्कन र भ्रमण) (अनुगमन मुल्याङ्कन तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन भ्रमण खर्च)	२२६११	पटक	११	०.५५	१३.२	
२.८.२.१	आन्तरिक भ्रमण(अनुगमन, मुल्याङ्कन र भ्रमण) (आन्तरिक भ्रमण)	२२६१२	पटक	५	०.१०	२.५	
२.८.२.२	कर्मचारी सरुवा भ्रमण खर्च तथा अन्य भ्रमण खर्च(आन्तरिक भ्रमण)	२२६१२	पटक	५	०.०६	१.५	
२.९.२.१	कार्यालयमा भएका सवारीसाधनको विमा तथा नवीकरण खर्च (वीमा सवारी साधन)	२२२१४	पटक	२५	०.२१	५	

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

क्र.सं.	आयोजना/ क्रियाकलापहरूको विवरण	खर्च शीर्षक नं.	ईकाई	परिमाण	वार्षिक लक्ष्य		कैफियत
					भार	बजेट रु. लाखमा	
१	२	३	४	५	६	७	
२.९.६.१	कार्यालयमा दैनिक चियापान तथा अन्य आवश्यक विविध खर्च(चियापान खर्च)	२२७११	पटक	१२	०.१५	३.६	
२.९.९.१	अन्य विविध खर्च(अन्य)(अन्य विविध खर्च)	२२७११	महिना	५	०.०६	१.३५	
५.१.११.३२	मौरी पालन तथा च्याउ श्रोत केन्द्र विकास कार्यक्रम(अन्य)	२६४१३	संख्या	७	४.३४	१०५	
५.१.११.३३	माटो परीक्षण सेवा (Lab/Mini Lab) स्थापनामा सहयोग(अन्य)	२६४१३	संख्या	३	०.८७	२१	
५.१.११.३५	बीउ उत्पादन ग्रेडिङ्ग भण्डारण, प्रशोधनमा सहयोग कार्यक्रम(अन्य)	२६४१३	संख्या	२	३.३१	८०	
५.१.११.३६	बीउ उत्पादनमा प्रोत्साहान कार्यक्रम(अन्य)	२६४१३	संख्या	३	०.८७	२१	
५.१.११.३७	मेला, प्रदर्शन, महोत्सव, दिवस, कार्यशाला गोष्ठी आदि संचालन सहयोग(अन्य)	२६४१३	पटक	६	०.२२	५.४	
५.१.११.४१	प्रदेशमा रहेका कृषि विषय अध्यापन गराउने शिक्षण संस्थाहरू मार्फत तोकिएको क्षेत्रमा कृषि प्सार कार्यक्रम संचालन(अन्य)	२६४१३	संख्या	१०	२.०७	५०	
५.१.११.४९	निर्मित हाईटेक नर्सरीहरूको स्तरोन्ति सहयोग(अन्य)	२६४१३	संख्या	५	०.२१	५	

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

क्र.सं.	आयोजना/ क्रियाकलापहरूको विवरण	खर्च शीर्षक नं.	ईकाई	परिमाण	वार्षिक लक्ष्य		कैफियत
					भार	बजेट रु. लाखमा	
१	२	३	४	५	६	७	
५.१.११.७१	प्रविधि परिमार्जन सहयोग कार्यक्रम(अन्य)	२६४१३	पटक	१	०.२१	५	
८.१.३.२	स्टोर प्रयोजनका लागि घरभाडा(कार्यालयको घर भाडा)	२८१४२	पटक	१	०.१२	३	
११.६.२.१	नमुना कृषि फार्म स्थापना सहयोग(बागवानी विकास खर्च)	२६४२३	संख्या	२५	१५.४९	३७५	
११.६.२.९	कमर्सियल एग्रीकल्चर एलायन्स (CAA) मार्फत साना कृषि व्यवसायिक परियोजना संचालन(बागवानी विकास खर्च)	२६४२३	पटक	२०	४.१३	१००	
११.६.२.१०	चक्लावन्दी खेती कार्यक्रम(बागवानी विकास खर्च)	२६४२३	संख्या	२	२८.९२	७००	
११.६.२.१२	प्रादेशिक कृषि बजार केन्द्र निर्माण (निजी, सहकारी, सरकारी साझेदारीमा)(बागवानी विकास खर्च)	२६४२३	संख्या	१	२.०७	५०	
११.६.२.१९	सौर्य उर्जा प्रणाली तथा लीफ्ट सिचाई प्रणालीमा ८५ प्रतिशत अनुदान(बागवानी विकास खर्च)	२६४२३	पटक	३६	८.१६	१९७.५	

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

क्र.सं.	आयोजना/ क्रियाकलापहरूको विवरण	खर्च शीर्षक नं.	ईकाई	परिमाण	वार्षिक लक्ष्य		कैफियत
					भार	बजेट रु. लाखमा	
१	२	३	४	५	६	७	
१६.१.१.१	फलफूल तथा तरकारी थोक बजार कटहरीलाई ब्यवस्थापन खर्च (सरकारी निकाय, समिति एवं बोर्डहरूलाई सःसर्त चालु अनुदान)	२६४१२	पटक	३	१.९८	४८	
ख) चालु कार्यक्रमको जम्मा:					९१.९९	२२२६.४	
कुल जम्मा					१००.००	२४२०.१७	

३. वार्षिक भारत प्रगति अवस्था

कृषि विकास निर्देशनालय र यस मातहतका विभिन्न कार्यालयहरूको वार्षिक कार्यक्रम बजेट यसको भार तथा भारत प्रगतिको अवस्थाको विश्लेषण यहाँ गर्न खोजिएको छ । वार्षिक कार्यक्रम बजेट हेर्दा सब भन्दा धेरै कृषि विकास निर्देशनालयको रहेको छ भने रेशम विकास कार्यक्रम धनकुटाको सबै भन्दा कम बजेट देखिन्छ। भारत प्रगतिको विश्लेषणमा कृषि विकास निर्देशनालयको ८४.६ प्रतिशत रहेको छ। रेशम प्रशोधन केन्द्र ईटहरी / माटो तथा मल परीक्षण प्र.झुम्काको भारत प्रगतव सत प्रतिशत रहेको छ भने कृ.व्य.प्र.स.तथा तालिम केन्द्र, बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर ९८.८७ र ९८.५३ प्रतिशत रहेको छ । समग्रमा कृषि विकास निर्देशनालय र यस मातहतका विभिन्न कार्यालयहरूको भारत प्रगति ८१.८८% रहेको छ ।

तालिका ४: कृषि विकास निर्देशनालय र यस मातहतका विभिन्न कार्यालयहरूको भारत प्रगति

क्र.सं.	कार्यालयको नाम	वार्षिक विनियोजित बजेट रु.'०००	लक्ष्य भार	भारत प्रगति
१.	कृषि विकास निर्देशनालय	१३७५३०	१००	८४.६
२.	कृ.व्य.प्र.स.तथा तालिम केन्द्र	४९२३१	१००	९८.८७
३.	कृषि ज्ञान केन्द्र झापा	८७५२४	१००	९१.५५
४.	कृषि ज्ञान केन्द्र सुनसरी	१०४८९६	१००	७७.५१
५.	कृषि ज्ञान केन्द्र उदयपुर	४१०६६	१००	६०.९०
६.	कृषि ज्ञान केन्द्र ईलाम	६६८५०	१००	८५.३३
७.	कृषि ज्ञान केन्द्र पाँचथर	५४९२०	१००	९६.००
८.	कृषि ज्ञान केन्द्र धनकुटा	९३७५७	१००	५४.००
९.	कृषि ज्ञान केन्द्र भोजपुर	४१६५५	१००	६१.४
१०.	कृषि ज्ञान केन्द्र खोटाङ	३३८३९	१००	८४.९४
११.	कृषि ज्ञान केन्द्र ओखलढुगा	५७०२७	१००	७६.००
१२.	कृषि ज्ञान केन्द्र संखुवासभा	३१९९२	१००	६९.९८

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

क्र.सं.	कार्यालयको नाम	वार्षिक विनियोजित बजेट रु.०००	लक्ष्य भार	भारित प्रगति
१३.	कृषि ज्ञान केन्द्र सोलुखुम्बु	३६६३२	१००	८०.८८
१४.	बीउविजन प्रयोगशाला, झुम्का	१२२२५	१००	९२.९०
१५.	बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर	२५६८९	१००	९८.५३
१६.	माटो तथा मल परीक्षण प्र.झुम्का	८१५०.१५	१००	१००.००
१७.	माटो तथा मल परीक्षण प्र.सुरुङ्गा	४६४७.६२	१००	८७.१४
१८.	रेशम विकास कार्यक्रम धनकुटा	६५१२	१००	६३.६६
१९.	रेशम प्रशोधन केन्द्र ईटहरी	९२७९	१००	१००.००
२०.	वागवानी केन्द्र, फाप्लु	४७५६५.५	१००	८३.७१
२१.	वागवानी केन्द्र, जौवारी	१६३४२	१००	७१.६४
	औसत	९६७३२९.२७	२१००.	१७१९.५४ (८१.८८%)

४. वार्षिक बजेट निकास र खर्चको अवस्था तथा वित्तीय प्रगति (रु. हजारमा)

क्र.स	कार्यालयको नाम	वार्षिक विनियोजित बजेट	पूँजिगत		चालु		कुल खर्च	वित्तीय प्रगति प्रतिशत	कैफिय त
			बजेट	खर्च	बजेट	खर्च			
१	कृषि विकास निर्देशनालय	१३७५३०	३५०.००	३०२	१३७५८०	१०७०७६.७६	१०७३७८.७६	७८.०८	
२	कृ.व्य.प्र.स.तथा तालिम केन्द्र,	४९२३१	१४५००.००	१२७७६	३४७३१	२९९६७	४२७४३	८६.८२	
३	कृषि ज्ञान केन्द्र झापा,	८७५२४	३१०३०	२६२६५	५६४९४	४१६७४.३	६७९३९.३	७७.६२	
४	कृषि ज्ञान केन्द्र सुनसरी,	१०४८९६	२९१६५	२३९८४.९५	७५७३१	४६७३०.१६	७०७५.११	६७.४१	
५	कृषि ज्ञान केन्द्र उदयपुर,	४१०६६	९२२५	४६३५.१७	२८९४१	१६५९१.२	२१२२६.३७	५१.६९	
६	कृषि ज्ञान केन्द्र ईलाम,	६६८५०	१०२५०	९८८५.६१	५६६००	२६७७३.७९	३६६५९.४	५४.८४	
७	कृषि ज्ञान केन्द्र पाँचथर,	५४९२०	१०००	१०००	५३९२०	३९३४२	४०३४२	७३.४६	
८	कृषि ज्ञान केन्द्र धनकुटा,	९३७५७	२२१००	१४८०८.७६	७१६५७	२६७४१.३३	४१५५०.०९	४४.३२	
९	कृषि ज्ञान केन्द्र भोजपुर,	४१६५५	०	०	४१६५५	२१६९१.६८	२१६९१.६८	५२.०७	
१०	कृषि ज्ञान केन्द्र खोटाङ्ग,	३३८३९	४१६६	४१६५	२९६७३	१२४९९.६१	१६६६४.६१	४९.२५	
११	कृषि ज्ञान केन्द्र ओखलढुगां,	५७०२७	१९१७५	९९२१.१७	३७८५२	२६९७७.१२	३६८९८.२८	६४.७	
१२	कृषि ज्ञान केन्द्र संखुवासभा	३१९९२	४८७५	२७९५	२७११७	१४१६६.११	१६९६१.११	५३.०२	
१३	कृषि ज्ञान केन्द्र सोलुखुम्बु	३६६३२	-	-	३६६३२	२२३२२.७	२२३२२.७	६०.९४	

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

क्र.स	कार्यालयको नाम	वार्षिक	पूँजिगत		चालु		कुल	वित्तीय प्रगति प्रतिशत	कैफियत
		विनियोजित बजेट	बजेट	खर्च	बजेट	खर्च	खर्च		
१४	बीउविजन प्रयोगशाला, झुम्का,	१२२२५	३०३०	४४२०	१८३९५	१५९२०	१०१७०	८३.१९	
१५	बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर	२५६८९	३५००	२८३४.५८	२२१८९	११६१४.३९	१४४४८.९८	५६.२५	
१६	माटो तथा मल परीक्षण प्र.झुम्का,	८१५०.१५	५००	४९६.७७	७६५०.१५	६९९२.५७	७४८९.३४	९१.८९	
१७	माटो तथा मल परीक्षण प्र.सुरुङ्गा,	४६४७.६२	०	०	४६४७.६२	४००१.२८	४००१.२८	८६.०९	
१८	रेशम विकास कार्यक्रम धनकुटा	६५१२	०	०	६५१२	४१३२	४१३२	६३.४५	
१९	रेशम प्रशोधन केन्द्र ईटहरी	९२७९	०	०	०	८६८०.९	८६८०.९	९३.५५	
२०	वागवानी केन्द्र, फाप्लु,	४७५६५.५	६१४५	५८७५	४१४२०	३३९४६	३९८२१	८३.७२	
२१	वागवानी केन्द्र, जौवारी,	१६३४२	४१३०	४१३०	१२२१२	७९६०.७८	१२०९०.७८	७३.९९	
जम्मा		९६७३२९.२७	१६३१४१	१२८२९५	८०१२०९	५२५८०१.७	६४३९२६.७	६८.८७	

५. मुख्य मुख्य क्रियाकलापहरूको लक्ष्य तथा प्रगति

५.१. कृषि विकास निर्देशनालय

तालिका ५: कृषि विकास निर्देशनालयको क्रियाकलापहरूको लक्ष्य तथा प्रगति

क्र.सं.	मुख्य मुख्य क्रियाकलाप	इकाई	वार्षिक लक्ष्य	वार्षिक प्रगति	कैफियत
१	स्थानीय तहमा कार्यरत कृषि कर्मचारीहरूसँग अन्तरक्रिया गोष्ठी तालिम (कार्यक्रम तयारी)	पटक	२	२	
२	जनचेतनामुलक पम्पलेट, बुकलेट तथा अन्य प्रचार सामग्रीहरू प्रकाशन तथा वितरण	पटक	३	३	
३	प्रदेश भरिका संभावित बालीहरूको समस्यामा आधारित प्रविधि संगालो प्रकाशन (खाद्यान्न, तरकारी, फलफुल)	पटक	३	१	
४	राष्ट्रिय कृषि विकास सम्बन्धी कृषि प्राविधिक कर्मचारीहरूको अध्ययन अवलोकन भ्रमण (ट्राभलिंग सेमिनार)	पटक	३	२	
५	माटो परीक्षण सेवा (Lab/Mini Lab) स्थापनामा सहयोग	संख्या	७	७	
६	CAA मार्फत साना कृषि व्यवसायिक परियोजना सञ्चालन	पटक	३	३	
७	साना मेशिनरी औजार उपकरण (५० प्रतिशत अनुदानमा) वितरण	पटक	३	३	
८	साना मेशिनरी औजार उपकरण (५० प्रतिशत अनुदानमा) वितरण	पटक	१००	१००	

५.२. कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन सहयोग तथा तालिम केन्द्र, झुम्का, सुनसरी

तालिका ६: कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन सहयोग तथा तालिम केन्द्रको क्रियाकलापहरूको लक्ष्य तथा प्रगति

क्र.सं.	मुख्य मुख्य क्रियाकलाप	इकाई	वार्षिक लक्ष्य	वार्षिक प्रगति	कैफियत
१	अधुरो भवन निर्माण पुरा गर्न	प्रतिशत	१००	५५.५५	

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

क्र.सं.	मुख्य मुख्य क्रियाकलाप	इकाई	वार्षिक लक्ष्य	वार्षिक प्रगति	कैफियत
२	कार्यालय छात्रावास भवन रंगरोगन	प्रतिशत	१००	१००	
३	फर्निचर र फिक्सिङ्ग	पटक	२	२	
४	मोटर साईकल खरिद	संख्या	१	१	
५	कार्यालय वार वन्देज (तार-जाली)	प्रतिशत	१००	१००	
६	पुरानो भवन मर्मत	पटक	१	१	
७	आधारभूत सेवा कालिन तालिम ३० कार्य दिन (ना.प्रा.स./प्रा.स.)स्तर	पटक	१	१	
८	जलवायु परिवर्तन अनुकुलन तथा वाली बीमा तालिम (ना.प्रा.स./प्रा.स.) स्तर ६ कार्य दिन	पटक	१	१	
९	च्याउ उत्पादन तथा प्रशोधन तालिम (अगुवा कृषक) ६ कार्य दिन	पटक	१	१	
१०	विदेशबाट फर्केका युवाहरू लक्षित व्यवसायिक तरकारी खेती, नर्सरी व्यवस्थापन तथा व्यवसायिक योजना तयारी तालिम (अगुवा कृषक)स्तर १२ दिने	पटक	२	२	
११	व्यवसायिक तरकारी खेती फलफूल खेती तालिम (अगुवा कृषक) स्तर ६ कार्य दिन	पटक	२	२	
१२	दिगो कृषि विकासका लागि प्रांगारिक खेती तथा पर्माकल्चर तालिम(अगुवा कृषक) स्तर ६ कार्य दिन	पटक	१	१	
१३	उद्यमशिलता विकास, मूल्य श्रृंखला विश्लेषण तथा व्यवसायिक योजना तयारी तालिम (अगुवा कृषक स्तर ६ कार्य दिन)	पटक	१	१	
१४	मिनिबस खरिद	पटक	१	१	
१५	कृषि प्रविधिकहरूलाई क्षमता अभिवृद्धिको लागि कृषक पाठशाला पुनर्ताजगि तालिम	पटक	१	१	
१६	नविनतम कृषि प्रविधि तथा उद्यमशिलता तालिम (कृषक स्तर)	पटक	२५	२५	

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

क्र.सं.	मुख्य मुख्य क्रियाकलाप	इकाई	वार्षिक लक्ष्य	वार्षिक प्रगति	कैफियत
१७	युवा कृषि उद्यमीहरुलाई उद्यमशिलता तथा व्यवसायिक खेती प्रविधि तालिम	पटक	९	९	
१८	स्थानीय सरकारमा कार्यरत कृषि प्रविधिकहरुको प्राविधिक विषयमा क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम	पटक	५	५	

५.३. वागवानी केन्द्र, जौवारी, इलाम

तालिका ७: वागवानी केन्द्र, जौवारी, इलामको क्रियाकलापहरुको लक्ष्य तथा प्रगति

क्र.सं.	मुख्य मुख्य क्रियाकलाप	इकाई	वार्षिक लक्ष्य	वार्षिक प्रगति	कैफियत
१	ताल पोखरीको उत्पादन बलकमा सार्वजनिक शौचालाय निर्माण	संख्या	२	२	
२	तारवारका लागि तारजाली खरिद	ब.फि.	७५०	७५०	
३	तालपोखरीमा आलु सुकाउने थ्रेसिड फ्लोर निर्माण	संख्या	१	२	
४	जौवारी देखि तालपोखरी सम्म अधुरो विधुत लाइन विस्तार (ट्रान्स्फर्मर, तार र पोल खरिद)	संख्या	१	१	
५	विउ आलु भण्डारण गृहको छाना मर्मत सुधार	संख्या	१	१	
६	ट्याक्टरको टायर खरिद २ र कल्टी १ खरिद	संख्या	३	३	
७	मोटरको टायर खरिद	संख्या	२	२	
८	एम.वि. प्लो खरिद	संख्या	१	१	
९	सीप विकास तथा जनचेतना तालिम तथा गोष्ठी खर्च	पटक	६	६	

५.४. वागवानी केन्द्र, फाप्लु, सोलुखुम्बु

तालिका ८: वागवानी केन्द्र, फाप्लु, सोलुखुम्बुको क्रियाकलापहरूको लक्ष्य तथा प्रगति

क्र.सं.	मूख्य मूख्य क्रियाकलाप	इकाई	वार्षिक लक्ष्य	वार्षिक प्रगति	कैफियत
१	फर्ममा उत्पादित उत्पादन विक्रि वितरणको लागि विक्रि कक्ष निर्माण	संख्या	१	१	
२	गेटबाट कार्यालयसम्म मोटर बाटो सोलिड	मिटर	२५०	२५०	
३	फार्मको रस्टिक स्टोरसम्म कच्चि मोटरबाटो निर्माण	मिटर	५००	५००	
४	कार्यालयको मुलगेट वरीपरीको पर्खालमा तारवार लगाउने	मिटर	१०००	१०००	
५	कृषक तालिम	पटक	२	२	
६	स्थानीय निकायका पदाधिकारीहरू बीच गाउँनिङ्ग प्लानिङ्ग सम्बन्धि गोष्ठी	पटक	२	१	
७	फलफुल विरुवा माग तथा आपूर्ती व्यवस्थापन गोष्ठी	पटक	२	२	
८	अन्तर जिल्ला कृषक भ्रमण	पटक	३	३	
९	स्थलगत कृषक तालिम	पटक	३	३	
१०	जिल्ला स्तर कृषक गोष्ठी	पटक	३	३	
११	बिधालय वागवानी तालिम	पटक	१२	१२	
१२	कर्यालय परिसरमा वगैँचा व्यवस्थापन	पटक	१	१	
१३	फार्म भित्र सिँचाई व्यवस्थापनको लागि पक्कि पानी पोखरी निर्माण	संख्या	१	१	
१४	हाइ डेन्सिटी स्याउको नमुना प्रविधि प्रदर्शन तार जालीले वेरवार	रोपनी	१	१	
१५	लक्षित वर्गका कृषकहरूलाई अनुदानमा फलफुल विरुवा वितरण ,KIWI 2000,	संख्या	२०००	२०००	
१६	किवी फलको नमुना प्रविधि प्रदर्शन वरपर तारवारले वेरवार (फलफुल विकास कार्यक्रम)	रोपनी	१	१	
१७	रस्टिक स्टोरमा ग्रिल सहितको झ्याल राख्ने	संख्या	१८	१८	
१८	आलु स्टोर सुधार तथा ग्रिल झ्याल राख्ने	संख्या	८	८	
१९	घाँस सुकाउने टहरो निर्माण		२	२	

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

क्र.सं.	मुख्य मुख्य क्रियाकलाप	इकाई	वार्षिक लक्ष्य	वार्षिक प्रगति	कैफियत
२०	थोपा सिचाइ प्रदर्शन	संख्या	१	१	
२१	रुटस्टक बिरुवा उत्पादन तथा खरिद	संख्या	३६४००	३६०००	
२२	तरकारी वालीको बिउ उत्पादन	के.जी.	८५	८५	
२३	तरकारीको बेर्ना उत्पादन तथा बिक्री बितरण	संख्या	३७५००	३७५००	
२४	हिँउदे फलफुल बिरुवा उत्पादन)	संख्या	२१४२०	२२०००	
२५	जैबिक मल खरिद	मे.ट.	१५	१५	
२६	माटोमा कृषि चुनको प्रयोग	रोपनी	५	५	
२७	जातीय जर्मप्लाज्म संरक्षण संर्वदन	संख्या	३	३	
२८	पि बि एस बाट विउ आलु उत्पादन	रोपनी	२	२	
२९	ड्फीड रुटरस्टक प्लान्ट व्यवस्थापन	रोपनी	१	१	
३०	फलफुल बगैचामा हरियो मलको प्रयोग	हे.	८.५	८.५	
३१	गहा सुधार कार्यक्रम	रोपनी	२	२	
३२	आलंकारिक बिरुवा उत्पादन तथा बिक्री बितरण	संख्या	१०००	१०००	
३३	आलुको बेसिक बीउ उत्पादन तथा बिक्री बितरण	मे.ट.	१०	१०	
३४	हिँउदे फलफुल बिरुवा बिक्री बितरण	संख्या	१३३००	१००००	
३५	फार्मको बगैचा स्याहार संभार	हे.	८.४	८.४	
३६	बगैचाभिन्न अन्तरवाली प्रदर्शन कार्यक्रम	संख्या	५	५	
३७	तरकारीको जर्मप्लाज्म संरक्षण तथा संर्वदन	संख्या	१	१	
३८	बगैचा भित्र अन्तरवाली प्रदर्शन	संख्या	१	१	
३९	१ हे. भन्दा वढी क्षेत्रफलमा किवि खेती विस्तारका लागि प्रस्तावनामा आधारित अनुदान	संख्या	५०	१५	

५.५. रेशम प्रशोधन केन्द्र, ईटहरी, सुनसरी

तालिका ९: रेशम प्रशोधन केन्द्र, ईटहरी, सुनसरीको क्रियाकलापहरूको लक्ष्य तथा प्रगति

क्र.सं.	मूख्य मूख्य क्रियाकलाप	ईकाई	वार्षिक लक्ष्य	वार्षिक प्रगति	कैफियत
१	ज्यामी परिचालन किम्बु नर्सरी	जना	१३७५	१३७५	
२	आवश्यक केमीकल तथा अन्य सामाग्री खरिद किम्बु नर्सरी	पटक	१	१	
३	मलखाद तथा अन्य सामाग्री खरिद किम्बु नर्सरी	पटक	१	१	
४	ज्यामी परिचालन (किम्बु बगैचामा काटछ्याट मलखाद व्यवस्थापन गर्न प्रती हेक्टर ७३० जनाका दरले)	जना	१६९०	१६९०	

५.६. बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर

तालिका १०: बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगरको मूख्य मूख्य क्रियाकलापहरूको लक्ष्य तथा प्रगति

क्र.सं.	मूख्य मूख्य क्रियाकलाप	इकाई	वार्षिक लक्ष्य	वार्षिक प्रगति	कैफियत
१	पोष्ट हार्भेष्ट सम्बन्धी कृषकस्तर तालिम -३ दिने	पटक	१	१	
२	जैविक वानस्पतिक विषादिको प्रभावकारिता अध्ययन	पटक	१	१	
३	बाली संरक्षण प्रविधि, रोग, किरा शत्रुजीव, मित्रुजीव फ्लेक्स प्रिन्ट कलर प्रकाशन	पटक	१	१	
४	रोग कीरा पहिचान र व्यवस्थापन सम्बन्धी रंगिन बुकलेट तथा पम्पलेट प्रकाशन	कपि	२००	२००	
५	अदुवा बालीका रोग, किरा ब्यावस्थापन- बाली संरक्षण कार्यक्रम	पटक	१	१	
६	अलैची बालीका रोग, किरा ब्यावस्थापन- बाली संरक्षण कार्यक्रम)	पटक	१	१	

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

क्र.सं.	मुख्य मुख्य क्रियाकलाप	इकाई	वार्षिक लक्ष्य	वार्षिक प्रगति	कैफियत
७	सुन्तलाजात बगैचाको ह्यास तथा रोग किरा ब्यावस्थापन -बाली संरक्षण कार्यक्रम	पटक	२	१	
८	मोरङ्गरसुनसरी जिल्लामा उखु बालीको रोग, किरा ब्यावस्थापन कार्यक्रम	पटक	१	१	
९	बाली संरक्षण प्रविधि पुस्तिका प्रकाशन -रंगिन चित्रसहित प्रकाशन	संख्या	२००	२००	
१०	आकस्मिक बाली संरक्षण सेवा	पटक	३	३	
११	घुम्ती बाली उपचार शिविर संचालन	पटक	२८	१०	
१२	प्रयोगशाला निदान सेवा -ल्याब रसायन तथा ग्लास वेयर खरिद	पटक	३	३	
१३	कृषक सहजकर्ताबाट कृषक पाठशाला संचालन	पटक	४	४	
१४	कृषक सहजकर्ताबाट बाली उपचार शिविर संचालन	पटक	३६	३६	
१५	प्रादेशिक पेट्रम्याप अद्यावधिक	पटक	१	१	
१६	नमूना आई. पि.एम. गाँउ स्थापना	पटक	१	१	
१७	प्रयोगशाला म्युजीयम स्थापना	पटक	२	२	
१८	समस्याग्रस्त क्षेत्रमा अभियानमूलक बाली संरक्षण कार्यक्रम	पटक	३	३	
१९	प्राविधिकबाट नियमित प्लान्ट क्लिनिक संचालन ३ जिल्ला	पटक	३०	१४	
२०	पराले च्याउ बिउ उत्पादन	प्याकेट	२०००	२०००	

५.७. माटो तथा मल परीक्षण प्रयोगशाला, झुम्का, सुनसरी

तालिका ११: माटो तथा मल परीक्षण प्रयोगशाला, झुम्का, सुनसरीको मुख्य मुख्य क्रियाकलापहरूको लक्ष्य तथा प्रगति

क्र.सं.	मुख्य मुख्य क्रियाकलाप	इकाई	वार्षिक लक्ष्य	वार्षिक प्रगति	कैफियत
१	माटो नमूना विश्लेषण	संख्या	३००	५७७	
२	घुम्ति प्रयोगशाला मार्फत शिविर संचालन (अन्य)	पटक	१५	१५	

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

क्र.सं.	मुख्य मुख्य क्रियाकलाप	इकाई	वार्षिक लक्ष्य	वार्षिक प्रगति	कैफियत
३	माटो परिक्षण शिविर संचालन	संख्या	१०	१०	
४	मलखाद्यको गुणस्तर विश्लेषण	संख्या	१००	१००	
५	माटो तथा विरुवाको नमुना संकलन सुक्ष्म तत्व विश्लेषण	संख्या	५०	५०	
६	विश्व माटो दिवस कार्यक्रम	पटक	१	१	
७	घुम्ती माटो परिक्षण प्रयोगशाला मार्फत माटो शिविर संचालन भ्रमण	पटक	२	२	

५.८. वीउ विजन प्रयोगशाला, झुम्का, सुनसरी

तालिका १२: वीउ विजन प्रयोगशाला प्रयोगशाला, झुम्का, सुनसरीको मुख्य मुख्य क्रियाकलापहरूको लक्ष्य तथा प्रगति

क्र.सं.	मुख्य मुख्य क्रियाकलाप	इकाई	वार्षिक लक्ष्य	वार्षिक प्रगति	कैफियत
१	बीउ विजन सम्बन्धी घुम्ति तालिम	पटक	६	६	
२	बीउ विजन सम्बन्धी प्रचार प्रसार कार्यक्रम	पटक	३	३	
३	बीउ नमूना परीक्षण	संख्या	७००	७५८	
४	रेफ्री नमूना परीक्षण	पटक	३	३	
५	बीउ बजार नमूना खरिद तथा परीक्षण प्रतिवेदन तयारी	संख्या	३०	३०	
६	बीउ प्रमाणिकरण	मे.ट.	२००	१६८.४	
७	वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तयारी एवम् प्रकाशन	पटक	१	१	

५.९. कृषि ज्ञान केन्द्रहरूको मुख्य मुख्य क्रियाकलापहरूको प्रगति विवरण

तालिका १३: कृषि ज्ञान केन्द्रहरूको मुख्य मुख्य क्रियाकलापहरूको लक्ष्यर तिनको प्रगति विवरण

क्र.सं	मुख्य मुख्य क्रियाकलाप	इकाई	कृषि ज्ञान केन्द्रहरू																								कुल	
			पाँचथर		ईलाम		झापा		संखुवास भा		भोजपुर		धनकुटा		सुनसरी		सोलुखुम्बु		खोटाङ्ग		ओखलढुङ्गा		उदयपुर		लक्ष्य	प्रगति		
			लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति
१	कृषक पाठशाला कार्यक्रम संचालन	संख्या	२	२	४	४	४	४	४	३	-	-	३	३	-	-	४	३	-	-	३	३	४	४	२८	२६		
२	स्थानीय तहमा कार्यरत कृषि कर्मचारीहरूसँग अन्तरक्रिया गोष्ठी	संख्या	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	-	-	१	१	१	१	१	१	१	१	१०	१०		
३	अदुवा मिसन कार्यक्रम	हेक्टर	-	-	-	-	१	१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	१		
४	कागती खेती मिसन कार्यक्रम	हेक्टर	-	-	-	-	१	१	-	-	१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	२	१		

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

		कृषि ज्ञान केन्द्रहरु																कुल									
क्र.सं	मुख्य मुख्य क्रियाकलाप	इकाई	पाँचथर		ईलाम		झापा		संखुवास भा		भोजपुर		धनकुटा		सुनसरी		सोलुखुम्बु		खोटाङ्ग		ओखलढुङ्गा		उदयपुर				
			लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	
५	खेर गाएका सार्वजनिक जग्गाहरुमा फलफुल खेती	हेक्टर	१	१	१	१	१	१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	३	३	
६	खाद्यान्न बीउ आत्मनिर्भरका आयोजना	हेक्टर	-	-	१६	१७	-	-	१	१	१	-	१	१	२	२	-	-	-	-	१	१	-	-	२२	२२	
७	चैते धान विशेष सहयोग कार्यक्रम	हेक्टर	-	-	-	-	१६००	६६५	-	-	-	-	२०	७	६००	२३४	-	-	-	-	-	-	-	-	२२२०	९०६	
८	जैविक तथा वानस्पतिक विषादी प्रयोग विस्तार कार्यक्रम	संख्या	२	२	२	२	२	२	२	२	२	२	२	२	-	-	२	२	-	-	२	२	-	-	१६	१६	
९	बगर खेती विकास तथा प्रवर्धन आयोजना	हेक्टर	-	-	-	-	३३	३३	-	-	-	-	-	-	१३३	१३३	-	-	-	-	-	-	-	१०	१०	१७६	१७६

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

कृषि ज्ञान केन्द्रहरु

क्र.सं	मुख्य मुख्य क्रियाकलाप	इकाई	पाँचथर		ईलाम		झापा		संखुवास भा		भोजपुर		धनकुटा		सुनसरी		सोलुखुम्बु		खोटाङ्ग		ओखलढुङ्गा		उदयपुर		कुल				
			लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	
			१०	विभिन्न स्थानहरुमा प्लान्ट किलिनक संचालन	संख्या	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
११	विभिन्न स्थानहरुमा माटो परिक्षण शिविर संचालन	संख्या	५	४	५	५	५	३	५	३	५	३	५	३	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५
१२	सुन्तलाजात बगैचा व्यवस्थापन एवम सुदृढीकरण आयोजना	हेक्टर	-	-	-	-	-	-	-	१०	-	-	-	-	-	२२	२४	-	-	-	-	-	-	-	-	-	३२	२४	
१३	अलैची नर्सरी तथा बगान सुदृढीकरण आयोजना	हेक्टर	-	-	-	-	-	-	१	१	१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	२	१	
१४	उन्नत बीउ विजन, उत्पादन सामग्रीहरुमा		१	१	-	-	२	२	१	१	२	१	२	२	-	-	-	-	-	-	-	२	२	१	१	१	१	१	१

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

		कृषि ज्ञान केन्द्रहरु																		कुल								
क्र.सं	मुख्य मुख्य क्रियाकलाप	इकाई	पाँचथर		ईलाम		झापा		संखुवास भा		भोजपुर		धनकुटा		सुनसरी		सोलुखुम्बु		खोटाङ्ग		ओखलढुङ्गा		उदयपुर					
			लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति		
	सहयोग (५० प्रतिशत अनुदान																											
१५	धान	मेटन	-	-	१	१	२०	२०	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	२१	२१		
	मकै	मेटन	-	-	१२	१२	२५०	२५०	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१३	१३	३०५	३०५	
	गहुँ	मेटन	-	-	-	-	४०	४०	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१५	१५	५५	५५	
	आलु	मेटन	-	-	-	-	४	४	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	४	४	४	४
	तरकारी	मेटन	-	-	४	४	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	४	४	४	४
१६	सघन वाली विकास आयोजना (धान, मकै गहुँ)	संख्या	२	२	१	१	१	१	-	-	१	१	२	२	१	१	-	-	-	-	-	-	१	१	-	-	९	९
१६	साना सिंचाई विशेष कार्यक्रम	संख्या	३५	३५	२२	३१	२५	१३१	२२	२२	२५	७५	३५	३९	४०	१३२	२२	२४	२२	५७	२४	३०	२५	४०	३००	६१६		

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

		कृषि ज्ञान केन्द्रहरु																										
क्र.सं	मुख्य मुख्य क्रियाकलाप	इकाई	पाँचथर		ईलाम		झापा		संखुवास भा		भोजपुर		धनकुटा		सुनसरी		सोलुखुम्बु		खोटाङ्ग		ओखलढुङ्गा		उदयपुर		कुल			
			लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति
१७	हाईब्रिड मकै खेती विस्तार आयोजना	हेक्टर	-	-	-	-	३००	३७०	-	-	-	-	-	-	३१६.७	३१६.७	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	६२२	६९१
१८	आलु भण्डारणको लागि रस्टिक स्टोर भण्डार निर्माण	संख्या	५	४	४	३	-	-	-	-	२	२	३	१	-	-	५	५	-	-	-	-	-	-	-	१९	१५	

६.आ.व. २०७५/७६ का मुख्य मुख्य उपलब्धीहरू

तालिका १४: मुख्य मुख्य कार्यक्रम र प्राप्त प्रतिफलहरू

क्र स	मुख्य मुख्य कार्यक्रम	प्राप्त प्रतिफल	कार्यालय
१	साना मेशिनरी औजार उपकरण वितरण	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ११६१ किसानहरूले १७४२ विभिन्न कृषि औजार उपकरणहरू प्राप्त गरेका ➤ जमिन तयारी देखि वाली प्रशोधनसम्मका विभिन्न कृषि कर्महरूमा लागत घट्ने समयको बचत हुने। ➤ रु.११८४८६००० मूल्य बराबरको कृषि औजार उपकरणहरूमा रु.७६०९३५२५ प्रदेश सरकारको अनुदान । ➤ उपभोक्ता किसानहरूको करीब ३६ प्रतिशत लगानी सहभागिता 	कृषि विकास निर्देशनालय
२	माटो परिक्षण सेवा (ल्याब/मिनिल्याब) स्थापनामा सहयोग	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ६ वटा माटो परिक्षण मिनिल्याब स्थापना भएको जसबाट माटो परीक्षण सम्बन्धी विषयमा दक्ष कृषि प्राविधिक उत्पादनमा सहयोग पुग्ने तथा शैक्षिक संस्थाहरूबाट पनि माटो परीक्षण हुने 	
३	सि.ए.ए. मार्फत साना कृषि व्यावसायिक परियोजना संचालन	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ४२ आयोजना सम्झौता भएकोमा ३८ वटा कार्य सम्पन्न भएको जसबाट ५७० कृषक लाभान्वित ➤ ७० लाख बराबरको अनुदान सहयोगबाट सम्बन्धित वालीहरूको व्यवसायीकरणमा टेवा पुग्ने, उत्पादनमा वृद्धि हुने । ➤ यस कार्यक्रममा उपभोक्ताहरूको करिब ७७ लाखको लगानी कृषि क्षेत्रमा प्रवाह भएको । 	
४	कृषि यान्त्रिकरण अनुदान कार्यक्रम	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ११२१ किसानहरूले १७४२ विभिन्न कृषि औजार उपकरण ➤ ४ करोड २३ लाख ९२ हजार पूजि कृषि क्षेत्रमा परिचालन ➤ ४४ वटा विभिन्न बैंक मार्फत साझेदारी रकम भुक्तानी 	

५	कृषक पाठशाला कार्यक्रम संचालन	<ul style="list-style-type: none"> ➤ २६ वटा कृषक पाठशाला संचालनबाट ६५० जना किसानहरू लाभान्वित भएका ➤ रासायनिक विषादीको प्रयोगमा न्यूनिकरण हुने ➤ स्वच्छ तथा स्वस्थ ताजा तरकारी लगायत अन्य कृषिजन्य उत्पादनमा टेवा पुग्ने ➤ शत्रु तथा मित्रु जीवहरूको पहिचान भई वातवरण मैत्री रोग किरा नियन्त्रणमा सहयोग पुग्ने
६	साना सिँचाई विशेष कार्यक्रम	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ६०८ आयोजनाहरूबाट करीब १५०० हे. क्षेत्रफलमा सिँचाई सुविधा उपलब्ध भएको
७	चैते धान विशेष सहयोग कार्यक्रम	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ९३२ हे. मा चैते धान खेती विस्तार भै ४६०२ मे.टन धान उत्पादन भएको तथा उत्पादकत्व ४.९४ मे.टन/हे. रहेको ।
८	बगर खेती विकास तथा प्रवर्द्धन आयोजना	<ul style="list-style-type: none"> ➤ १७६ हे. मा बगर खेती भई २९०३ मे.टन तरबुजा काँक्रा लगायत उत्पादन भएको र ८ करोड ७० लाख बराबरको आमदानी भएको ।
९	सुन्तलाजात बगैँचा व्यवस्थापन एवम सुदृढीकरण	<ul style="list-style-type: none"> ➤ २४ हे. क्षेत्रफलमा रुग्ण अवस्थामा रहेको सुन्तलाजात बगैँचा व्यवस्थापन तथा सुदृढीकरण भएको ।
१०	उन्नत बीउ विजनमा अनुदान	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ३९९ मे ट उन्नत बीउ वितरणबाट करीव २९००० हे. क्षेत्रफलमा खाद्यान्न बालीको गुणस्तरीय बीउले ढाकेको । ➤ खाद्यान्न बालीको SRR १४ % पुगेको ।
११	हाईब्रिड मकै खेती विस्तार आयोजना	<ul style="list-style-type: none"> ➤ हिउदे समयमा बाझो रहने करीव ६९१ हे. मा हिउदै मकैको विस्तार भएको । ➤ ३१०९ मे.टन मकै उत्पादन भई मकै आयातमा कमी हुने ।
१२	रष्ट्रिक स्टोर निर्माण	<ul style="list-style-type: none"> ➤ समुदाय स्तरमा १५ वटा रस्टिक स्टोर निर्माणबाट २१० मे.टन आलुको बीउ भण्डारण गर्न सकिने पूर्वाधार तयार भएको ।

१३	कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन सहयोग तथा तालिम केन्द्र झुम्का, सुनसरी	<ul style="list-style-type: none"> ➤ प्रा.स. /ना.प्रा.स. ७३, ओ.भि.ओ.टी. १२० र कृषकहरु ९८८ गरि कुल ११८१ (महिला ३७४ र पुरुष ८०७) लाई तालिम दिइएको, प्रविधि विस्तार एवं व्यावसायिकरणमा सहयोग । 	
१४	बीउ नमूना परीक्षण तथा प्रमाणीकरण	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ७५८ वटा बीउ नमूना परीक्षण तथा १६९ मे.टन बीउ प्रमाणीकरण भएको । 	बीउ विजन प्रयोगशाला
१५	घुम्टि माटो परीक्षण शिविर संचालन	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ९६८ वटा माटोको नमूना परीक्षण तथा ५० वटा घुम्टि माटो परीक्षण शिविर संचालन भएको 	माटो परीक्षण प्रयोगशाला
१६	च्याउको बीउ उत्पादन तथा मेटारिजियम उत्पादन	<ul style="list-style-type: none"> ➤ पराले च्याउको बीउ उत्पादन २००० प्याकेट तथा मेटारिजियमको कल्चर ५० केजी उत्पादन 	बाली संरक्षण प्रयोगशाला
१७	बीउ तथा बेर्ना उत्पादन तथा वागवानी विकास तालिम	<ul style="list-style-type: none"> ➤ १३ मे.टन प्रथम र दोस्रो पुस्ता बीउ आलु उत्पादन । ➤ २० हजार फलफूल तथा ६० हजार तरकारी बेर्ना उत्पादन । ➤ कृषक स्तरमा २१ हे. क्षेत्रफलमा व्यवसायिक किवि खेती बगैँचा स्थापना । ➤ १२१० कृषकलाई वागवानी सम्बन्धी सीप विकास तालिम । 	वागवानी केन्द्रहरु

७. सुशासनका लागि भएका प्रयासहरू

कृषि विकास निर्देशनालय र मातहतका कार्यालयहरूमा अनिवार्य रूपमा सुशासनका लागि विविध प्रयासहरू अवलम्बन गरिएको थियो । जस मध्ये सबै कार्यालयहरूमा हरेक कार्यक्रमहरूको सार्वजनिकरण गर्ने, वार्षिक कार्यक्रमहरूको फ्लेक्स प्रिन्ट टाँस्ने, सभासद,स्थानीय तहका पदाधिकारी, राजनैतिक दलका प्रतिनिधि तथा सरोकारवालाहरूसंग छलफल गर्ने, नागरिक वडापत्र राख्ने, सूचना अधिकारी तोक्ने, उजुरी पेटिका राख्ने, खरिद इकाइ गठन गर्ने, नियमित स्टाफ बैठक गर्ने आदि रहेका छन् । केहि असल अभ्यासहरू तल दिइएका छन् ।

कृषि विकास निर्देशनालय, बिराटनगर

१. कार्यक्रम सार्वजनिकरण गरिएको ।
२. वार्षिक कार्यक्रमहरूको Flex print टाँसिएको ।
३. सभासद, स्थानीय तहका पदाधिकारी, राजनैतिक दलका प्रतिनिधि तथा सरोकारवालाहरूसंग छलफल गरिएको ।
४. सूचना अधिकारी तोकिएको ।
५. उजुरी पेटिका राखिएको ।
६. खरिद इकाइ गठन भएको ।
७. नियमित स्टाफ बैठक बस्ने गरिएको ।
८. Website निर्माण तथा अद्यावधिक गरिएको (निर्देशनालय तथा तालिम केन्द्र) ।
९. AKC Management Software निर्माण र तथ्याङ्क अद्यावधिक जारी ।
१०. विभिन्न जिल्लामा प्रकोपको रूपमा देखा परेको फड्के किरा र फौजी किराको व्यवस्थापनका लागि रेपिड रेस्पन्स कार्यदल बनाई स्थलगत रूपमा सेवा पुऱ्याईएको ।
११. वाली विमा अभिकर्ता तालिम सम्पन्न भई अभिकर्ता तयार भएको ।
१२. कृषक पाठशालाहरू संचालित भई एकिकृत शत्रुजीव व्यवस्थापन प्रविधिमा क्षमता अभिवृद्धि ।

मातहतका कार्यालयहरूमा भएका केहि असल अभ्यासहरू

१. तालिम लगायतका कार्यक्रमको जानकारी स्थानिय तह सम्म अनिवार्य रूपमा पठाउने गर्ने गरिएको ।
२. स्थानीय तहका पदाधिकारीहरूसंग समन्वय गरिएको ।
३. संचालन गरिएका गतिविधिहरू तथा प्रकाशन भएका सूचनाहरू सामाजिक संजाल मार्फत सार्वजनिक गरिएको ।
४. धानवालीमा आकस्मिक रूपमा लागेको रोग कीरा नियन्त्रणका लागी कृषि क्याम्पस गौरादह , सम्बन्धित स्थानिय तह र एग्रीभेटस सग समन्वय गरी प्राविधिक छलफल,विषादी वितरण र कृषकको खेतमा स्थलगत विषादी परीक्षणगरी निदानमा सफल भएको ।
५. जग्गा लिजमा लिई कृषि फर्म,कृषि सहकारी र युवा कृषकहरूले केरा,मेवा,कागती,बेमौसमी तरकारी खेती तर्फ आकर्षित भैरहेको ।
६. गोल्याण एग्री ट्रेड प्रा.लि.झापाले झापा गाँउ पालिकामा करीव ५० विगहा क्षेत्रफलमा स्ट्रावेरी खेतीको शुरुवात गरेको ।
७. जिल्ला प्रसाशन कार्यालयको अगुवाईमा भएका घुम्ती सेवा शिविरमा कार्यक्रम सहितको सहभागिता
८. स्थानीय निकायका कृषि प्राविधिकलाई परेका प्रविधि सम्बन्धि समस्यालाई समाधान गर्न समन्वयात्मक सहभागिता ।
९. सेवाग्राही र स्थानिय तहमा कार्यरत प्राविधिकहरूलाई तालिम भ्रमण क्षमता अभिवृद्धिका अवशरका लागि समान रूपमा सबै पालिकाबाट समावेश गराउने कोशिश गरिएको।
१०. सेवाग्राहीहरूका लागि सेवा प्रवाहका सूचनाहरू सबै पालिकामा सूचित गराउन प्रयन्त्र गरिएको
११. कृषि ज्ञान केन्द्र ओखलढुङ्गामा टोल फ्रि सेवा तथा सेवाग्राही सहायता कक्ष संचालन, सेवाग्राहीहरूलाई पिउने पानीको व्यवस्था, कृषक चौतारीको व्यवस्थापन तथा कार्यालयमा टेलीभिजनको व्यवस्था, सूचनाको हक सम्बन्धि त्रैमासिक सूचना प्रकाशन पुस्तिका प्रकाशन गरी सूचना बोर्डमा टाँसेको ।

१२. कृषि ज्ञान केन्द्र ओखलढुङ्गामा कार्यालय परीसरको खाली जग्गामा विभिन्न प्रविधि प्रदर्शन (तरकारी प्रदर्शन, कम्पोष्ट मल प्रदर्शन, बलेसी पानी संकलन प्रविधि प्रदर्शन र थोपा सिंचाई प्रविधि प्रदर्शन) संचालनमा ल्याइएको छ ।
१३. कृषि ज्ञान केन्द्र पाँचथरमा नियमित स्टाफ बैठक तथा कार्यालयको प्रगति बारेमा छलफल, स्थानीय तह, जिल्ला समन्वय समिति लगायत सरोकारवाला निकाय हरू संग नियमित सहकार्य, स्थानीय तहद्वारा संचालित कृषि कार्यक्रमहरूमा प्रत्यक्ष सहभागिता
१४. कृषि ज्ञान केन्द्र संखुवासभामा जिल्ला समन्वय समितिको समन्वयमा स्थानिय तह प्रमुखसंग चौमासिक बैठक बसी कृषि संग सम्बन्धित कार्यक्रम तथा योजना वारे छलफल गरिएको, स्थानिय तहहरूले आयोजना गरेका विभिन्न कार्यक्रमहरू जस्तै कृषि मेला, प्रदर्शनी, दिवस, घुम्ति शिविर आदि कार्यक्रमहरूमा सहभागी भएको, कर्मचारी लगवुक बनाई कार्यान्वयन आदि ।
१५. बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर द्वारा कृषकहरूलाई सम्भव भए सम्म रसायनिक विषादीहरू सिफारिस नगर्ने र गर्ने पर्ने भएमा तुलनात्मक रूपमा सुरक्षित विषादीहरू सुरक्षित तरिकाले प्रयोग गर्न सिफारिस गर्ने गरिएको, कृषकका खेतवारीमा स्थलगत बाली संरक्षण सेवा दिइने गरेको, जैविक विषादीहरू (Trichoderma, Metarhizium, Entomo-pathogenic Nematode) को उत्पादन सुरु गरिएको साथै विभिन्न जैविक तथा वनस्पतिक विषादीको प्रभावकारीता अध्ययन समेत गरिएको ।

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

तालिका १५: कृषि विकास निर्देशनालय र अन्तर्गतका निकायहरूका सूचना अधिकारीहरूको विवरण

क्र.सं.	कार्यालयको नाम, ठेगाना	सूचना अधिकारीको नाम, थर	सम्पर्क नं.	कार्यालयको फोन नं.	कार्यालयको ई-मेल
१	कृषि विकास निर्देशनालय, विराटनगर	श्री सरस्वति श्रेष्ठ	९८५२०८०२७८	०२१- ५२१३५८/५२६५६८	doadprovince1@gmail.com doadp1planning@gmail.com
		श्री विवेक आचार्य (सहायक सूचना अधिकारी)	९८५२६७६९२९		
२	कृषि ज्ञान केन्द्र पाँचथर	श्री टोनी बर्देवा	९८५२६८२४६८	०२४- ५२०१३०/५२०४६८	akcpachthar@gmail.com
३	कृषि ज्ञान केन्द्र ईलाम	श्री गणेश राई	९८४२०७०६१४	०२७- ५२००४६/५२००४७	akcillam@gmail.com
४	कृषि ज्ञान केन्द्र झापा	श्री शेषराज पौडेल	९८४२६८३८८३	०२३- ४५५०५६/४५५५४६	akcjhapa@gmail.com
५	कृषि ज्ञान केन्द्र सुनसरी	श्री योगेन्द्र यादव	९८४२०९५२८२	०२५- ५६०१२४/५६०१०६	akcsunsari@gmail.com
६	कृषि ज्ञान केन्द्र उदयपुर	श्री रामजुगन यादव	९८४२०६२४२९	०३५- ४२०१३०/४२०२६३	akcudaypur@gmail.com
७	कृषि ज्ञान केन्द्र ओखलढुङ्गा	श्री हेम बहादुर आले मगर	९८५२८४०५६०	०३७- ५२०१३०/५२०६०६	akcokhaldhunga@gmail.com
८	कृषि ज्ञान केन्द्र खोटाङ	श्री उषाकला राई	९८४२९०३६४२	०३६- ४२०१३०/४२०६२९	khotangakc@gmail.com

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

क्र.सं.	कार्यालयको नाम, ठेगाना	सूचना अधिकारीको नाम, थर	सम्पर्क नं.	कार्यालयको फोन नं.	कार्यालयको ई-मेल
९	कृषि ज्ञान केन्द्र भोजपुर	श्री कर्ण ध्वज भुजेल	९८४२२२००७६	०२९-४२०९३०	akcbhojpur130@gmail.com
१०	कृषि ज्ञान केन्द्र संखुवासभा	श्री रविन राई	९८११३२९६१०	०२९-५६०९३०	akcsankhuwasabha@gmail.com
११	कृषि ज्ञान केन्द्र सोलुखुम्बु	श्री कुल बहादुर राई	९८६२८३०९५५	०३८- ५२०९३०/५२००९५	akcsolukhumbu@yahoo.com
१२	कृषि ज्ञान केन्द्र धनकुटा	श्री पूर्ण माया गुरुङ्ग	९८४२३०३०६४	०२६- ५२०४७८/५२०२२६	akcdhankuta@gmail.com
१३	कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन सहयोग तथा तालिम केन्द्र, झुम्का सुनसरी	श्री दुर्गा बहादुर तिरुवा	९८४१८४४३०५	०२५- ५६२००४/५६२०२२	abptcjhumkap1@gmail.com
१४	बीउ विजन प्रयोगशाला, झुम्का सुनसरी	श्री फूल कुमारी चौधरी	९८४१५५७६९६	०२५-५६२००४	seedlabp1jhumka@gmail.com
१५	बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर	श्री घनश्याम बराल	९८५२०७०७३२	०२१-४७०७३२	plantprotectionlabp1@gmail.com
१६	माटो तथा मल परिक्षण प्रयोगशाला, झुम्का, सुनसरी	श्री दिगम्बर यादव	९८४५२७०४२६	०२५-५६२०९९	soillabp1jhumka@gmail.com

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

क्र.सं.	कार्यालयको नाम, ठेगाना	सूचना अधिकारीको नाम, थर	सम्पर्क नं.	कार्यालयको फोन नं.	कार्यालयको ई-मेल
१७	माटो तथा मल परिक्षण प्रयोगशाला,सुरुङ्गा, झापा	श्री अन्जु बुढाथोकी	९८४२७७४९०९	०२३-५५००६४	soillabp1surunga@gmail.com
१८	रेशम प्रशोधन कार्यक्रम,इटहरी,सुनस री	श्री देश बहादुर ताम्ली	९८०७३९५१२०	०२५-५८०८४३	silkprocessingp1@gmail.com
१९	रेशम विकाश कार्यक्रम, धनकुटा	श्री इन्द्रवति प्रजा	९८६२५९५९९२	०२६-५२०२९४	silkdevelopmentp1@gmail.com
२०	बागवानी केन्द्र, फाप्लु,सोलुखुम्बु	श्री उपेन्द्र ठाकुर	९८४४२९९०८९	०३८-५२५०११६	hrtphaplup1@gmail.com
२१	बागवानी केन्द्र, जौवारी ईलाम	श्री बालमुकुन्द पैकरा	९८१६०७३३२४	०२७-६९१४०५	hrtillamp1@gmail.com

८. प्रगति नपुगका कारणहरु

८० प्रतिशत भन्दा कम प्रगति भएका आयोजनाहरुको प्रगति कम हुनाका कारणहरु यस प्रकार रहेको छ ।

तालिका १६: प्रगति कम हुनाका कारणहरु

क्र.स.	आयोजना / कार्यक्रमको नाम	वार्षिक प्रगति स्थिति (%)		प्रगति कम हुनाका कारणहरु	कै
		भारित	वित्तीय		
१	कृषि विकास निर्देशनालय	८४.६३	७८.०८	(१) कार्यविधि समयमा स्वीकृत हुन नसक्नु	
२	कृषि ज्ञान केन्द्रहरु (११)	७६.२२	५९.६	(२) ६४ प्रतिशत मात्र प्राविधिक जनशक्ति पदपूर्ति हुनु ।	
३	फार्म केन्द्र, प्रयोगशालाहरु (९)	८८.५	७९.९२	(३) कर्मचारी न्यून भै उपभोग खर्च कम ।	
एकमुष्ट भारत / वित्तीय प्रगति		८१.८८	६५.९४	(४) कार्यक्रममा न्यून माग (दोहोरो कार्यक्रम, अनुदानको दायरा फरक ।	

९. बेरुजुको विवरण

कृषि विकास निर्देशनालय र मातहतका कार्यालयहरुको आ.व २०७५/७६ मा बेरुजुको अवस्था तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका १७: बेरुजुको विवरण

क्र.स.	कार्यालयको नाम	बेरुजु रकम रु.
१	कृषि ज्ञान केन्द्र, पाँचथर	२०३०४८४
२	कृषि ज्ञान केन्द्र, धनकुटा	२९८४२२०
३	कृषि ज्ञान केन्द्र, सुनसरी	३२८७५.७
४	बागवानी केन्द्र जौवारी ईलाम	१५३०९८.७१

५	कृ.व्य.प्र.स.तथा तालिम केन्द्र,	२१२४९
	जम्मा	५२२१९२७.४

१०.संकलित गैर कर राजश्वको विवरण (रु.हजारमा)

कृषि विकास निर्देशनालय र मातहतका कार्यालयहरूले यो आ.व मा संकलन गरेको गैर कर राजश्वको विश्लेषण गर्दा कृषि विकास निर्देशनालय, कृषि ज्ञान केन्द्र धनकुटा र रेशम विकास कार्यक्रम धनकुटाले कुनै पनि राजश्व संकलन गरेको देखिदैन भने वागवानी केन्द्र, फाप्लु, वागवानी केन्द्र, जौवारी र रेशम प्रशोधन केन्द्र ईटहरीले क्रमशः रु. ८७०९८०, रु. ५०९०८०, रु. २३२६०० आम्दानी गरेको देखिन्छ । कृषि विकास निर्देशनालय र मातहतका कार्यालयहरूमा आ.व २०७५/७६ मा कुल रु. ३३१३७२० गैर कर राजश्वको रूपमा आम्दानी भएको देखिन्छ । तलको तालिकामा चौमासिक रूपमा विभिन्न कार्यालयहरूको राजश्व संकलन अवस्था देखाइएको छ ।

तालिका १८: कृषि विकास निर्देशनालय र मातहतका कार्यालयहरूको राजश्व संकलन अवस्था

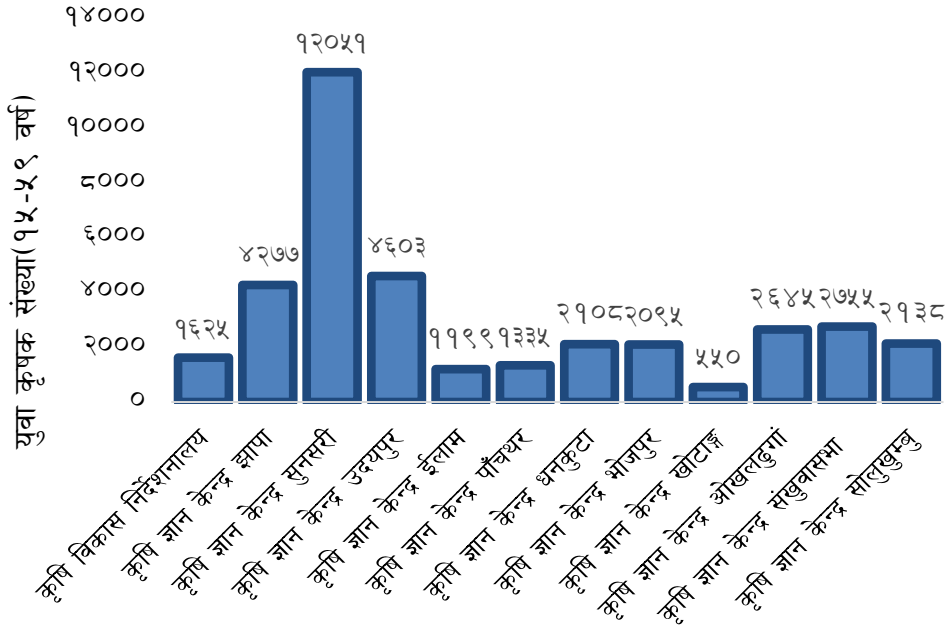
क्र.सं.	कार्यालयहरूको नाम	राजश्व (रु.हजारमा)			
		प्रथम चौमासिक	दोश्रो चौमासिक	तेस्रो चौमासिक	वार्षिक जम्मा
१	कृ.व्य.प्र.स.तथा तालिम केन्द्र	-	-	११४.००	११४.००
२	कृषि ज्ञान केन्द्र, झापा	-	२०.८०	१५.००	३५.८०
३	कृषि ज्ञान केन्द्र, सुनसरी	-	-	३१.००	३१.००
४	कृषि ज्ञान केन्द्र, उदयपुर	-	९.००	१६.२७	२५.२७
५	कृषि ज्ञान केन्द्र, ईलाम	-	१५.६०	-	१५.६०
६	कृषि ज्ञान केन्द्र, पाँचथर	-	२७.४०	-	२७.४०
७	कृषि ज्ञान केन्द्र, भोजपुर	-	-	१४.१०	१४.१०
८	कृषि ज्ञान केन्द्र, खोटाङ्ग	-	१०.८०	७२०.९८	७३१.७८
९	कृषि ज्ञान केन्द्र, ओखलढुङ्गा	-	-	५.३०	५.३०
१०	कृषि ज्ञान केन्द्र, संखुवासभा	-	-	३.५०	३.५०

क्र.सं.	कार्यालयहरूको नाम	राजस्व (रु.हजारमा)			वार्षिक जम्मा
		प्रथम चौमासिक	दोश्रो चौमासिक	तेस्रो चौमासिक	
११	कृषि ज्ञान केन्द्र, सोलुखुम्बु	-	३.३०	०.००	३.३०
१२	बीउविजन प्रयोगशाला, झुम्का	१४५.०८	१८३.८२	१३१.८४	४६०.७४
१३	बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर	-	१६.००	२०.००	३६.००
१४	माटो तथा मल परीक्षण प्रयोगशाला, झुम्का	१५.९३	१५३.२९	२४.५६	१९३.७८
१५	माटो तथा मल परीक्षण प्रयोगशाला, सुरङ्गा	-	-	३.५०	३.५०
१६	रेशम प्रशोधन केन्द्र, ईटहरी	-	-	२३२.६०	२३२.६०
१७	वागवानी केन्द्र, फाप्लु	२४०.५१	४५७.८८	१७२.५८	८७०.९८
१८	वागवानी केन्द्र, जौवारी	-	५०९.०८	-	५०९.०८
जम्मा		४०१.५२	१४०६.९७	१५०५.२३	३३१३.७२

११.लाभान्वित कृषक विवरण तथा सहभागिता

कृषि विकास निर्देशनालय र मातहतका कार्यालयहरूद्वारा संचालित विभिन्न अनुदान प्रवाह तथा कार्यक्रमहरूबाट कुल ४३,९४२ कृषक परिवार (घरधुरी) लाभान्वित भएका छन् भने १५-५९ वर्षका कुल ३७३८१ (८५.०७%) युवा कृषकहरू रहेका छन्। कुल लाभान्वितमा ४४ प्रतिशत महिला लाभान्वित भएको देखिन्छ। त्यस्तै कुल ७.६८ प्रतिशत दलित, ५२.५३ प्रतिशत जनजाति, र अन्य ४०.४४ प्रतिशत लाभान्वित भएका छन्। आर्थिक रूपमा विपन्न ४५.७२ प्रतिशत कृषकहरू यो आ.व मा विभिन्न कार्यक्रमहरूबाट लाभान्वित भएका छन्। तलको तालिकामा लाभान्वित कृषकहरूको विवरण प्रस्तुत गरिएको छ।

चित्र ४: विभिन्न कार्यक्रमहरूबाट लाभान्वित युवा कृषक परिवार संख्या

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

तालिका १९: विभिन्न कार्यक्रमहरूबाट लाभान्वित कृषक परिवार संख्या

क्र.सं	कार्यालयको नाम	लाभान्वित कृषक परिवार संख्या (घरधुरी)	विवरण						
			लैंगिक		सामाजिक			आर्थिक	
			महिला	पुरुष	दलित	जनजाति	अन्य	विपन्न	अन्य
१	कृषि विकास निर्देशनालय	१७३१	६४०	१०९१	३१	७४४	९५६	४१५	१३१६
२	कृषि ज्ञान केन्द्र, झापा	५४९८	२५८३	२९१५	४९५	२२४७	२७५६	१४५८	४०४०
३	कृषि ज्ञान केन्द्र, सुनसरी	१४१८९	६०४१	८१४८	१११५	९२५७	३८८७	१०१८०	४००९
४	कृषि ज्ञान केन्द्र, उदयपुर	५५६४	२५०७	३०५७	३०२	१८०८	३४५४	१३८८	४१७६
५	कृषि ज्ञान केन्द्र, ईलाम	१४३६	६९८	७२५	१४९	४८६	८०१	१३०	१३०६
६	कृषि ज्ञान केन्द्र, पाँचथर	१४००	८४०	५६५	२२१	६१९	५६०	५२७	८७३
७	कृषि ज्ञान केन्द्र, धनकुटा	२४४३	१०४२	१३९४	६८	१४९२	१२६४	७७	२३६६
८	कृषि ज्ञान केन्द्र, भोजपुर	२३६१	८८६	१४८५	१९८	१५०२	६६१	१८०५	५५६
९	कृषि ज्ञान केन्द्र, खोटाङ्ग	७३५	३९०	३४५	२०	४१५	३००	७५	६६०
१०	कृषि ज्ञान केन्द्र, ओखलढुङ्गा	३०९६	१२७६	१८३०	२१८	१९१७	९६१	१८८०	१२१६
११	कृषि ज्ञान केन्द्र, संखुवासभा	२९०१	११७५	१७२६	२४५	९६५	१६९१	६८६	२२१५
१२	कृषि ज्ञान केन्द्र, सोलुखुम्बु	२५८८	१२६२	१३२६	३१७	१६३२	६३९	१४७०	१११८
	जम्मा	४३९४२	१९३४०	२४६०७	३३७९	२३०८४	१७७७१	२००९१	२३८५१

१२. प्रदेश वार्षिक खाद्यान्न वासलात

प्रदेश नं १ खाद्यान्नको आवश्यकता अनुरूप आत्मनिर्भर देखिन्छ । कुल खाद्यान्न उत्पादन, उपलब्ध खान योग्य खाद्यान्न र आवश्यक पर्ने खाद्यान्न को अवस्था विश्लेषण गर्दा प्राय सबै जिल्लाहरूमा वढी नै देखिन्छ भने तेहथुम, ओखलढुङ्गा र उदयपुर जिल्लामा मात्र आवश्यक पर्ने खाद्यान्न को उपलब्धता कमि देखिन्छ । तलको तालिकामा प्रदेशको खाद्यान्न वासलात प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका २०: खाद्यान्न वासलात तालिका

क्र.सं	जिल्ला	कुल खाद्यान्न उत्पादन (मे.ट.)	उपलब्ध खान योग्य खाद्यान्न (मे.ट.)	आवश्यक पर्ने खाद्यान्न (मे.ट.)	घटी वढी (मे.ट.)
१	ताप्लेजुङ्ग	७११४४	४११७९.४	४०५८८	५९१.४
२	पाँचथर	७५५६९	४४३३३.४	२५३७६	१८९५७.४
३	ईलाम	१५७८६६	९२४८३.६	५८३५१	३४१३२.६
४	झापा	७४३८२३	४३५२९३.८	१५९२८०	२७६०१३.८
५	संखुवासभा	६७८०२	३८९१७.२	३०६३७.९	८२७९.३
६	तेहथुम	२३७९८	१३८१४.८	१९६०५	-५७९०.२
७	धनकुटा	९२८०८	५४४०९.८	३२९७४	२१४३५.८
८	भोजपुर	१३४६१२	७८९२२.६२	३४८४९.६७	४४०७२.९५
९	सुनसरी	२९०४८२	१७००२७.२	११६३१६	५३७११.२
१०	मोरङ्ग	४३६१३३	२५६१००.८	१४०९४५	११५१५५.८
११	सोलुखुम्बु	२००२५४	१०३९८८.४	२६१२२.१	७७८६६.३
१२	खोटाङ्ग	१४१२९२	८२६०५.२	४६५८६	३६०१९.२
१३	ओखलढुङ्गा	४७९८३	२६०३१.२५	२९७४४.७८	-३७१३.५३
१४	उदयपुर	९९२९१	६७७५५.५८	६८१९२.६७	-४३७.०९
जम्मा		२५८२८५७	१५०५८६३.०५	८२९५६८.१२	६७६२९४.९३

१३.निर्देशनालय र मातहतका कार्यालयहरूको अनुदानको विवरण

कृषि विकास निर्देशनालयद्वारा यस आ.व मा कुल बजेट ७४ करोड ४१ लाख १८ हजारमा विभिन्न अनुदान कार्यक्रमहरू संचालनमा गर्न रु ५९ करोड ८१ लाख ९७ हजार (८०.३८%) विनियोजित गरिएको थियो जसमध्ये रु. ३६ करोड ७७ लाख ०५ हजार (६१.४७%) भएको थियो र अनुदान लाभग्राही संख्या ४३९४२ जना रहेको छ । कृषि यान्त्रिकरण कार्यक्रम लगायत अन्य कार्यक्रममा छनौट भएका र अनुदान प्राप्त गरेका कृषकहरूको विवरण अनुसूचीमा राखिएको छ ।

तालिका २१: अनुदान कार्यक्रमको लागि विनियोजित बजेट र खर्च

क्र.सं.	कार्यालयको नाम	विनियोजित अनुदान रकम रु.'०००	खर्च भएको अनुदान रकम रु.'०००	खर्च %
१	कृषि विकास निर्देशनालय	११६७००	८३१००	७१.२०८
२	कृषि ज्ञान केन्द्र, झापा	४४९२०	३२०७८.३	७१.४१२
३	कृषि ज्ञान केन्द्र, सुनसरी	१००५३६	६७०३१.७	६६.६७४
४	कृषि ज्ञान केन्द्र, उदयपुर	४७७४५	१०२४०.८	२१.४४९
५	कृषि ज्ञान केन्द्र, ईलाम	५६३४५	२९९२५.६	५३.१११
६	कृषि ज्ञान केन्द्र, पाँचथर	४८२०७	५२५७२	१०९.०५
७	कृषि ज्ञान केन्द्र, धनकुटा	४९३६२	१४६०८	२९.५९४
८	कृषि ज्ञान केन्द्र, भोजपुर	३०९०८	१५७०९.१	५०.८२५
९	कृषि ज्ञान केन्द्र, खोटाङ	१७९०४	६३०८	३५.२३२
१०	कृषि ज्ञान केन्द्र, ओखलढुङ्गा	४६१७०	२९५६२.१	६४.०२९
११	कृषि ज्ञान केन्द्र, संखुवासभा	१६४२५	१०५९६.३	६४.५१३
१२	कृषि ज्ञान केन्द्र, सोलुखुम्बु	२२९७५	१५९७३.८	६९.५२७
कुल जम्मा		५९८१९७	३६७७०५.७	

१४.व्यवसायिक कृषि तथा पशुपन्छी कर्जा

विभिन्न बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले प्रवाह गरेको व्यवसायिक कृषि तथा पशुपन्छी कर्जाको २०७६ भदौ मसान्तसम्मको विवरण तलको चित्र र तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका २२: विभिन्न बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले प्रवाह गरेको व्यवसायिक कृषि तथा पशुपन्छी कर्जाको जिल्लागत अवस्था (२०७६ भदौ मसान्तसम्म)

क्र.स	जिल्ला	कर्जा संख्या	कर्जा लगानी रकम (रु. लाखमा)
१	ताप्लेजुङ	४४	३२७.८८
२	पाँचथर	३७	३९४.६२
३	ईलाम	१३४	३४९३.२४
४	झापा	५५५	१८७७७.७४
५	मोरङ	४२१	१०६७३.३९
६	सुनसरी	२५५	६६४९.९१
७	धनकुटा	३८	५९९.१३
८	तेह्रथुम	९७	४०७.९३
९	भोजपुर	५८	६३९.३५
१०	संखुवासभा	९१	११८३.९१
११	सोलुखुम्बु	५	३५.००
१२	ओखलढुङ्गा	१९	१४२.२४
१३	खोटाङ	६	५१.००
१४	उदयपुर	९४	८६१.००
	कुल जम्मा	१८५४	४४२३६.३४

स्रोत: नेपाल राष्ट्र बैंक, २०७६ विराटनगर

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

तालिका २३: विभिन्न बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले प्रवाह गरेको व्यवसायिक कृषि तथा पशुपन्छी कर्जाको बैंक अनुसारको विवरण (२०७६ भदौ मसान्तसम्म)

क्र.स	बैंकको नाम	कर्जा संख्या	कर्जा लगानी रकम (रु. लाखमा)
१	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लि.	६२८	१००१५
२	नेपाल बैंक लि.	२६४	३१०७.३६
३	कृषि विकास बैंक लि.	४३१	६९४९.
४	नविल बैंक लि.	६	३४२६.५९
५	स्टाण्डर्ड चार्टर्ड बैंक नेपाल लि.	१	५०
६	हिमालयन बैंक लि.	२	७५४.१८
७	नेपाल एस.वि.आई.बैंक लि.	४६	३४६०.११
८	एभरेष्ट बैंक लि.	८	१४८४.५
९	कुमारी बैंक लि.	२४	४४९.०१
१०	सनराइज बैंक लि.	२३६	४३५२.१९
११	सानिमा बैंक लि.	११	१६७.४३
१२	माछापुच्छ्रे बैंक लि.	३०	१६५३.२५
१३	ग्लोबल आइएमई बैंक लि.	५३	२०६९.०५
१४	एनएमबी बैंक लि.	५४	१५१४.३६
१५	नेपाल क्रेडिट एण्ड कमर्स बैंक लि.	१९	२७९७.८१
१६	सिभिल बैंक लि.	१	१२६
१७	जनता बैंक नेपाल लि.	२१	१२१८.५९
१८	एक्सेल डेभलपमेन्ट बैंक	१९	६४४.३७
	कुल जम्मा	१८५४	४४२३८.८

स्रोत: नेपाल राष्ट्र बैंक, २०७६ विराटनगर

१५. विषादी अवशेष द्रुत विश्लेषण

प्रदेश नं. १ मा विभिन्न विषादीहरूको अवशेष द्रुत विश्लेषण विर्तामोड र विराटनगर स्थित प्रयोगशालाहरू गरिएको थियो। विर्तामोडमा कुल १४५५ नमुनाहरू र विराटनगरमा ३९ नमुनाहरू गरि जम्मा नमुना १४९४ परिक्षण गर्दा प्राप्त नतिजाहरू तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ। जसमा कुल ९९.१३ प्रतिशत नमुनाहरू हरियो ०.७४ प्रतिशत नमुनाहरू पहिलो र ०.००१ प्रतिशत रातोमा रहेका थिए। समग्रमा विश्लेषणको आधारमा हेर्दा प्राप्त नमुनाहरूमा विषादी अवशेष उपयोग्य मापदण्ड भित्र नै रहेको देखिन्छ।

तालिका २४: विषादीहरूको अवशेष द्रुत विश्लेषण नतिजा

प्रयोगशाला	हरियो	पहेलो	रातो	कुल
बिर्तामोड	१४४२	११	२	१४५५
बिराटनगर	३९	०	०	३९
कुल	१४८१	११	२	१४९४

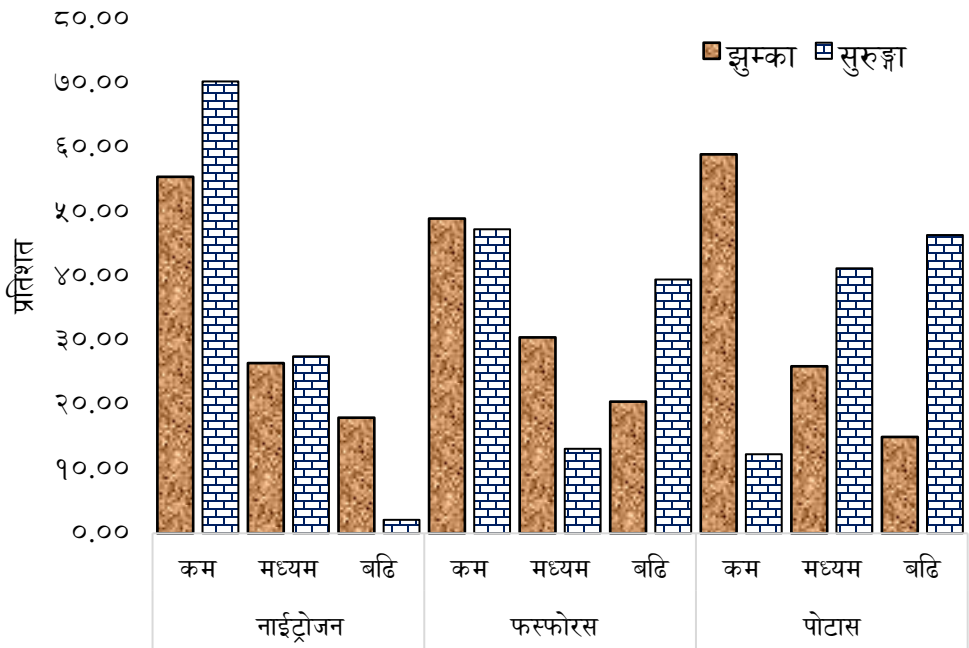
स्रोत: बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर

१६. माटो परिक्षण प्रयोगशालाको नतिजा

माटो तथा मल परिक्षण प्रयोगशाला झुम्का र सुरुङ्गाको प्रयोगशालामा यस आ.व मा माटोका नमुनाहरूको पि.एच, प्राङ्गारिक पदार्थ, नाइट्रोजन, फस्फोरस र पोटासको परिक्षण गरिएको थियो। कुल ९६८ नमुना मध्य ७१ % नमुना अम्लिय, २७ तटस्थ पाइयो भने झुम्कामा परिक्षण गरिएका नमुनाहरूमा क्षारिय गुणको माटो नरहेको पाइयो र सुरुङ्गा प्रयोगशालामा समेत थोरै करिब ४ प्रतिशत मात्रै क्षारिय गुणको माटो रहेको देखिन्छ। समग्रमा विश्लेषण गरी हेर्दा माटोमा अम्लियपन धेरै रहको देखिन्छ। प्राङ्गारिक पदार्थको विश्लेषण हेर्दा अधिकतम माटोमा (७०%) प्राङ्गारिक पदार्थको प्रतिशत कम रहेको देखिन्छ। तलको तालिका र चित्रले यस सम्बन्धमा अझ प्रष्ट गर्दछ।

तालिका २५: पि.एच र प्राङ्गारिक पदार्थको अवस्था

कार्यालय: माटो तथा मल परिक्षण प्रयोगशाला	नमुना सख्या	पि.एच. %			प्राङ्गारिक पदार्थ%		
		अम्लिय	तटस्थ	क्षारिय	कम	मध्यम	बढि
झुम्का	३९१	७८.००	२२.००	०.००	५८.००	२६.००	१६.००
सुरुङ्गा	५७७	६४.९९	३१.५४	३.४७	८३.३६	१४.९०	१.७३
	औसत	७१.५०.	२६.७७.	१.७३.	७०.६८.	२०.४५.	८.८७.

मात्रा कम, मध्यम र बढि

चित्र ५: माटो तथा मल परिक्षण प्रयोगशाला, झुम्का र सुरुङ्गाको ल्यावमा परिक्षण गर्दा प्राप्त नाइट्रोजन, फस्फोरस र पोटासको अवस्था

स्रोत: माटो तथा मल परिक्षण प्रयोगशाला, झुम्का र सुरुङ्गा

१७.साझेदारीमा भएका माटो परिक्षण शिविरको विवरण

माटो तथा मल परिक्षण प्रयोगशाला झुम्का र सुरुङ्गाले विभिन्न स्थानीय तहहरूसँग समेत साझेदारीमा घुम्ति माटो परिक्षण शिविरको आयोजना गरिएको थियो। यस आर्थिक वर्षमा विभिन्न २५ ठाँउहरूमा यस्ता शिविरहरू संचालन गरिएका थिए। तलको तालिकामा माटो तथा मल परिक्षण प्रयोगशाला, झुम्का र सुरुङ्गाबाट प्राप्त विस्तृत विवरण दिइएको छ।

तालिका २६: साझेदारीमा भएका माटो परिक्षण शिविरको विवरण

क्र.स.	शिविर संचालन भएका स्थानहरू	समन्वय गरेको संस्था	कैफियत
१	कन्काई नगरपालिका:-४ झापा	कन्काई न.पा	
२	हल्दीवारी गाउँपालिका:-२ झापा	हल्दीवारी .गा.पा	
३	कचनकवल गाउँपालिका:-१ झापा	कचनकवल .गा.पा	
४	गौरादह नगरपालिका:-३ र ६	गौरादह न.पा	
५	दमक नगरपालिका:-३ झापा	दमक न.पा	
६	दमक नगरपालिका:-७ झापा	दमक न.पा	
७	भद्रपुर नगरपालिका:-३ झापा	भद्रपुर न.पा	
८	बुद्धशान्ती गाउँपालिका:-४,५,६ झापा	बुद्धशान्ती गा.पा	
९	चुलाचुली गाउँपालिका:-३,४,५ ईलाम	श्री चुलाचुली गा .पा	
१०	चुलाचुली गाउँपालिका:-४, ईलाम	चुलाचुली गा .पा	
११	अर्जुनधारा नगरपालिका:-८ झापा	अर्जुनधारा न.पा	
१२	अर्जुनधारा नगरपालिका:-१ झापा	अर्जुनधारा न.पा	
१३	ईलाम नगरपालिका:-१०	ईलाम न.पा	
१४	कमल गाउँपालिका:-९	कमल गा.पा	
१५	ताप्लेजुङ	अलैची जोन, ताप्लेजुङ	
१६	कटहरी मोरङ	कटहरी न.पा	
१७	फालेलुङ पाँचथर	फालेलुङ गा.पा	
१८	उर्लावारी मोरङ	उर्लावारी न.पा	
१९	धनपालथान मोरङ	धनपालथान गा.पा	
२०	धनकुटा	साँगुरीगढी गा.पा	
२१	धनकुटा	महालक्ष्मी नगरपालिका, धनकुटा	
२२	पाँचथर	फाल्गुनन्द गा.पा. पाँचथर	

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

क्र.स.	शिविर संचालन भएका स्थानहरू	समन्वय गरेको संस्था	कैफियत
२३	संखुवासभा	कृषि ज्ञान केन्द्र, संखुवासभा	
२४	तेहथुम	कृषि ज्ञान केन्द्र, तेहथुम	
२५	ईलाम	देउमाई नगरपालिका, ईलाम	

ग. भाग ३ अनुसूची: तथ्याङ्क

यस खण्डमा प्रदेश नं. १ को भू-उपभोगको अवस्था, विभिन्न बालीहरूको उत्पादनको तथ्याङ्क, विभिन्न बालीहरूका स्रोत केन्द्रहरू, गत वर्ष वितरित अनुदानको विवरण आदि सामान्य तथ्याङ्कहरू प्रस्तुत गरिएको छ ।

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

१. प्रदेश नं. १ को सक्षिप्त कृषि तथ्याङ्क

अनुसूची १: प्रदेश नं. १ को कुल खेती योग्य जग्गाको विवरण (क्षेत्रफल हेक्टर)

क्र.सं.	जिल्ला	कुल क्षेत्रफल	खेती योग्य जग्गाको क्षेत्रफल	कुल क्षेत्रफलमा खेती योग्य जग्गा %	खेती गरिएको जग्गाको क्षेत्रफल	खेती योग्य जग्गामा खेती गरिएको जग्गाको %
१	ताप्लेजुङ्ग	३६३,७००	२७,५५१	७.५८	२२,५००	८१.६७
२	पाँचथर	१२४,५९०	६०,२५७	४८.३६	५१,८६१	८६.०७
३	ईलाम	१७०,३००	७०,३३०	४१.३०	६३,२९७	९०.००
४	झापा	१५९,९०२	९८,७९६	६१.७४	९०,०००.००	९१.१७
५	संखुवासभा	३७०,८१७	३१,५९६	८.५२	३०,६००.००	९६.८५
६	तेह्रथुम	६७,१६२	३७२८२	५५.५१	३०४२८	८१.६२
७	धनकुटा	८२,५२९	४०७२३	४९.३४	३९९१०	९८.००
८	भोजपुर	१५१,०१९	६२,२९९	४१.२५	५६,९३६.००	९१.३९
९	सुनसरी	१२५,७००	८१,७५६	६५.०४	७४,३५३.००	९०.९५
१०	मोरङ्ग	१८५,५००	११६,९५६	६३.०५	१०७,५९९.००	९२.००
११	सोलुखुम्बु	३३९,७७६	४५,३५८	१३.३५	४०,६३१.००	८९.५८
१२	खोटाङ्ग	१५९,२५२	६६,५९३.६०	४१.८२	५६,६०४.५६	८५.००
१३	ओखलढुङ्गा	१०७,४०२	५९,०६६	५५.००	२३,८७०.००	४०.४१
१४	उदयपुर	२०६,३००	२८,१६२.३०	१३.६५	२५,७९४.००	९१.५९
प्रदेशको जम्मा		२,६१३,९४९	८२६,६४६	४०.३९	७१४,३८४	८६.१६

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

अनुसूची २: प्रदेश नं. १ को भू-उपयोग (क्षेत्रफल हेक्टर)

क्र.सं.	जिल्ला	खेती गरिएको जग्गा	वर्ष भरि सिंचित जग्गा	मौसमी सिंचित जग्गा	बन जंगलले अगोटेको	चरी चरणको क्षेत्रफल	घर/औद्योगिक क्षेत्रले अगोटेको	कुल कृषक परिवार संख्या
१	ताप्लेजुङ्ग	२२,५००.००	५,२५५.००	५,७००.००	१५५,०१९.००	-	-	२४,५२१.००
२	पाँचथर	५१,८६१.००	७,७६२.००	३,०१८.००	५७,७०७.००	६,६२६.००	३०.००	३६,६५०.००
३	ईलाम	६३,२९७.००	६,४०८.००	४,५००.००	८०,९२६.००	४,४१२.००	६,७२४.००	६४,५०२.००
४	झापा	९०,०००.००	३७,२५०.००	११,७८०.००	१८,०६५.००	१,७००.००	८,५५०.००	१२२,३५६.००
५	संखुवासभा	३०,६००.००	५,३४२.००	९,९२२.००	१४७,४०७.००	३८,९००.००	१,६७०.००	२०,०००.००
६	तेह्रथुम	३०,४२८.००	६,४६०.००	१६,४६०.००	६,६०१.००	-	८००.००	१९,८८४.००
७	धनकुटा	३९,९१०.००	३९,९१०.००	७,७००.००	७,४३६.००	-	१,२५०.००	६७,०००.००
८	भोजपुर	५६,९३६.००	७,१९०.००	१२,००१.००	७७,३२३.००	५,५३२.००	२,४०३.००	३९,४१९.००
९	सुनसरी	७४,३५३.००	४१,९५०.००	१६,५५०.००	२३,२०४.००	६,४७१.००	१,२००.००	१२८,१५५.००
१०	मोरङ्ग	१०७,५९९.००	३१,७००.००	३७,७७८.००	४३,८१४.००	११,७९३.००	५,०५९.००	८९,२३४.००
११	सोलुखुम्बु	४०,६३१.००	५,०७१.००	३५,५६०.००	१०५,३३०.००	४९,८४९.००	६३.००	२३,७८५.००
१२	खोटाङ्ग	५६,६०४.५६	११,८८६.००	२३,६२५.००	९२,६५८.४०	७,४२४.४०	२,५६५.००	५१,२७५.००
१३	ओखलढुङ्गा	२३,८७०.००	१,५५०.००	४,२६०.००	३४,४१८.००	१,०२८.००	१,६२३.२०	२५,९७३.००
१४	उदयपुर	२५,७९४.००	४६,७३२.००	१३,३७१.००	१२०,७०५.००	३२०.००	२५०.००	६६,५१४.००
प्रदेशको जम्मा		७१४,३८३.५६	२५४,४६६.००	२०२,२२५.००	९७०,६१३.४०	१३४,०५५.४०	३२,१८७.२०	७७९,२६८.००

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

क्र.सं.	खोटाङ्ग	भोजपुर	धनकुटा	तेह्रथुम	ईलाम
३,५२२.४०	१२,२५३.१०	१५,३७८.२०	७,७११.५०	८,२४१.७५	१३,३३३.५०
९,५१०.४८	२३,८९३.५५	३२,२९४.२२	२३,९०५.६५	१६,८९५.५९	३२,८००.४१
२.७०	१.९५	२.१०	३.१०	२.०५	२.४६
१२,९३७.००	४२,६२१.००	३७,६२९.००	१३,४६७.००	१२,८९७.००	३२,७९८.००
३३,३५१.५९	९४,२१८.५०	९९,३७८.१९	४१,६१३.०३	३१,०८१.७७	१२०,५३२.६५
२.५८	२.२१	२.६४	३.०९	२.४१	३.६८
७,१८८.१५	२१,७४४.३७	५,१३१.२२	७,२३३.६०	२,५०३.९४	१,५९२.३२
१४,२८५.३	२५,४५६.४०	६,५८३.२०	८,५८७.१३	२,८७९.०२	१,८७६.७८
१.९९	१.१७	१.२८	१.१९	१.१५	१.१८
९२.८१	५७४.५३	३०.९४	४.४२	२६.५२	२२.१०
८६.६३	५३८.०३	२४.६२	३.६५	२६.४५	२२.८०
०.९३	०.९४	०.८०	०.८३	१.००	१.०३
२,१४५.००	५,५३३.००	४०५.००	१,३०२.००	२,४०१.००	४,६२०.००
३,८६१.००	५,२५६.००	४०५.००	२,८००.००	४,७५५.००	१४,१७०.००
१.८०	०.९५	१.००	२.१५	१.९८	३.०७
८५.५०	३५०.००	११.७०	-	६५.००	४३.२०
१४५.००	४८०.००	१५.००	-	८२.००	५५.००
१.७०	१.३७	१.२८	-	१.२६	१.२७
२५,९७०.८६	८३,०७६.००	५८,५८६.०५	२९,७१८.५२	२६,१३५.२०	५२,४०९.१२
६१,२४०.०७	१४९,८४२.४९	१३८,७००.२३	७६,९०९.४६	५५,७१९.८३	१६९,४५७.६४
२.३६	१.८०	२.३७	२.५९	२.१३	३.२३

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

क्र	सुनसरी	मोरङ	झापा	सु	सु
जम्मा	सुनसरी	मोरङ	झापा	सु	सु
३२८,३८२.३३	५३,९००.००	८१,६३४.००	८७,०६२.५०	१२,७११.००	उदयपुर
१,२६१,६६६.४९	२३२,८४८.००	३४२,६५८.८८	४१७,९००.००	४१,९४६.३०	
३.८४	४.३२	४.३२	४.८०	३.३०	
२७४,५५५.००	८,८९६.००	१,७२९.००	३८,९१३.००	१७,८३६.००	
७७०,९८५.४४	२४,१२५.९५	६,७१०.२५	१५१,६४३.९६	३९,८४५.६२	
२.८१	२.७१	३.८८	३.९०	२.२३	
६६,६८६.३३	४९२.४४	१,२२१.३६	१,१२३.९९	२,५६४.२२	
९२,२८०.९२	५९३.३०	१,५०५.६१	१,४६९.८७	५,२३०.८०	
१.३८	१.२०	१.२३	१.३१	२.०४	
२,५०७.५८	२६५.१७	४८.६१	९७२.२७	१६.७९	
२,४४०.००	२७३.५८	५९.२७	१,१५९.०५	१६.४१	
०.९७	१.०३	१.२२	१.१९	०.९८	
६२,७६८.००	१३,८४८.००	१३,३०५.००	७,५००.००	५,१३७.००	
१५५,०१५.०९	४६,३९१.००	२९,२७१.००	२२,५००.००	१२,९९७.००	
२.४७	३.३५	२.२०	३.००	२.५३	
१,३४९.८०	१०.८०	-	४.५०	३१.५०	
१,८१७.००	२२.००	-	८.००	५५.००	
१.३५	२.०४	-	१.७८	१.७५	
७३८,५०२.०५	७७,४१२.४१	९७,९३७.९८	१३५,५७६.२६	३८,२९६.५१	
२,२८८,९२७.३१	३०४,२५३.८३	३९०,२०५.०१	५९,४,६८०.८९	१००,०९१.४	
३.१०	३.९३	३.९८	४.३९	२.६१	

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

क्र.स	जिल्ला										कुल				
	सुनसरी	मोरङ	झापा	उदयपुर	ओखलढुङ्गा	खोटाङ	भोजपुर	मुसुये	चना	रहर		कालो मास	खेसरी	गहत	भटमास
१४	क्षेत्रफल	१,१६०	३,२५०	१४	५९०	४५	२५	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल
	उत्पादन	१,४१०	४,९७०	१५	५८०	५०	२३	उत्पादन	उत्पादन	उत्पादन	उत्पादन	उत्पादन	उत्पादन	उत्पादन	उत्पादन
	उत्पादकत्व	१.२२	१.५३	१.०४	०.९८	१.११	०.९२	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व
१०२	क्षेत्रफल	१३५	२३०	-	१३५	-	-	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल
१४२	उत्पादन	१७०	३३२	-	११८	-	-	उत्पादन	उत्पादन	उत्पादन	उत्पादन	उत्पादन	उत्पादन	उत्पादन	उत्पादन
१.३९	उत्पादकत्व	१.२६	१.४४	०.८७	०.८७	-	-	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व
२२४	क्षेत्रफल	३२५	४५५	-	१८१	-	-	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल
१९५	उत्पादन	३२०	४६०	-	१८५	-	-	उत्पादन	उत्पादन	उत्पादन	उत्पादन	उत्पादन	उत्पादन	उत्पादन	उत्पादन
०.८७	उत्पादकत्व	०.९८	१.०१	०.७२	१.०२	-	-	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व
४६२	क्षेत्रफल	१५४	-	५७८	३९१	१,२४६	१७१	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल
३००	उत्पादन	११३	-	५३४	२८१	१,०६३	१३८	उत्पादन	उत्पादन	उत्पादन	उत्पादन	उत्पादन	उत्पादन	उत्पादन	उत्पादन
०.६५	उत्पादकत्व	०.७३	०.९६	०.९२	०.७२	०.८५	०.८१	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व
१२	क्षेत्रफल	४१५	१४८	-	२९	-	-	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल
१३	उत्पादन	६४०	१४२	-	३१	-	-	उत्पादन	उत्पादन	उत्पादन	उत्पादन	उत्पादन	उत्पादन	उत्पादन	उत्पादन
१.०८	उत्पादकत्व	१.५४	०.९६	१.०७	१.०७	-	-	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व
२३५	क्षेत्रफल	१६	२४०	४७५	२३०	७४३	-	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल
१६०	उत्पादन	१३	१०६	६८०	२०५	७५५	-	उत्पादन	उत्पादन	उत्पादन	उत्पादन	उत्पादन	उत्पादन	उत्पादन	उत्पादन
०.६८	उत्पादकत्व	०.८१	०.४४	१.४३	०.८९	१.०२	-	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व
४५	क्षेत्रफल	१४६	१४४	१२०	३८५	९८१	७०	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल
४८	उत्पादन	२४८	१५७	१५०	४६८	१,२८५	८०	उत्पादन	उत्पादन	उत्पादन	उत्पादन	उत्पादन	उत्पादन	उत्पादन	उत्पादन
१.०७	उत्पादकत्व	१.७०	१.०९	१.२२	१.२२	१.३१	१.१४	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व
३८०	क्षेत्रफल	१,३६३	३,२१५	१६०	१६०	१,५९३	२५५	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल
४०५	उत्पादन	१,५१०	३,५८०	२६८	२६८	१,५३४	२२२	उत्पादन	उत्पादन	उत्पादन	उत्पादन	उत्पादन	उत्पादन	उत्पादन	उत्पादन
१.०७	उत्पादकत्व	१.११	१.११	१.६८	१.६८	०.९६	०.८७	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व
८,०८५	क्षेत्रफल	३,७१४	७,६८२	२,१०१	२,१०१	४,६०८	५२१	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल	क्षेत्रफल
९,३१३	उत्पादन	४,४२४	९,७४७	२,१३६	२,१३६	४,६८७	४६३	उत्पादन	उत्पादन	उत्पादन	उत्पादन	उत्पादन	उत्पादन	उत्पादन	उत्पादन
१.१५	उत्पादकत्व	१.१९	१.२७	१.०२	१.०२	१.०२	०.८९	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व	उत्पादकत्व

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

क्र.स	जिल्ला	मुसुरो			चना			रहर			कालो मास			खेसरी			गहत			भटमास			अन्य			कुल		
		क्षेत्रफल	उत्पादन	उत्पादकत्व	क्षेत्रफल	उत्पादन	उत्पादकत्व	क्षेत्रफल	उत्पादन	उत्पादकत्व	क्षेत्रफल	उत्पादन	उत्पादकत्व	क्षेत्रफल	उत्पादन	उत्पादकत्व	क्षेत्रफल	उत्पादन	उत्पादकत्व	क्षेत्रफल	उत्पादन	उत्पादकत्व	क्षेत्रफल	उत्पादन	उत्पादकत्व	क्षेत्रफल	उत्पादन	उत्पादकत्व
जम्मा		१२,७२५	१६,१३८	१.२७	६४६	७९३	१.२३	१,२१६	१,१८५	०.९७	६,२५०	५,३९८	०.८६	६०४	८२६	१.३७	३,३१६	३,२२०	०.९६	४,२६२	५,३५१	१.२६	८,४४९	८,९९६	१.०६	३६,४६८	४०,९०७	१.१२

अनुसूची ५: प्रदेश नं. १ को आलु उत्पादनको अवस्था (क्षेत्रफल हे, उत्पादन मे.टन र उत्पादकत्व मे.टन/हे आ.व. २०७३/४४- आ.व. २०७५/७६)

क्र.स.	जिल्ला	आ.व २०७३/७४			आ.व २०७४/७५			आ.व २०७५/७६		
		क्षेत्रफल	उत्पादन	उत्पादकत्व	क्षेत्रफल	उत्पादन	उत्पादकत्व	क्षेत्रफल	उत्पादन	उत्पादकत्व
१	ताप्लेजुङ	३९२५	४८३४५	१२	३९३०	५००११	१३	४२५०	५५०१७	१३
२	संखुवासभा	२६२५	२८३८५	११	२६३२	२९५४५	११	२६५०	२९९४५	११
३	सोलुखुम्बु	१०१४५	१५३७९९	१५	१००९६	१६२२९५	१६	१००९६	१६२२९५	१६
४	पाँचथर	२४७५	३२७९४	१३	२४७०	३३९२४	१४	२४७१	३३९३८	१४
५	ईलाम	६८१५	९५३५९	१४	६८३९	९९५८२	१५	६८५९	१०९७५०	१६
६	तेह्रथुम	३०२५	३३८१०	११	३०२९	३५६९५	१२	३०२९	३५७४२	१२
७	धनकुटा	२१०५	३९२२१	१९	२११६	४०८३६	१९	२१२०	४११२८	१९
८	भोजपुर	३२००	३५७४६	११	३२०६	३७१०६	१२	३२२०	३८६४०	१२
९	खोटाङ्ग	२९०९	३३८१०	१२	२९१३	३४९९६	१२	२९१३	३५०२५	१२

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

क्र.स.	जिल्ला	आ.व २०७३/७४			आ.व २०७४/७५			आ.व २०७५/७६		
		क्षेत्रफल	उत्पादन	उत्पादकत्व	क्षेत्रफल	उत्पादन	उत्पादकत्व	क्षेत्रफल	उत्पादन	उत्पादकत्व
१०	ओखलढुङ्गा	१४९४	१५७५१	११	१५२४	१६७०८	११	२३७४	२४७७६	१०
११	उदयपुर	७६५	८८८७.५	१२	७६७	९२९१	१२	८००	९३००	१२
१२	झापा	१४७६०	२२१८४३	१५	१४८३४	२३२९३५	१६	१४८५०	२३७६००	१६
१३	मोरङ्ग	५९५०	८२३००	१४	५९७९	८६३५५	१४	६०३९	८९३७७	१५
१४	सुनसरी	२९००	४९२००	१७	२९१४	५१६४५	१८	२९४३	५१६४५	१८
	जम्मा	६३०९३	८७९२५०	१४	६३२४६	९२०९२३	१५	६४६१३	९५४१७७	१५

अनुसूची ६: प्रदेश नं. १ को अदुवा, बेसार र लसुनको उत्पादनको अवस्था (क्षेत्रफल हे, उत्पादन मे.टन र उत्पादकत्व मे.टन/हे आ.व. २०७५/७६)

क्र.स	जिल्ला	अदुवा				लसुन				बेसार			
		कुल क्षेत्रफल	उत्पादन क्षेत्र	उत्पादन	उत्पादकत्व	कुल क्षेत्रफल	उत्पादन क्षेत्र	उत्पादन	उत्पादकत्व	कुल क्षेत्रफल	उत्पादन क्षेत्र	उत्पादन	उत्पादकत्व
१	ताप्लेजुङ	३०४	३०४	४७४२	१५.६	५४	५४	२७६	५.१	२८	२८	३१०	११
२	संखुवासभा	१५०	१५०	१९३५	१२.९	३३	३३	१५१	४.५	५०	५०	३१०	६
३	सोलुखुम्बु	८६	८६	९१६	१०.६	३५	३५	१७२	४.९	२५	२५	२००	८
४	पाँचथर	६७८	६७८	९३२१	१३.७	३९	३९	२०३	५.२	४८	४८	३८५	८
५	ईलाम	३२०३	३२०३	४६८९०	१४.६	५५	५५	५५०	१०.०	१२१	१२१	२११०	१७
६	तेह्रथुम	२७०	२७०	४१२८	१५.३	२०	२०	८०	४.०	१०	१०	८५	९
७	धनकुटा	२५०	२५०	४६२५	१८.५	६५	६५	४८२	७.४	८५	८५	९२५	११

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

क्र.स	जिल्ला	अदुवा				लसुन				बेसार			
		कुल क्षेत्रफल	उत्पादन क्षेत्र	उत्पादन	उत्पादकत्व	कुल क्षेत्रफल	उत्पादन क्षेत्र	उत्पादन	उत्पादकत्व	कुल क्षेत्रफल	उत्पादन क्षेत्र	उत्पादन	उत्पादकत्व
८	भोजपुर	३७०	३७०	४३२०	११.७	१०	१०	५०	५.०	९	९	४१	५
९	खोटाङ्ग	२०४	२०४	१६३९	८.०	३३	३३	२८६	८.७	३८	३८	४०३	११
१०	ओखलढुङ्गा	६५	६५	११०५	१७.०	१८	१८	११९	६.६	१३	१३	८५	७
११	उदयपुर	२६८	२६८	५०९२	१९.०	५०	५०	३५५	७.१	२९९	२९९	१३५०	५
१२	झापा	३५०	३५०	४७२०	१३.५	१५	१५	८३	५.५	२१०	२१०	१६४४	८
१३	मोरङ्ग	११५०	११५०	१०८६६	९.४	४६२	४६२	१९२८	४.२	३६३	३६३	१३४७	४
१४	सुनसरी	५३४	५३४	५३०४	९.९	२२०	२२०	१२७८	५.८	४१५	४१५	२३१४	६
	जम्मा	७८८२	७८८२	१०५६०४	१३.४	११०९	११०९	६०१२	५.४	१७१३	१७१३	११५०९	७

अनुसूची ७: प्रदेश नं. १ को अलैचीको उत्पादनको अवस्था (क्षेत्रफल हे, उत्पादन मे.टन र उत्पादकत्व मे.टन/हे आ.व. २०७३/७४- आ.व. २०७५/७६)

क्र.स	जिल्ला	आ.व. २०७३/७४				आ.व. २०७४/७५				आ.व. २०७५/७६			
		कुल क्षेत्रफल	उत्पादन क्षेत्र	उत्पादन	उत्पादकत्व	कुल क्षेत्रफल	उत्पादन क्षेत्र	उत्पादन	उत्पादकत्व	कुल क्षेत्रफल	उत्पादन क्षेत्र	उत्पादन	उत्पादकत्व
१	ताप्लेजुङ	४५००	४१५०	२४९०.०	०.६	४२९७.६	४०५०	२३६३.४	०.६	४२९९.०	४२५५	२९५८.२	०.७
२	संखुवासभा	२८२४	२२००	११२९.०	०.५	२७०२.१	१९८५	१०५७.६	०.५	२८६०.०	२१५०	११४०.०	०.५
३	सोलुखुम्बु	१५७	६८	४०.०	०.६	१६८.०	८५	४७.७	०.६	१६५.०	९०	६८.०	०.८
४	पाँचथर	१९५०	१७३७	७९८.४	०.५	१९६१.१	१७५०	८२९.२	०.५	२९२०.०	२९२०	१०३६.६	०.४

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

क्र.स	जिल्ला	आ.व. २०७३/७४				आ.व. २०७४/७५				आ.व. २०७५/७६			
		कुल क्षेत्रफल	उत्पादन क्षेत्र	उत्पादन	उत्पादकत्व	कुल क्षेत्रफल	उत्पादन क्षेत्र	उत्पादन	उत्पादकत्व	कुल क्षेत्रफल	उत्पादन क्षेत्र	उत्पादन	उत्पादकत्व
५	ईलाम	१६००	१२००	५७६.०	०.५	१५९५.६	१२५०	६७१.३	०.५	१६९५.०	१४९५	८१०.०	०.५
६	तेह्रथुम	७३०	६३७	२५०.१	०.४	७२६.२	६५०	२५९.२	०.४	७५०.०	६२५	२५०.०	०.४
७	धनकुटा	२९९	१६५	९७.४	०.६	३१२.२	१६५	९६.७	०.६	३१५.०	१६०	९१.२	०.६
८	भोजपुर	६००	३८५	१९२.५	०.५	६४२.२	३२५	१८३.७	०.६	७१२.०	४००	२०५.०	०.५
९	खोटाङ्ग	१४०४	९६१	४४०.०	०.५	१३९७.०	१०६४	५३६.२	०.५	१४०२.०	१०६४	५४०.०	०.५
१०	ओखलढुङ्गा	३९	१५	६.०	१.५	४९.४	२२	११.९	०.५	४९.०	३५	२०.१	०.६
११	उदयपुर	३७	२४	१४.९	०.६	३७.५	३०	१५.८	०.५	३८.०	३५	२२.८	०.७
१२	झापा	०	०	०.०	०.५	२.०	२	१.०	०.५	२.०	२	१.०	०.५
१३	मोरङ्ग	७०	६५	६१.७	०.९	४९.४	४६	३२.२	०.७	४९.४	४६	३२.२	०.७
१४	सुनसरी	०	०	०.०	०.५	०.०	०.०	०.०	०.०	१८.०	१६	११.०	०.७
कुल		१४२१०	११६०७	६०९५.९	०.५	१३९४०.२	११४२४	६१०५.९	०.५	१५२७४.४	१३२९३	७१८६.०	०.५

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

अनुसूची द: प्रदेश नं. १ को चिया उत्पादनको अवस्था (क्षेत्रफल हेक्टर,उत्पादन मे.टन,उत्पादकत्व मे.टन/हे)

जिल्लाहरू	आ.व २०७३/७४			आ.व २०७४/७५			आ.व २०७५/७६		
	क्षेत्रफल	उत्पादन	उत्पादकत्व	क्षेत्रफल	उत्पादन	उत्पादकत्व	क्षेत्रफल	उत्पादन	उत्पादकत्व
ताप्लेजुङ्ग	०	०	०	२८	३२००	११४.२९	३२	३२३५	१०१.०९
संखुवासभा	०	०	०	८०	११६००	१४५.००	८३	११६५८	१४०.४६
पाँचथर	१३३९	५०३०३३	३७५.६८	१३३९	५०५५४८	३७७.५६	१३३९	५०८०७६	३७९.४४
ईलाम	७९६५	४८८४८३०	६१३.२९	८८६५	४९८२५३०	५६२.०५	८८६५	५०९६०३०	५७४.८५
तेह्रथुम	४५५	८८४८५	१९४.४७	४५५	८९८१२	१९७.३९	४५६	९११५९	१९९.९१
धनकुटा	९५२	१८२८९२	१९२.११	९५२	१८३८०६	१९३.०७	९५२	१८४७२५	१९४.०४
भोजपुर	०	०	०	९७	४००	४.१२	२०८	४१०	१.९७
झापा	११४४३	१८५४७४००	१६२०.८५	११४४३	१८८२५६००	१६४५.१६	११४४३	१९१०८०००	१६६९.८४
कुल	२२१५४	२४२०६६४०	१०९२.६५	२३२५९	२४६०२४९६	१०५७.७६	२३३७८	२५००३२९३	१०६९.५२

स्रोत: राष्ट्रिय चिया तथा कफी विकास बोर्ड,२०७६

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

अनुसूची ९: प्रदेश नं. १ को कफी उत्पादनको अवस्था (क्षेत्रफल हेक्टर, उत्पादन मे.टन, उत्पादकत्व मे.टन/हे)

जिल्लाहरू	आ.व २०७३/७४			आ.व २०७४/७५			आ.व २०७५/७६		
	क्षेत्रफल	उत्पादन	उत्पादकत्व	क्षेत्रफल	उत्पादन	उत्पादकत्व	क्षेत्रफल	उत्पादन	उत्पादकत्व
संखुवासभा	२८	४	०.१४	२१	४	०.१९	२२	४	०.१८
पाँचथर	२७१	१५	०.०६	१५०	१५	०.१०	१५१	१६	०.११
ईलाम	६०	१५	०.२५	६१	१५	०.२५	९१	२०	०.२२
धनकुटा	०	०	०	२६	३	०.१२	२९	३	०.१०
भोजपुर	१६	२	०.१३	१६	२	०.१३	१७	२	०.१२
खोटाङ्ग	२१	४	०.१९	२१	४	०.१९	२१	४	०.१९
कुल	३९६	४०	०.१०	२९५	४३	०.१५	३३१	४९	०.१५

स्रोत: राष्ट्रिय चिया तथा कफी विकास बोर्ड, २०७६

अनुसूची १०: प्रदेश नं. १ को रासायनिक मल बिक्री वितरणको स्थिति (परिमाण: मे.टन)

सामग्री	आ. व २०७२/७३	आ. व २०७३/७४	आ. व २०७४/७५
रासायनिक मल (जम्मा बिक्री)	२,५८,७७९.०	३,२८,२१६.९	३,४८,७३४.६२
युरिया	१६४६४१.५	२०५४२४.८५	२३५३०४.३५
डि. ए. पि.	८७५७२.८	११४८०१.५५	१०५६१९.१७
पोटास	६५६४.८	७९९०.५०	७८११.१०

स्रोत: कृषि डायरी, २०७६

अनुसूची ११: प्रदेश नं. १ मा उन्नत वीड विजन बिक्री वितरणको अवस्था

सामग्री	आ. व २०७२/७३	आ. व २०७३/७४	आ. व २०७४/७५
उन्नत वीड विजन बिक्री वितरण (रा. वीड विजन कम्पनी)	८१४३.९५८	६९११.६०४	यस वर्षमा अनुदानमा वीड वितरण नगरेको
धान	३६८५.०१३	१७०४.७०३	
गहुँ	४४५८.९४५	५०२९.०५६	
मकै		१७७.८५४	

स्रोत: कृषि डायरी, २०७६

३. प्रदेश नं. १ अन्तर्गत रहेका प्रमुख श्रोत केन्द्रहरू

अनुसूची १२: प्रदेश नं. १ मा रहेका मौरी पालन श्रोत केन्द्रहरूको विवरण

क्रस.	समुह/फर्म/संस्था/ कम्पनीको नाम	ठेगाना	अध्यक्ष/प्रबन्ध कको नाम	सम्पर्क नं.
१	काउली मौरी फर्म	दिपुड चूईचूम्मा गा १-पा याम्खा खोटाङ	दिप खत्री	९८४२८४४७०८
२	नेपाल मौरीपालन महासंघ	इटहरी ५, सुनसरी	बासुदेव ढकाल	९८५२०५४४६८
३	बिष्णुपादुका मौरीपालन फार्म	धरान ११, सुनसरी	डम्बर तमाङ्ग	९८४२२७५८९३
४	रामधुनी मौरी पालन उद्योग	रामधुनी ४, सुनसरी	गोपाल पराजुली	९८४२०८५४३३
५	शिवशक्ति मौरीपालन उद्योग	इटहरी ५, सुनसरी	बासुदेव ढकाल	९८५२०५४४६८
६	सृजना मौरीपालन उद्योग	धरान ११, सुनसरी	एमर ध्वज तामाङ्ग	९८४२१६५७०१
७	पारीजात मौरी फार्म	उर्लावारी ४, मोरङ्ग	रमेश खडका	९८४२४१९५३४
८	बिराट मौरी तथा मह उत्पादन श्रोत केन्द्र	कोशी हरैचा, मोरङ्ग	रेवती कुमार तिम्सिना	९८५२०६४७७८
९	पाथिभरा मौरीपालन उद्योग	रंगेली, मोरङ्ग	यमनाथ पाठक	९८४२०४२३७८
१०	मनोकामना मौरी पालन उद्योग	लेटाङ्ग, मोरङ्ग	इमनाथ पोखरेल	९८४२०४८८७०
११	एभरेष्ट मौरीपालन फार्म	लेटाङ्ग, मोरङ्ग	कमल राई	९८४२२९६१०९
१२	प्रगतिशिल मौरी फार्म	दर्वेशा, मोरङ्ग	जीवन मैनाली	९८४२१४४१७६
१३	पूर्णिमा महिला मौरी पालन संस्था	कानेपोखरी, मोरङ्ग	जानुका थापा	९८४२१२९८०६
१४	पद्म श्री मौरी पालन कृषि फार्म घर श्रोत	उर्लावारी ४ मोरङ्ग	पदमा थापा	९८४२०४४०४९
१५	सृजनशिल मौरीपालन फार्म	उर्लावारी ९, मोरङ्ग	अंजु खतिबडा	९८४२०३२१७२
१६	सूर्य मौरी फार्म	उर्लावारी २, मोरङ्ग	संजय कटुवाल	९८१९०४२७९३
१७	राजघाट मौरीपालन उद्योग	उर्लावारी, मोरङ्ग	गोमा दाहाल	९८४२१६११८३

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

क्र.स.	समुह/फर्म/संस्था/ कम्पनीको नाम	ठेगाना	अध्यक्ष/प्रबन्ध कको नाम	सम्पर्क नं.
१८	मेलिफेरा कृषि सहकारी संस्था	उर्लावारी ४, मोरङ्ग	बोधराज खडका	९८४२०८७०४६
१९	सोताङ्ग अर्गानिक प्रा.लि.	धरान ४, सुनसरी	कृष्ण राई	९८५२०५६०७७
२०	पूर्वाञ्चल मौरीपालन उद्योग	अर्जुनधारा ९, झापा	भीम कडरिया	९८५२६७४४६०
२१	सतासी महिला मौरीपालन सहकारी सं.लि.	शिवसताक्षी न.पा, झापा	देवी दाहाल	९८५२६८९१७७
२२	कन्काई मौरीपालन कृषक सहकारी संस्था	कन्काई न.पा ३, झापा	भुवन अधिकारी	९८६२६७९८७४
२३	लक्ष्मी बि किपीङ्ग वर्क सप	इलाम न.पा.९, इलाम	लक्ष्मी दाहाल	९८४४६७२९८७
२४	फाउन्डेशन बि किपिङ्ग		हेम बहादुर राई	९८४२६२७५१५

अनुसूची १३: प्रदेश नं. १ मा रहेका च्याउ खेती श्रोत केन्द्रहरुको विवरण

क्र.स.	समुह फर्म/ संस्था/ / कम्पनीको नाम	ठेगाना	अध्यक्ष प्रबन्धको/ नाम	सम्पर्क नं.
१	सन्त वीउ तथा च्याउ उद्योग	देवानगंज ३, मोरङ्ग	सन्तोष भगत	९८०४३२४१३९
२	बिनय च्याउ उद्योग	उर्लावारी ४, मोरङ्ग	उदय चन्द्र श्रेष्ठ	९८०७३८१७१६
३	नेपाल ब्रदर्श मसरुम एण्ड एग्रो रिसर्च	सुन्दरहरैचा ४, मोरङ्ग	सरोज नेपाल	९८१३२१०३१२
४	सगरमाथा च्याउ उद्योग	सुन्दरहरैचा ४, मोरङ्ग	ईन्द्र कुमार तिम्सिना	९८०२७३५८१०
५	आधुनिक च्याउ उद्योग	उर्लावारी, मोरङ्ग		
६	पाथिभरा च्याउ उद्योग	विर्तामोड न.पा, झापा	राम खत्री	९८४२६२७९८७४
७	विज्ञान च्याउ उद्योग	भद्रपुर न.पा.१० झापा	दुर्गा भट्टराई	९८०४९१८३४५
८	क्वालिटी च्याउ उद्योग	कचनकवल ६, झापा	पदम सिटौला	९८१५०३३८०८

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

अनुसूची १४: प्रदेश नं. १ मा रहेका खाद्यान्न बीउ तथा तरकारी बेर्ना उत्पादन श्रोत केन्द्रहरुको विवरण

क्र.स.	बाली	समुह संस्था/ फर्म/ / कम्पनीको नाम	ठेगाना	अध्यक्ष/प्रबन्ध कको नाम	कैफियत
१	मकै बीउ	बरबोटे मकै बीजवृद्धि कृ .स.	हलेसी तूवाचुड न.पा ८,खोटाङ्ग	राजेश राई	९८०४७२७८६०
२	मकै बीउ	कालिका मकै बीज वृद्धि कृषक समुह	हलेसी तूवाचुड न.पा ६,खोटाङ्ग	सुलोचना राई	९८०४७६२८५९
३	धान, गहु	सगरदिना कृषि सहकारी संस्था	रंगेली १, मोरङ्ग	कर्ण बहादुर थापा	९८४२२५१८८७
४	धान, गहु	खैरनी बीउ उत्पादक संघ	उर्लावारी ८, मोरङ्ग	बिष्णु प्रसाद सिठौला	९८४२१८१३०४
५	धान, गहु	चिसापानी लक्ष्मी झार कृषक समुह	उर्लावारी ४,मोरङ्ग	लक्ष्मी प्रसाद	९८१४०८७२३९
६	धान ,गहुँ, तरकारी बीउ	कुशवाहा खाद्य विज भण्डार	देवानगञ्ज २,सुनसरी	रामवृक्ष मेहता	९८४२५०६१२४
७	धान गहुँ तरकारी बीउ	अकहा तरकारीतथा फलफूल उत्पादक स.लि.स.	भोक्राहा २,सुनसरी	नारायण प्रसाद मेहता	९८४२०८८५८४
८	धान गहुँ, मसुरो बीउ,	जिल्ला सहकारी संघ लि.	ईनरुवा, सुनसरी	बिन्देश्वर मेहता	९८४२०३४५४४
९	मकै	बुधबारे कृषि सहकारी संस्था लि.	वराहक्षेत्र ६,सुनसरी	टेक बहादुर घिमिरे	९८०७०५८६४४
१०	धान बीउ	सिंहदेवी कृषि सहकारी संस्था लि.	ईटहरी ११,सुनसरी	तिलचन दंगाल	९८४२३३९९४३
११	तरकारी धान मकै, गहुँ, (हाईब्रिड)	CGNS seed Pvt Ltd.	कोसी ३,सुनसरी		
१२	धान, गहुँ, बीउ	समिक्षा बीउ कम्पनी	मेची न.पा.,झापा	बुद्धि निरौला	

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

क्र.स.	बाली	समुह संस्था/ फर्म/ / कम्पनीको नाम	ठेगाना	अध्यक्ष/प्रबन्ध कको नाम	कैफियत
१३	धानको उन्नत वीउ	अनमोल वीउ उकम्पनी.	कनकाइ न.पा., झापा		
१४	धानको उन्नत वीउ	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	गौरादह न.पा. महारानी झोडा, झापा	मिना ढकाल	०२३४८०२१८
१५	धानको उन्नत वीउ	मेची बहुउद्येशय सहकारी स.लि.	मेचीनगर नगरपालिका, झापा	प्रबन्धक	९८५२६७१४९६
१६	मकै वीउ	माझ चण्डेश्वरी कृषक समुह	सिद्धिचरण न.पा.४, रुम्झाटार ओखलढुङ्गा	पूर्णराज श्रेष्ठ	९८४२९३४३८१
१७	मकैको वीउ	मिलन चौक मकै बीजबृद्धि कृषक समुह	मोलुङ्गा गा.पा. कुन्तादेवी, ओखलढुङ्गा	चेतनाथ वाग्ले	९८६२९१६३९१
१८	मकैको वीउ	अन्नपूर्ण कृषक समुह	फाल्गुनन्द गा.पा.१ पाँचथर	घनश्याम आडदेम्बे	९८६३८६१२४९
१९	मकैको वीउ	कुलडाँडा कृषक समुह	हिलिहाड १, पाँचथर	दिल बहादुर बानिया	९८४२१२४७९९

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

अनुसूची १५: प्रदेश नं. १ मा रहेका फलफूल तथा तरकारी बाली खाद्यान्न बीउ उत्पादन श्रोत केन्द्रहरुको विवरण

क्र.स.	बाली	समुह/संस्था/फर्म/कम्पनीको नाम	ठेगाना	अध्यक्ष प्रबन्धकको/नाम	कैफियत
१	सुन्तला जात	सुन्तला पकेट समुह	हलेसी तुवाचुङ्ग न.पा.७, खोटाङ्ग	भुलाराज राई	९८६२८१३६०८
२	कागती नर्सरी	जयपति अलैची फर्म	साकेला गा.पा.७ मात्तिम, खोटाङ्ग	शिव प्रसाद ढकाल	९८४२९३२६१७
३	फलफूलको बिरुवा	रिजाल नर्सरी फर्म	दित्केल न.पा. ६, खोटाङ्ग	अमर राई	९८६९१२७७८७
४	फलफूलको बिरुवा	आरआचा.डी.एम.आर. र्य फलफूल नर्सरी	दिप्रुड चूईचूमम गा.पा.१ खोटाङ्ग	डेगराज आचार्य	९८६२८११५५८
५	सुन्तला नर्सरी	महाभारत सुन्तलाजात फलफूल बिकास सहकारी संस्था लि.	ताप्ली १, उदयपुर	उद्धव हमाल	९८५२८३५५१३
६	फलफूल तथा पुष्प	पशुपति फलफूल नर्सरी	ईटहरी उ.म.न.पा ११ सुनसरी	निजी	
७	फलफूल बिरुवा	पाण्डे नर्सरी	बाह्रदश ५, झापा	तुलसी पाण्डे	९८०७९४१६९६
८	कागती तथा फलफूल नर्सरी	डि एण्ड डी बायो. एग्रो प्लानेठ	मेचीनगर न.पा.१०, झापा	डिल्लीराज उप्रेति	
९	सुन्तला जात बिरुवा	देबीथान फलोधन उद्योग	अरुण ३, भोजपुर	तोरण कार्की	९८५१०३४९०८
१०	सुन्तलाजात बिरुवा	दिव्यभूमि नर्सरी उद्योग	भोजपुर ८, भोजपुर	बिष्णु प्रसाद अधिकारी	९८४२२११४३७
११	सुन्तलाजात बिरुवा	स्मृति फलफूल नर्सरी	टेम्केथुम ५, भोजपुर	चण्डल कुमार राई	९८४२३९२७५६

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

क्रस.	बाली	समुह/संस्था/फर्म/कम्पनीको नाम	ठेगाना	अध्यक्ष प्रबन्धकको/नाम	कैफियत
१२	फलफूल बिरुवा किवी) (एभोकाडो,	शंकरधन कृषि तथा पशु फर्म	अरुण २, भोजपुर	गुणराज राई	९८६२०३०६१४
१३	सुन्तलाजात फलफूल फार्म	फार्म	थुलुङ दुधकोसी ८, सोलुखुम्बु	राजकुमार राई	९७४३०२४५१९
१४	फलफूल	हामी तीन भाई नर्सरी फार्म	मोलुङ गा.पा. ओखलढुंगा	चण्डीका पहाडी फुयाल	९८४२९३१०७२
१५	किवी	थाङसाङ्ग कृषि समुह	फिदिम १, पाँचथर	गजेन्द्र ईधिङ्गो	९८६२६२१५५६
१६	किवी	माडपाड लावती कृषि उद्योग	मिक्लाजुङ्ग २, पाँचथर	जुनु लावती	९८०४९८१०६०
१७	बिभिन्न जातका तरकारीका बिरुवाहरु	कृषि सिकाई श्रोत केन्द्र	हलेसी तूवाचूङ न.पा.४, खोटाङ्ग	भरत थापा	९८१८१७५०३९
१८	बिभिन्न जातका तरकारीका बिरुवाहरु	कृषि सिकाई श्रोत केन्द्र	हलेसी तूवाचूङ न.पा.८, खोटाङ्ग	कमल कार्की	९८११७७४६१५
१९	आलुको बिउ	आई कृषि.एम.पि. सहकारी संस्था लि	कमल गा.पा ,झापा	टंक कट्टेल	९८४२६५८४५५
२०	तरकारीको बिरुवा नर्सरी	मामा भान्जा कृषि फार्म	अर्जुनधारा ८, झापा	निर्मल अधिकारी	९८६९४०१३४९
२१	तरकारी बेर्ना	लहाने कृषि फार्म	चम्पादेवी १०, ओखलढुंगा		
२२	बीउ	न्यू कृषि बिज भण्डार	इ.न.पा ८, इलाम	पशुपति भट्टराई	९८४४६५९०२८
२३	बेर्ना	सुरुङ्ग खोला नर्सरी फर्म	इ.न.पा ४, इलाम	पारस काप्ले	९८५१०५८८३९

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

क्रस.	बाली	समुह/संस्था/फर्म/कम्पनीको नाम	ठेगाना	अध्यक्ष प्रबन्धकको/नाम	कैफियत
२४	नर्सरी	सुरुङ्ग खोला नर्सरी फर्म	इ.न.पा ४, इलाम	पारस काफ्ले	९८५१०५८८३
२५	सुन्तलाजात बिरुवा	निसान बिरुवा नर्सरी	ध.न.पा.७, धनकुटा	पूर्णकुमारी गुरागाई	०२६-५२०६५९
२६	सुन्तलाजात बिरुवा	घिमिरे निजी नर्सरी	ध.न.पा.२, धनकुटा	मदनघिमिरे, रमेश घिमिरे	०२६५२०९३३
२७	सुन्तलाजात बिरुवा	दिपेन्द्र निजी नर्सरी	ध.न.पा.२, धनकुटा	नेत्रब.घिमिरे, रेवत घिमिरे	०२६५२०९२२ ९८४२२५४४३८
२८	सुन्तलाजात बिरुवा	गणेश नर्सरी	बेलहरा १, धनकुटा	गणेश कार्की	९८४२११७८८९
२९	सुन्तलाजात बिरुवा	कार्की सुन्तला जात बिरुवा उत्पादन केन्द्र	ध.न.पा.२, धनकुटा	मिन ब. कार्की	९८४२०६६९१४ ०२६५२०९१४
३०	सुन्तलाजात बिरुवा	कार्की निजी नर्सरी	ध.न.पा.२, धनकुटा	नगेन्द्र कार्की	९७४२०३५२१२ ९८४२२५५५०५

अनुसूची १६: प्रदेश नं. १ मा रहेका व्यवसायिक बाली श्रोत केन्द्रहरुको विवरण

क्रस.	बाली	समुह/संस्था/फर्म/कम्पनीको नाम	ठेगाना	अध्यक्ष प्रबन्धक/को नाम	कैफियत
१	चिया नर्सरी श्रोत केन्द्र	बैराङ्गेथान चिया खेती कृषक समुह	साकेला गा.पा ३ खिदिमा, खोटाङ्ग	जुरन सिंह तामाङ	९८६२९७९३
२	रबर बिरुवा	झापा नर्सरी	भद्रपुर, झापा	ईस्वरी तिमिसिना	
३	रबर बिरुवा	स्मृति नर्सरी	बुद्धशान्ति, झापा	धरणिधर पोखेल	
४	फलफूल बिरुवा	एदेन नर्सरी	भद्रपुर, झापा	अर्जुन राई	९८०६०१४२१२

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

क्रस.	बाली	समुह/संस्था/फर्म/कम्प नीको नाम	ठेगाना	अध्यक्ष प्रबन्धक/ को नाम	कैफियत
५	सुपारी नर्सरी	आमटोल कृषि सहकारी सं.लि.	अर्जुनधारा ६ झापा	अमरदिप भेटवाल	
६	अलैची नर्सरी	अजिमा कृषि फर्म	भोजपुर १२, भोजपुर	बम बहादुर श्रेष्ठ	९८४२२२४६०३
७	अलैची नर्सरी	DUDBSS AGRO FARM	षडानन्द न.पा १३, भोजपुर	ध्यान बहादुर तामाङ	९८५२०५२३२७
८	अलैची नर्सरी	ओखलढुंगा मसला तथा फलफूल नर्सरी फर्म	मोलुङ गा.पा २, ओखलढुंगा	बाबुराम गौत्तम	९८५१००५९११
९	अलैची नर्सरी	थुम्कि हरियाली कृषक समुह	खेटेहाङ गा.पा ६, खोटाङ	ईन्द्र कुमार राई	९८१३५०३४९०
१०	अलैची नर्सरी	सगरमाथा कृषि अनुसन्धान तथा उत्पादन केन्द्र प्रा.लि.	चम्पादेवी गा.पा. ओखलढुंगा	शोभा आचार्य	९८६७१५८९२७
११	अलैची नर्सरी	डाडाखर्क बहुउद्देश्यीय कृषि श्रोत केन्द्र	साकेला गा.पा. १ खोटाङ	संग्राम राई	
१२	अलैची नर्सरी	सारार्इज अलैची नर्सरी	फाल्गुनन्द गा.पा. १ पाँचथर	गणेश मिश्र	९८४४६९०९१२
१३	अलैची नर्सरी	अलैचि ब्लक समिति	फाल्गुनन्द गा.पा. ५ पाँचथर	मिलन चेम्जोङ	९८१४०५३३५६
१४	अलैची नर्सरी	माउन्टेन अलैची नर्सरी फर्म	फु न.पा., ताप्लेजुङ	दिपक भण्डारी	९८४२४८३४७९
१५	अलैची नर्सरी	बेद ब. थापा	मुर्तीढुङ्गा २, धनकुटा		९८४२१११६१६

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

क्रस.	बाली	समुह/संस्था/फर्म/कम्प नीको नाम	ठेगाना	अध्यक्ष प्रबन्धक/ को नाम	कैफियत
१६	अलैची नर्सरी	ज्ञान ब. गुरुङ्ग	पाखिबास ३, धनकुटा		१७४२०४५९३७
१७	अलैची नर्सरी	चन्द्र ब. पुलामी	डाडाबजार -९, धनकुटा		१८४२५९६०५९
१८	अलैची नर्सरी	राम ब. लुङ्गेली	चुङ्गवाङ्ग १, धनकुटा		१८४२१९७५७८
१९	अलैची नर्सरी	चन्द्रलाल तामाङ्ग	भिरगाँउ १, धनकुटा		१८४२०३७४२४
२०	अलैची नर्सरी	धन ब. आचार्य	बुधवारे २, धनकुटा		१७४२०००५३८
२१	अलैची नर्सरी	गजेन्द्र घिसिङ्ग	चुङ्गवाङ्ग १, धनकुटा		१७४२००८०३७
२२	अलैची नर्सरी	हर्क ब. तामाङ्ग	पाखिबास ६, धनकुटा		१८११०७५४९७
२३	अलैची नर्सरी	सुकपाल लिम्बु	राजारानी, धनकुटा		-
२४	अलैची नर्सरी	फडिन्द्र पाठक	धनकुटा १, धनकुटा		-
२५	अलैची नर्सरी	दिल ब. थापा	परेवादिन ५, धनकुटा		-
२६	अलैची नर्सरी	धर्म पौडेल	मारेककटहरे ६, धनकुटा		-

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

अनुसूची १७: प्रदेश नं.१ कृषि विकास निर्देशनालय अन्तर्गतका कार्यालयहरूको विवरण

क्र.सं.	कार्यालय	फोन नं./फ्याक्स	ईमेल/वेबसाइट
१	कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन सहयोग तथा तालिम केन्द्र	०२५-५६२००४, ५६२०२२-०२५, ९८४२०५०८३५	abptcjhumkap1@gmail.com www.abpstc.p1.gov.np
२	बीउ विजन प्रयोगशाला झुम्का, सुनसरी	०२५-५६२००४, ९८५२०५५७७१	seedlabp1jhumka@gmail.com
३	बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर, मोरङ	०२१-४७०७३२	plantprotectionlabp1@gmail.com
४	माटो तथा मल परीक्षण प्रयोगशाला, झुम्का, सुनसरी	०२५-५६२०९९, ९८४४०९११५६	soillabp1jhumka@gmail.com
५	माटो तथा मल परीक्षण प्रयोगशाला, सुरङ्गा, झापा	०२३-५५००६४, ९८५२६८२०६४	soillabp1surunga@gmail.com
६	वागवानी केन्द्र, फाप्लु सोलुखुम्बु	०३८५२५०११६, ९८५२ ८२०२१६	hrtphaplup1@gmail.com
७	वागवानी केन्द्र, जौबारी, इलाम	०२७-६९१४०५, ९७४२१०९३९, ९८१५३७३७९९,	hrtillamp1@gmail.com
८	रेशम प्रशोधन केन्द्र, इटहरी सुनसरी	०२५-५८०८४३	silkprocessing1@gmail.com
९	रेशम विकास कार्यक्रम, धनकुटा	०२६-५२०२९४, ९७४२६३५२०४	silkdevelopmentp1@gmail.com

कृषि ज्ञान केन्द्रहरू:

क्र.सं.	कृषि ज्ञान केन्द्र	अन्तर्गतका जिल्लाहरू	फोन	ईमेल/वेबसाइट
१	पाँचथर	सम्पर्क केन्द्र ताप्लेजुङ	०२४-४६०१३०, ६९९	akcpachthar@gmail.com
		पाँचथर	०२४-५२०१३०, ९८५२६८१४६८	
२	ईलाम	ईलाम	०२७ ५२००४६, ९८५२६ ८१६६८	akcillam@gmail.com
३	झापा	झापा	०२३-४५५ ५४६, ९८५२६७१०९	akcjhapa@gmail.com
४	भोजपुर	भोजपुर	०२९-४२०१३०, ९८५२०६२१३०	akcbhojpur130@gmail.com

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

क्र.सं.	कृषि ज्ञान केन्द्र	अन्तर्गतका जिल्लाहरू	फोन	ईमेल/वेबसाईट
५	संखुवासभा	संखुवासभा	०२९-५६०१३०, ९८५२०५८४८७	akcsankhuwasabha@gmail.com
६	धनकुटा	सम्पर्क केन्द्र तेहथुम	०२६-४६०१३०	akcdhankuta@gmail.com
		धनकुटा	०२६-५२०४७८, ९८५२०५०४२४	
७	सुनसरी	सुनसरी	०२५-५६०१२४, ९८५२०८२८२१	akcsunsari@gmail.com
		सम्पर्क केन्द्र मोरङ	९८५२०२८१७८	
८	खोटाङ	खोटाङ	०३६-४२०१३०, ९८५२८४९१३०	khotangakc@gmail.com
९	सोलुखुम्बु	सोलुखुम्बु	०३८-५२०१३०, ५२००१५, ९८५२८५११३०	akcsolukhumbu@yahoo.com
१०	ओखलढुङ्गा	ओखलढुङ्गा	०३७-५२०१३०, ९८५२८४०१३०	akcokhaldhunga@gmail.com
११	उदयपुर	उदयपुर	०३५-४२०१३०, ९८५२८३५०६७	akcudaypur@gmail.com

अनुसूची १८: प्रदेश नं. १ मा रहेका क्षेत्रीय कृषि अनुसन्धान केन्द्र र अन्तर्गतका कार्यालयहरू

क्र.सं.	कार्यालय	फोन/फ्याक्स	ईमेल/वेबसाईट
१	क्षेत्रीय निर्देशक	४०५१०३, ५८०५१०, ९८५२०४६२४५	rarst.narc@gmail.com
२	कृषि अनुसन्धान केन्द्र, पाखीवास, धनकुटा	०२६-६२०५०३, ६२०५०४, ५४०३८१, ९८०२७२६५८१	arspakh@gmail.com
३	राष्ट्रिय भैसी अनुसन्धान कार्यक्रम, तरहरा, सुनसरी	०२५-४७५४११	nbrp.tarahara69@gmail.com
४	कृषि अनुसन्धान केन्द्र, जौवारी, इलाम	०२७-६९१३३७, ९८०२७९४६६६	arejaubari@gmail.com

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

अनुसूची १९: प्रदेश नं. १ अन्तर्गत रहेका कार्यालयहरूको सम्पर्क नं., इमेल र वेबसाइट

कार्यालयको नाम	फोन नं./फ्याक्स	इमेल/वेबसाइट
प्रदेश प्रमुखको कार्यालय, विराटनगर ।	☎०२१-४२१११४, ४२१७२५, ४२१८४७	टोलफ्रिन. १६६०२१५२००२ opcnp1@gmail.com
मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, विराटनगर	☎०२१-४७०१६६, हेलो प्रदेश सरकार सम्पर्क ०२१- ४७२३७२ हेलो मुख्यमन्त्री सम्पर्क १०९१ ☎०२१-४७०१६१	टोलफ्रिन. १६६०२१५२००२ info@nepal.gov.np, ocmcm1@gmail.com
प्रदेश सभा सचिवालय, विराटनगर	०२१-५३०२३६	stateassembly.p1.gov.np
भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय, विराटनगर	☎०२१-४७००८३	mopid.province1@gmail.com
पूर्वाधार विकास निर्देशनालय, इटहरी, सुनसरी	९८५५०७९६२६	ayuniraj6453@gmail.com
उद्योग पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्रालय, विराटनगर	☎०२१-४६१०४५, ४६३११९ ☎०२१-४६०४४६	moitfepradesh1@gmail.com www.moitfe.p1.gov.np
वन निर्देशनालय, फुस्रे, धरान, सुनसरी	०२५५२७०००, ९८५२०२४७८१	eastern.forest@yahoo.com pradesh1forest@yahoo.com
भुमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय, विराटनगर	☎०२१-४७०२५८ ☎०२१-४७०२५८	molmacbiratnagar@gmail.com www.molmac.p1.gov.np
सामाजिक विकास मन्त्रालय, विराटनगर	☎०२१-५३६१८४ मन्त्रीज्युको सचिवालय: ०२१-५३४६२८ सचिव ज्युको सचिवालय: ०२१- ५३४०८२	mosdprov1@gmail.com www.mosd.p1.gov.np
आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, विराटनगर	☎०२१-४७२०४४ ☎०२१-४७२६५६	moialprov1@gmail.com
आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय, विराटनगर	☎०२१-५३४९६८	moeap.s1@gmail.com

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

अनुसूची २०: प्रदेश नं. १ मा रहेका प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकिकरण परियोजना अन्तर्गतका परियोजना कार्यान्वयन इकाईहरू

क्र. सं.	परियोजना कार्यान्वयन इकाई	सुपरजोन/ जोन	कर्मचारीको नाम	पद	सम्पर्क	email
१	झापा	धान सुपरजोन, सुपारी जोन, रवर जोन, मकै जोन	श्री रविन्द्र सुवेदी	ब.कृ.अ	९८५२६५५९७०	pmamp.piu.jhapa@gmail.com
२	इलाम	किवि जोन	श्री लटनारायण साह	नि.ब.कृ.अ.	०२७- ५२१८०८/९७४१०५६७५२	pmamp.piu.ilam@gmail.com
३	पाँचथर	अलैंची जोन	श्री प्रकाश विश्वकर्मा	नि.ब.कृ.अ.	९८५२६८४४३२	pmamp.piu.panchthar@gmail.com
४	ताप्लेजुङ्ग	अलैंची जोन	श्री कलशराम चौधरी	ब.कृ.अ	९८५२६६०३९९	pmamp.piu.taplejung@gmail.com
५	मोरङ	माछा जोन, धान जोन	श्री विनोद मण्डल	ब.कृ.अ	०२१- ५०३०४०/९८५२०३६०२४	pmamp.piu.morang@gmail.com
६	सुनसरी	मसला वाली (अदुवा/वेसार जोन), माछा जोन, धान जोन, वंगुर जोन, तरकारी जोन	श्री टिकाराम शर्मा	ब.कृ.अ.	९८५१२१५३३९/९८५६० ४३६६०	pmamp.piu.sunsari@gmail.com
७	भोजपुर	अलैंची जोन	श्री डोमी चौधरी	नि.ब.कृ.अ.	९८५११६४११७	pmamp.piu.bhojpur@gmail.com
८	धनकुटा	तरकारी जोन	श्री देवेन्द्र साहु	नि.ब.कृ.अ	९८५२०५३६९०	pmamp.piu.dhankuta@gmail.com

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

क्र. सं.	परियोजना कार्यान्वयन इकाई	सुपरजोन/ जोन	कर्मचारीको नाम	पद	सम्पर्क	email
९	तेह्रथुम	अलैंची जोन	श्री बौआलाल चौधरी	ब.कृ.अ.	९८५२०८२८२९	pmamp.piu.tehrathum@gmail.com
१०	संखुवासभा	अलैंची जोन	श्री तुलसीराम चौधरी	नि.ब.कृ.अ.	९८५२०९९८५५	czsankhuwasabha2075@gmail.com
११	उदयपुर	सुन्तलाजात जोन, मसलाबाली (अदुवा/बेसार) जोन, बहुबाली जोन	श्री रामसोगारथ साह	ब.कृ.अ.	९८५२८३५५६९	pmamp.piu.udaypur@gmail.com
१२	खोटाङ	मकै जोन	डा. मनिरत्न अर्याल	ब.कृ.अ.	९८५२८४९७४९	pmamp.piu.khotang1@gmail.com
१३	ओखलढुङ्गा	आलु जोन	श्री लक्ष्म चौधरी	नि.ब.कृ.अ.	९८५११६९७३२	pmamp.piu.ok@gmail.com
१४	सोलुसुम्बु	सुन्तलाजात जोन, मसलाबाली (अदुवा/बेसार) जोन, किवी जोन	श्री पूर्णा ढुङ्गाना	ब.कृ.अ.	९८५११४२९८९/९८५२८५ १४०६	pmamp.piu.solu@gmail.com

स्थानीय तहको विवरण

अनुसूची २१: प्रदेश नं. १ अन्तरगतका स्थानिय तहहरुको विवरण

क्र.सं.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	सम्पर्क कृषि विकास शाखा	इमेल/वेबसाईट
१	ताप्लेजुङ	फुङलिङ नगरपालिका	९८५२६२२१११	phunglingmun.gov.np info@taplejungamun.gov.np
२		आठराई त्रिवेणी गाउँपालिका	९८५२६६०९६०	aathraitribenimun.gov.np aathrai.tribenimun@gmail.com
३		सिदिङ्वा गाउँपालिका	९७४२६९१९४०	sidingbamun.gov.np sidingbarmtpj@gmail.com
४		फक्ताङलुङ गाउँपालिका	९७४२६९१९४१	phaktanglungmun.gov.np phaktanglungrm@gmail.com
५		मिक्वाखोला गाउँपालिका	९७४२६९१९४३	mikwakholamun.gov.np mikwakhola@gmail.com
६		मेरिङदेन गाउँपालिका	९८५२०६१९७७	meringdenmun.gov.np meringden@gmail.com
७		मैवाखोला गाउँपालिका	९८५२६८१५६५	maiwakholamun.gov.np
८		पाथिभरा याङवरक गाउँपालिका	९८५२६६०४६०	yangwarakmuntaplejung.gov.np marginalramesh33@gmail.com
९		सिरीजङ्घा गाउँपालिका	९८४९१३९२२८	sirijanghamun.gov.np sirigangharuralmunicipality@gmail.com
१०	पाँचथर	फिदिम नगरपालिका	९८५२६२२१११	phidimmun.gov.np phidim.nunicipality@gmail.com
११		फालेलुंग गाउँपालिका	९८५२६६०९६०	phalelungmun.gov.np phalelunggaupalika@gmail.com
१२		फाल्गुनन्द गाउँपालिका	९७४२६९१९४०	phalgunandamun.gov.np phalgunanda.rm@gmail.com
१३		हिलिहाङ गाउँपालिका	९७४२६९१९४१	hilihngmun.gov.np hilihngmunicipality@gmail.com
१४		कुम्मायक गाउँपालिका	९७४२६९१९४३	kummayakmun.gov.np kummyakgaupalika@gmail.com
१५		मिक्लाजुङ गाउँपालिका	९८५२०६१९७७	miklajungmunpanchthar.gov.np miklajungrm2073@gmail.com
१६		तुम्बेवा गाउँपालिका	९८५२६८१५६५	tumwewamun.gov.np tumbewa.gaunpalika@gmail.com
१७		याङवरक गाउँपालिका	९८५२६६०४६०	yangwarakmunpanchthar.gov.np yangwarakruralmun@gmail.com

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

क्र.सं	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	सम्पर्क कृषि विकास शाखा	इमेल/वेबसाईट	
१८	ईलाम	ईलाम नगरपालिका	९८४९१३९२२८	ilammun.gov.np mun.ilam@gmail.com	
१९		देउमाई नगरपालिका	०२७-६९१३६६	deumaimun.gov.np deumaimun@gmail.com	
२०		माई नगरपालिका	०२७-४१२२२२	maimun.gov.np mainagarpalika@gmail.com	
२१		सूर्योदय नगरपालिका	०२७-४०४७३	suryodayamun.gov.np suryodayamun@gmail.com	
२२		फाकफोकथुम गाउँपालिका	९८५२६६८०७८३	phakphokthummun.gov.np phakphokthumruralmunicipality@gmail.com	
२३		चुलाचुली गाउँपालिका		chulachulimun.gov.np scknabin@gmail.com	
२४		माईजोगमाई गाउँपालिका	०२७-४११०४४	maijogmaimun.gov.np maijogmaigaupalika@gmail.com	
२५		माडसेबुङ गाउँपालिका	९८५२६८५४४५	mansebungmun.gov.np mangsebunggaupalika@gmail.com	
२६		रोङ गाउँपालिका	९८१७०१४५७१	rongmun.gov.np rongruralmun@gail.com	
२७		सन्दकपुर गाउँपालिका	९८०१४५१७४५	sandakpurmun.gov.np sandakpurrm@gmail.com	
२८		झापा	मेचीनगर नगरपालिका	०२३-५६२४३६	mechinagarmun.gov.np info@mechimun.gov.np
२९			दमक नगरपालिका	०२३-५८०१३७	damakmun.gov.np info@damakmun.gov.np
३०			कन्काई नगरपालिका	०२३-४०११५५	kankaimun.gov.np kankai.mun@gmail.com
३१	भद्रपुर नगरपालिका			bhadrapurmun.gov.np ictbhadrapurmun@gmail.com, info@bhadrapurmun.gov.np	
३२	अर्जुनधारा नगरपालिका		०२३-४६५५०२	arjundharamun.gov.np saniarjunmunicipality@gmail.com	
३३	शिवशताक्षी नगरपालिका			shivasatakshimun.gov.np dms.shivasatakshimun@gmail.com	
३४	गौरादह नगरपालिका		०२३-४८०३७८	gauradahmun.gov.np gauradahmun@gmail.com	
३५	वित्तामोड नगरपालिका		०२३-५४०२४४	birtamodmun.gov.np btmnp53@gmail.com	
३६	कमल गाउँपालिका			kamalimun.gov.np	

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

क्र.सं	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	सम्पर्क कृषि विकास शाखा	इमेल/वेबसाईट
				kamalgaupalika@gmail.com
३७		गौरीगंज गाउँपालिका	०२३-४१२०४४	gaurigunmun.gov.np ito.gauriganmun@gmail.com
३८		बाह्रदशी गाउँपालिका		bahradashimun.gov.np bahradashirm@gmail.com
३९		झापा गाउँपालिका		jhapamun.gov.np dcholaraj@gmail.com
४०		बुद्धशान्ति गाउँपालिका	०२३-५५५०४४	buddhashantimun.gov.np buddhasantigaupalika@gmail.com
४१		हल्दिवारी गाउँपालिका		haldibarimun.gov.np haldibariruralmunicipality123@gmail.com
४२		कचनकवल गाउँपालिका		kachankawalmun.gov.np kachankawala@gmail.com
४३		विराटनगर महानगर पालिका	०२१-५२३३०८	biratnagarmun.gov.np info@biratnagarmun.gov.np
४४		बेलवारी नगरपालिका	०२१-५४५३४४	belbarimun.gov.np belbarimunmorang@gmail.com
४५		लेटाङ नगरपालिका	०२१-५६००४४	letangmun.gov.np letangmunicipality@gmail.com
४६		पथरी शनिश्चरे नगरपालिका	०२१-५५६११२	patharishanishcharemun.gov.np patharishanishcharemun@gmail.com
४७		रंगेली नगरपालिका	०२१-५८०६६७	rangelimun.gov.np rangelimun@gmail.com
४८	मोरङ	रतुवामाई नगरपालिका	०२१-४१४०५१	ratuwamaimun.gov.np ratuwamaimunicipalityinfo@gmail.com
४९		सुनवर्षी नगरपालिका	९८५२०२१०२१	sunawarshimun.gov.np ito.sunawarshimun@gmail.com
५०		उर्लावारी नगरपालिका	०२१-५४०४५९	urlabarimun.gov.np urlabarinagarpalika@gmail.com
५१		सुन्दरहरैचा नगरपालिका	०२१-५४५०५०	sundarharaichamun.gov.np sundarharaichamun@gmail.com
५२		बुढीगंगा गाउँपालिका		budhigangamunmorang.gov.np buddhigangamun@gmail.com
५३		धनपालथान गाउँपालिका	०२१-५६५१२२	dhanapalthanmun.gov.np dhanapalthanmun@gmail.com
५४		ग्रामथान गाउँपालिका		gramthanmun.gov.np ito.gramthanmun@gmail.com

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

क्र.सं	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	सम्पर्क कृषि विकास शाखा	इमेल/वेबसाईट
५५		जहदा गाउँपालिका		jahadamun.gov.np jahadagaupalika@gmail.com/ito.jahadamun@gmail.com
५६		कानेपोखरी गाउँपालिका	०२१-५८५१५५	kanepokharimun.gov.np kanepokharimun@gmail.com
५७		कटहरी गाउँपालिका	०२१-४०४१००	kataharimun.gov.np ito.kataharimun@gmail.com
५८		केरावारी गाउँपालिका	०२१-४०३११०	kerabarimun.gov.np kerabariruralmun@gmail.c
५९		मिक्लाजुङ गाउँपालिका	०२१-४००००१	miklajungmunmorang.gov.np miklajungmun@gmail.com
६०		ईटहरी उपमहा नगरपालिका	०२५-५८००४६, ५८४६५९	itaharimun.gov.np itahari.municipality@gmail.com
६१		धरान उपमहा नगरपालिका	०२५-५२०४०७, ०२५-५२०१०९,	dharan.gov.np info@dharan.gov.np
६२		ईनरुवा नगरपालिका	०२५-५६००७७	inaruwamun.gov.np info@inaruwamun.gov.np
६३		दुहवी नगर पालिका	०२५-५४००२४	duhabimun.gov.np duhabibhaluwamun@gmail.com
६४		रामधुनी नगरपालिका	०२५-५६२५६६, ९८४१९४५६२८	ramdhunimun.gov.np ramdhunibhasi@gmail.com
६५	सुनसरी	बराहक्षेत्र नगरपालिका	०२५-५५११४५	barahamun.gov.np ito.barahamun18@gmail.com
६६		देवानगञ्ज गाउँपालिका		dewanganjmun.gov.np ito.dewanganjmun@gmail.com
६७		कोशी गाउँपालिका	०२५-४०१०६५	koshimun.gov.np koshigaupalika@gmail.co
६८		गढी गाउँपालिका		gadhimun.gov.np ito.gadhiruralmunicipality@gmail.com
६९		बर्जु गाउँपालिका	९८०७३१३७३०	barjumun.gov.np ito.barjumun@gmail.com
७०		भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका		bhokrahamun.gov.np bhokrahanarsingh.gapa@gmail.com
७१		हरिनगर गाउँपालिका		harinagaramun.gov.np ito.harinagaramun@gmail.com

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

क्र.सं	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	सम्पर्क कृषि विकास शाखा	इमेल/वेबसाईट
७२	धनकुटा	पाख्रिबास नगरपालिका	९८००९०७३४८	pakhribasmun.gov.np
७३		धनकुटा नगरपालिका	९८४२९९६२५४	dhankutamun.gov.np
७४		महालक्ष्मी नगरपालिका	९८४२९५५०३५	mahalaxmimundhankuta.gov.np
७५		साँगुरीगढी गाउँपालिका	९८६२०२२५५६	sangurigadhimun.gov.np
७६		सहिदभूमि गाउँपालिका	९८४४७९३४०९	khalsachhintangshahidbhumimun.gov.np
७७		छथर जोरपाटी गाउँपालिका	९८९४३८६४७८	chhatharjorpatimun.gov.np
७८		चौविसे गाउँपालिका	९८५२०६९९०३	choubisemun.gov.np
७९		तेहथुम	म्याङलुङ नगरपालिका	९८४२९९३४३९
८०	लालीगुराँस नगरपालिका		९८४२३८५३३५	laliguransmun.gov.np krishisakhabasantapur@gmail.com
८१	आठराई गाउँपालिका		९८४२९९५६८	aathraimun.gov.np
८२	छथर गाउँपालिका		९७४३०९०५९६	chhatharmun.gov.np
८३	फेदाप गाउँपालिका		९८५२०६९०२६	phedapmun.gov.np
८४	मेन्छयायेम गाउँपालिका		९८४२८३६९८०	menchhayayemun.gov.np
८५	संखुवा सभा		चैनपुर नगरपालिका	०२९-५७०९३९
८६		धर्मदेवी नगरपालिका		dharmadevimun.gov.np
८७		खाँदवारी नगरपालिका	०२९-५६०९४९	khandbarimun.gov.np khandbarimun@gmail.com
८८		मादी नगरपालिका	०२९-६८०३२३	madimunsankhuwasabha.gov.np madimunicipality@gmail.com
८९		पाँचखपन नगरपालिका	०२९-४९४००६	panchkhapanmun.gov.np panchapan.mun@gmail.com
९०		भोटखोला गाउँपालिका	०२६-६८९०९९	bhotkholamun.gov.np

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

क्र.सं.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	सम्पर्क कृषि विकास शाखा	इमेल/वेबसाईट
९१		चिचिला गाउँपालिका		chichilamun.gov.np chichilagaupalika@gmail.com
९२		मकालु गाउँपालिका	०२९-४१३०९०	makalumun.gov.np gaupalikamakalu@gmail.com
९३		सभापोखरी गाउँपालिका	०२६-६८१०११	savapokharimun.gov.np bhandaribk520@gmail.com
९४		सिलीचोड गाउँपालिका	९७५२०६१८७७	silichongmun.gov.np mniraul.info@gmail.com
९५	भोजपुर	भोजपुर नगरपालिका	०२९-४२०२२०	bhojpurmun.gov.np info.bhjmunicipality@gmail.com
९६		षडानन्द नगरपालिका	९८५२०७३८८९	shadanandamun.gov.np ito.shadanandamun@gmail.com
९७		टेम्केमैयुङ गाउँपालिका		tyamkemaikumun.gov.np temkemunbhp@gmail.com
९८		रामप्रसाद राई गाउँपालिका	९८५२०७३८८९	ramprasadrainmun.gov.np ramprasadrai.rm@gmail.com
९९		अरुण गाउँपालिका	९७४२०३७३०२	arunmun.gov.np arunrmun@gmail.com
१००		पौवादुङमा गाउँपालिका	९८५२०७५८००	pauwadungmamun.gov.np pauwadungmamun@gmail.com
१०१		साल्पासिलिछो गाउँपालिका		salpasilichomun.gov.np salpasilichorural municipality @gmail.com
१०२		आमचोक गाउँपालिका	९८५२०५२८३३	aamchowkmun.gov.np ito.aamchowkmun@gmail.com
१०३		हतुवागढी गाउँपालिका	०२९-४१२०२६	hatuwagadhimun.gov.np hatuwagadhi.rural municipality @gmail.com
१०४		सोलुखुम्बु	सोलुदुधकुण्ड नगरपालिका	०३८-५२०२६४, ९८६३८६५०४२
१०५	माप्य गाउँपालिका		९८४२९३८०४७	dudhkoshimun.gov.np mapyadudhkoshimun@gmail.com
१०६	खुम्बु पासाङलहमु गाउँपालिका		९८१६७५६७११	khumbupasanglhamumun.gov.np khumbupasanglhamun@gmail.com

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

क्र.सं	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	सम्पर्क कृषि विकास शाखा	इमेल/वेबसाईट
१०७		थुलुङ दुधकोशी गाउँपालिका	९८६२९९६८३०	dudhkaushikamun.gov.np thulungdudhkoshirm@gmail.com
१०८		नेचासल्यान गाउँपालिका	९८४३१६५४४७	nechasalyanmun.gov.np nechasalyan345@gmail.com
१०९		माहाकुलुङ गाउँपालिका	९८४२५३५३४७	mahakulungmun.gov.np mahakulung.rum@gmail.com
११०		लिखु पिके गाउँपालिका	९८६३१७५००९	likhupikemun.gov.np likhupikerm@gmail.com
१११		सोताङ गाउँपालिका	९८४२८१५९२७	sotangmun.gov.np sotangmun@gmail.com
११२		सिद्धिचरण नगरपालिका	०३७-५२०२१३	siddhicharanmun.gov.np siddhicharanmunicipality@gmail.com
११३		खिजिदेम्बा गाउँपालिका	९७५१०६८६६६	khijidembamun.gov.np khijeedembarm2073@gmail.com
११४		चम्पादेवी गाउँपालिका	९७५३००००९६	champadevimun.gov.np ito.champadevimun@gmail.com
११५	ओखल ढुङ्गा	चिशंखुगढी गाउँपालिका	०३७-६४००७५	chishankhugadhimun.gov.np ito.chishankhugadhimun@gmail.com
११६		मानेभञ्ज्याङ गाउँपालिका	०३७- ६७/४१००६५	manebhanjyangmun.gov.np ito.manebhanjyangmun@gmail.com
११७		मोलुङ गाउँपालिका	९८५२८४०५०१	molungmun.gov.np molungrm@gmail.com
११८		लिखु गाउँपालिका	९८४९९७२७७२	likhumunokhaldhunga.gov.np ito.likhu.mun@gmail.com
११९		सुनकोशी गाउँपालिका	०३७-६९००९८	sunkoshimunokhaldhunga.gov.np sunkoshee@gmail.com
१२०	खोटाङ	हलेसी तुवाचुङ नगरपालिका		halesituwachungmun.gov.np
१२१		दिक्तेलरुपाकोट मझुवागढी नगरपालिका	३६-४२०२०४	rupakotmajhuwagadhimun.gov.np rupakotmun@gmail.com
१२२		ऐसेलुखर्क गाउँपालिका	९८१५७८७८५०	aiselukharkamun.gov.np aiselukharka2073@gmail.com
१२३		रावा वेसी गाउँपालिका	९८१६७८७२३२	lamidandamun.gov.np rawabesigaupalika@gmail.com

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

क्र.सं.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	सम्पर्क कृषि विकास शाखा	इमेल/वेबसाईट
१२४		जन्तेढुंगा गाउँपालिका	९८६२८५१२८१	jantedhungamun.gov.np jantedhungarmo@gmail.com
१२५		खोटेहाड गाउँपालिका		khotehangmun.gov.np ito.khotehangmun@gmail.com
१२६		केपिलासगढी गाउँपालिका		kepilasgadhimmun.gov.np kepilasgadhirmkhotang@gmail.com
१२७		दिप्रुङ चुइचुम्मा गाउँपालिका	९८१०४३६८८५	diprungmun.gov.np lto.diprungmun@gmail.com
१२८		साकेला गाउँपालिका	९८४२४०२०१९	sakelamun.gov.np lto.sakelarmun@gmail.com
१२९		बराहपोखरी गाउँपालिका		barahapokharimun.gov.np barahapokharm@gmail.com
१३०		उदयपुर	कटारी नगरपालिका	०३५-४५०२९२
१३१	चौदण्डीगढी नगरपालिका		०३५-४४०२६४	chaudandigadhimmun.gov.np chaudandigadhimum@gmail.com
१३२	त्रियुगा नगरपालिका		०३५-४२०१८६	triyugamun.gov.np triyugamun@gmail.com
१३३	बेलका नगरपालिका			belakamun.gov.np belakamun@gmail.com
१३४	उदयपुरगढी गाउँपालिका			udayapurgadhimmun.gov.np madhavsubedi500@gmail.com
१३५	ताप्ली गाउँपालिका		०३५-६९१३३६	taplimun.gov.np ito.taplimun@gmail.com
१३६	रौतामाई गाउँपालिका			rautamaimun.gov.np rautamairm@gmail.com
१३७	लिम्चुङ्बुङ गाउँपालिका			sunkoshimunudayapur.gov.np ito.limchubunmun@gmail.com

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

अनुसूची २२: कर्मसियल एग्रीकल्चर एलायन्स (सि.ए.ए.) मार्फत साना कृषि व्यवसायिक परियोजना सञ्चालन कार्यक्रमका अनुदानग्राहीहरूको विवरण आ.व. २०७५/७६

क्र.स	संस्था/फर्मको नाम	ठेगाना	संचालित कार्यक्रम	स्वीकृत कुल सम्झौता रकम रु	कार्य सम्पादन प्रतिवेदन अनुसार स्वीकृत भएको रकम रु	खरिद वीलमा TDS कट्टी रु	अनुदानग्राहीलाई भुक्तानी गरेको रकम रु
१	श्री विशाल कृषि फर्म	बिर्तामोड न.पा. -९ झापा	अर्गानिक तरकारी	५१००००	२४८२४५	७६२४	२४०६२१
२	श्री डि. एण्ड डि. बायोप्लानटेक	मेची न.पा. -९ झापा	मेवा खेती	३४७४००	१७३७००	४५७४	१६९१२६
३	श्री पाथीभरा मौरीपालन उद्योग	रङ्गेली-३, मोरङ	मौरी पालन	४६००००	२३००००	६८८३	२२३११७
४	श्री राजघाट मौरीपालन उद्योग	उर्लावारी -९, मोरङ	मौरी पालन	४४७५००	२२३७५०	६७१३	२१७०३७
५	श्री क्यामुने कृषक समुह	मिक्लाजुङ -१, मोरङ	च्याउ खेती	४२६०००	२१३०००	६२७६	२०६७२४
६	श्री सोताड ब. फर्म	धरान -४ सुनसरी	तरकारी खेती	५५६०००	२७८०००	८७७२	२६९२२८
७	श्री कृषि बेचबिखन तथा पशुपालन फर्म	देवानगञ्ज -२ सुनसरी	तरकारी खेती	३६६०००	१८३०००	५४९०	१७७५१०
८	श्री गणेश कृषक समुह	ईनरुवा-४ सुनसरी	तरकारी खेती	४०००००	१९२३४१	५१३१	१८७२१०
९	श्री बौद्धिक एग्रो प्लानेट	अर्जुनधारा न.पा. -८ झापा	कागती खेती	२६८८५०	१३४४२५	४०९६	१३०३२९

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

क्र.स	संस्था/फर्मको नाम	ठेगाना	संचालित कार्यक्रम	स्वीकृत कुल सम्झौता रकम रु	कार्य सम्पादन प्रतिवेदन अनुसार स्वीकृत भएको रकम रु	खरिद वीलमा TDS कट्टी रु	अनुदानग्राहीलाई भुक्तानी गरेको रकम रु
१०	श्री हनुमान कृषक समुह	देवानगञ्ज-२ सुनसरी	तरकारी खेती	३८००००	१९००००	५१४६	१८४८५४
११	श्री नमुना कृषि उद्योग	ईटहरी-८ सुनसरी	च्याउ खेती	३२००००	१६००००	४५१८	१५५४८२
१२	श्री माडदेवुड कागती तथा फलफूल फर्म	डाँडावजार धनकुटा	कागती खेती	३४१०००	१७०५००	३६९३	१६६८०७
१३	श्री आईसमा फलफूल नर्सरी तथा तरकारी खेती फर्म	कटारी-३ उदयपुर	फलफूल, तरकारी	३३४०००	७६१००	२९८०	७३१२०
१४	श्री शुभ व्यवसायिक कृषि तथा पशुपालन फर्म	मेची न.पा. ३ झापा	गेलभेंडा खेती	३८८५००	१९४२५०	६०८२	१८८१६८
१५	श्री जयप्रकाश कृषि तथा पशुपालन फर्म	देवानगञ्ज-१ सुनसरी	भर्मिकम्पोष्ट उत्पादन	३६५०००	१८२५००	४५०१	१७७९९९
१६	श्री राम जानकी कृषक समुह	कटहरी-६, मोरङ	तरकारी खेती	४०८७५०	२०४३७५	५८८०	१९८४९५
१७	श्री सुनौलो बिहानी कृषक समुह	बेलका-५ उदयपुर	मौरी पालन	५०००००	२५००००	७५००	२४२५००
१८	श्री जिविको कृषि सहकारी संस्था लि.	मेची न.पा. -७ झापा	बेमौसमी तरकारी	३४९०००	१३०५००	४०१५	१२६४८५
१९	श्री कालिकादेवी चिया कफि	त्रियुगा-१५ उदयपुर	बेसार खेती	५२५५००	२४२६९३	६१५१	२३६५४२

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

क्र.स	संस्था/फर्मको नाम	ठेगाना	संचालित कार्यक्रम	स्वीकृत कुल सम्झौता रकम रु	कार्य सम्पादन प्रतिवेदन अनुसार स्वीकृत भएको रकम रु	खरिद वीलमा TDS कट्टी रु	अनुदानग्राहीलाई भुक्तानी गरेको रकम रु
२०	श्री धर्म कृषि फर्म	त्रियुगा-१५ उदयपुर	बेसार खेती	२४६०००	१२३०००	२९३३	१२००६७
२१	श्री गबुआ तरकारी बाली समुह	कटारी-४ उदयपुर	तरकारी खेती	३८८०००	१८९८३३	३७८८	१८६०४५
२२	श्री कार्की कृषि फर्म	बेलका-४ उदयपुर	तरकारी	५०००००	२४८६००	६६००	२४२०००
२३	श्री सुनगाभा कृषक समुह	कटहरी-५, मोरङ	च्याउ खेती	२१९५००	७०४४९	१६३०	६८८१९
२४	श्री आदर्श कृषक समुह	जहदा-२, मोरङ	तरकारी खेती	३६९०००	१८४५००	५२४२	१७९२५८
२५	श्री सगरदिना कृषि सहकारी संस्था लि.	रङ्गेली-१, मोरङ	वीउ विजन उत्पादन	३४००००	१७००००	५८१५	१६४१८५
२६	श्री नवदुर्गा कृषक समुह	देवानगञ्ज-७ सुनसरी	तरकारी खेती	४११०००	२०५५००	५५८५	१९९९१५
२७	श्री कप्तानगंज महिला कृषि सहकारी सं	देवानगञ्ज-३ सुनसरी	तरकारी खेती	३७६०००	१८८०००	५३७२	१८२६२८
२८	श्री माँ दुर्गा भगवती कृषक समुह	देवानगञ्ज-३ सुनसरी	तरकारी खेती	४१४०००	२०७०००	५८८२	२०१११८
२९	श्री नुतन कृषि फर्म	बराहक्षेत्र-११ सुनसरी	राजमा	३६१०००	८०२७५	२०४३	७८२३२
३०	श्री लक्ष्मणबुटी महिला कृषि बचत	देवानगञ्ज-७ सुनसरी	तरकारी खेती	३८८०००	१८०३५९	५०९३	१७५२६६

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

क्र.स	संस्था/फर्मको नाम	ठेगाना	संचालित कार्यक्रम	स्वीकृत कुल सम्झौता रकम रु	कार्य सम्पादन प्रतिवेदन अनुसार स्वीकृत भएको रकम रु	खरिद वीलमा TDS कट्टी रु	अनुदानग्राहीलाई भुक्तानी गरेको रकम रु
३१	श्री सुनौलो बिहानी महिला कृषक सहकारी संस्था	पाथीभरा याडवरक-२ ताप्लेजुङ्ग	तरकारी खेती	४२००००	१३६९८१	४१६४	१३२८१७
३२	श्री दुमी कृषि फर्म	फुङ्गलिङ्ग न.पा. ताप्लेजुङ्ग	च्याउ खेती	४२९५००	२०६६३२	४९००	२०१७३२
३३	श्री नाम्दुडाँडा कृषक समुह	फिदिम पाँचथर	तरकारी खेती	३९५०००	१८६२७५	५५४०	१८०७३५
३४	सप्तरी ब कृषि फार्म	सन्दकपुर ईलाम	व्यवसायिक किवी	५०००००	२५००००	६७३०	२४३२७०
३५	श्री एकता कृषक समुह	बुढीगंगा -३, मोरङ्ग	सामूहिक तरकारी खेती	४२००००	१२०५२५	३५१५	११७०१०
३६	श्री समृद्धी कृषक समुह	बुढीगंगा -३, मोरङ्ग	तरकारी खेती	५५६०००	४१९२३	१४८४	४०४३९
३७	श्री जनकल्याण कृषक समुह	मिक्लाजुङ्ग -१, मोरङ्ग	तरकारी खेती	४२२५००	२११२५०	१७३३	२०९५१७
३८	श्री दुर्लभ कृषि फर्म	बराहक्षेत्र -१० सुनसरी	च्याउ खेती	५२००००	१९१२६३	५१९८	१८६०६५
		जम्मा		१५३६९०००	६८६९७४४	१८९२७२	६६८०४७२

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क पुस्तिका आ.व. २०७५/७६

अनुसूची २३: माटो परिक्षण मिनिल्याब संचालन कार्यक्रमका अनुदानग्राहीहरूको विवरण आ.व. २०७५/७६

क्र.सं.	जिल्ला	अनुदानग्राही संस्थाको नाम	स्वीकृत कुल सम्झौता रकम रु.	कार्य सम्पादन प्रतिवेदन अनुसार स्वीकृत भएको रकम रु.	अनुदानग्राहीलाई भुक्तानी गरेको रकम रु.
१	मोरङ	पुर्वाञ्चल विश्वविद्यालय (जी पि कोइराला कलेज अफ एग्रीकल्चर एण्ड रिसर्च सेन्टर) गोठगाउँ मोरंग	६८१९५०	६८०६६३	६६९१३५
२	मोरङ	राधिका माध्यमिक विद्यालय उर्लाबारी मोरंग	७०००००	५५३५५३	५४६०३३
३	मोरङ	जनसेवा माध्यमिक विद्यालय रमाइलो कानेपोखरी	७०००००	६८६९५५	६७७६४४
४	झापा	गौरादह कृषि क्याम्पस गौरादह	७०००००	६७२३५६	६६३३७४
५	ओखलढुङ्गा	श्री प्रबुद्ध माध्यमिक विद्यालय ओखलढुङ्गा	६७२५००	६८५२२९	६७४९५४
६	ओखलढुङ्गा	रुम्झाटार माध्यमिक विद्यालय ओखलढुङ्गा	७०००००	५१४३९३	५०४९७२
जम्मा			४१५४४५०	३७९३१४९	३७३६११२

प्रकाशक
प्रदेश सरकार
भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय
कृषि विकास निर्देशनालय
१ नं प्रदेश, विराटनगर, नेपाल

कमरः प्रविशः डीपी ९८१२३७०९९४

